

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Põlva imago kolme põlvkonna linnaelanike seas

Bakalaureusetöö
(6EAP)

Autor: Kadri Luik
Juhendaja: Maarja Lõhmus, PhD

Tartu
2011

Sisukord

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	5
1.1. Imago	5
1.2. Maine	8
1.3. Põlva	8
Ajaloolised vaatamisväärsused	10
1.4. Sihtkoha turundus ja turism	12
2. Uurimisküsimused	14
3. Meetod	15
3.1. Uurimismeetodi valik ja põhjendus	15
4. Valim	17
4.1. Valimi kirjeldus	17
5. Tulemused	19
5.1. Põlva linn elukeskkonnana	19
5.2. Põlva linna vaatamisväärsused	21
5.3. Vaba aja veetmine Põlvas	24
5.4. Põlva maine tõstjad ja hävitajad	26
6. Järeldused	29
6.1. Pensionärid	29
6.2. Keskealised	31
6.3. Noored	33
6.4. Kolme põlvkonna võrdlus teemade kaupa	35
6.4.1. Põlva elukeskkonnana	35
6.4.2. Põlva kui turismiobjekt	36
6.4.3. Vaba aja veetmise võimalused Põlvas	36
6.4.4. Põlva maine tõstjad ja hävitajad	37
7. SWOT analüüsid	38
7.1. Noored	38
7.2. Keskealised	39
7.3. Pensionärid	39
7.4. Kolme põlvkonna ühine SWOT analüüs	40
8. Diskussioon ja praktilised nõuanded	41
Kokkuvõte	52
Summary	54
Kasutatud kirjandus	57
Lisa 1. Intervjuu küsimustik õppivale Põlva linna noorele	59
Lisa 2. Intervjuu küsimused töötavale keskealisele Põlva linna elanikule	61
Lisa 3. Intervjuuküsimused pensionil olevale Põlva linna elanikule	63
Lisa 4. I perekond. Õpilasega (22a) toimunud intervjuu transkriptsioon	65
Lisa 5. I perekond. Keskealisega (47a) toimunud intervjuu transkriptsioon	74
Lisa 6. I perekond. Pensionäri (72a) toimunud intervjuu transkriptsioon	81
Lisa 7. II perekond. Õpilasega (16a) toimunud intervjuu transkriptsioon	87
Lisa 8. II perekond. Keskealisega (43a) toimunud intervjuu transkriptsioon	93
Lisa 9. II perekond. Pensionäri (74a) toimunud intervjuu transkriptsioon	102
Lisa 10. I perekond. Õpilasega (22a) toimunud intervjuu transkriptsioon	111
Lisa 11. III perekond. Keskealisega (40a) toimunud intervjuu transkriptsioon	120
Lisa 12. III perekond. Pensionäri (74a) toimunud intervjuu transkriptsioon	131
Lisa 13. Fotod	139

Sissejuhatus

Õeldakse, et teised näevad meid nii, nagu näeme endid ise. Põlva on minu kodulinnaks ja seetõttu on minu huvi Põlva imago vastu eriti märkimisväärne. Avalikke suhteid õppinuna näen mitmeid võimalusi, kuidas Põlva saaks end paremini presenteerida. Selleks, et kujundada linna imagot väljapoole, peab esmalt selgeks tegema, mida arvavad kodulinnast linnakodanikud ise.

Antud töös üritan teemale läheneda sügavuti, märgata seda, millest ehk kõva häälega ei räägita ja lugeda ridade vahelt. Püüan välja selgitada valu ja võlu, mida üks väikelinn oma elanikele pakub. Oma töös olen otsustanud kasutada mina-vormi, kuna nõnda on lihtsam mõtteid edasi anda. Sarnaselt minule on ka minu juhendaja nn teisitimõtteleja ja ühiselt jõudsime otsuseni, et eesmärk on olla kriitiline ja aus, rääkida asjadest täpselt nii nagu need on, sest ainult läbi avatuse ja tõe jõuame reaalsuse kaardistamiseni, pärast mida on võimalik tugevusi rõhutada ja kitsaskohti parandada. Negatiivse rõhutamine pole eesmärk omaette, kuid põhjused ja tagajärgi saab kindlasti kriitiliselt käsitletud.. Leian, et konstruktiivne kriitika on edasiviiv jõud.

Kuulun ise Põlva linnavolikogu ridadesse, olen seotud Põlva Linnavalitsusega, kaasa tegev kohalikus ajakirjanduses ning seotud ka erakonnatöoga, mistõttu minu rollid Põlvas on erinevad. Antud tööd kirjutades olen objektiivne kõrvalvaataja, kes analüüsib saadud tulemusi ning samuti ka kriitiline linnaelanik, kes diskussiooni osas pakub välja omapoolseid ideid ning viiteid kitsaskohtadele, muuhulgas ka sellistele, millele intervjuueeritavad ehk tähelepanu ei pööranud. Püüan olla nii palju akadeemiline kui vajalik ja nii vähe kui võimalik, et töö oleks arusaadav ja lihtne kõigile, kes seda kord käes hoiavad ning siit enese jaoks midagi leida üritavad.

Uuringuid Põlvamaast on tehtud varemgi, kuid need on olnud pigem tervet maakonda käsitlevad kui linnale orienteeritud. Samuti on varasemates töödes keskendutud ühele kindlale sihtgrupile. Näitena võib tuua Merilin Koore 2007. aastal kaitstud bakalaureusetöö, mille raames uuriti Põlvamaa imagot kooliõpilaste ning juhtide seas. Käesoleva töö eesmärgiks on

mõista, milline on Põlva läbi kolme erineva põlvkonna pilgu ja kui palju see pilt nendes vanusegruppides erineb.

Põlvat on omavahelistes vestlustes ikka nimetatud pensionäride paradiisiks, mis ongi põhjuseks, miks otsustasin uurida ning omavahel võrrelda nii pensionäre, keskealisi kui ka noori ja kõrvutada nende arusaamad, et selgitada välja, kellel on siis Põlvas hea elada.

Antud teemal on valminud ka minu seminaritöö, kuid valimi väiksuse tõttu ei saa tulemusi pidada nii tõsiseltvõetavaks, mistõttu erinebki bakalaureusetöö just valimi mahu poolest.

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks on välja selgitada linna nõrkused ja võimalused ning hiljem tekkiva diskussiooni tulemusena võiksime üheskoos jõuda järelduseni, kel on võimalus ja kohustus elu Põlvas paremaks muuta. Järgnev bakalaureusetöö on eelkõige mõeldud kasutamiseks omavalitsusele, kes saab siit tagasisidet, kuid kindlasti ka linnakodanikele enestele. Kas nii nagu mina, näeb minu linna ka minu naaber, vanaema, õde või ema? Kas ainult minul on rahulolematust või esineb seda ka teistel? Kas me tunneme ohust oma linna üle ja kas me oskame kodulinna plusse väljapoole reklaamida? Need on küsimused, mis on tekkinud paljudel teistelgi.

Minu suureks rõõmuks on toimumas juba praegu muutused ja imago teemat on hakatud aina enam käsitlema, mida tõestab ka asjaolu, et aprilli lõpus toimus Põlvas arengukonverents, kus Tartu Ülikooli meediauuringute professor Veronika Kalmus rääkis kohastereootüüpidest.

Loodan, et antud töö pakub äratundmisrõõmu, häid mõtteid ja ainet analüüsimiseks. Samuti on minu eesmärk motiveerida kogukonda, et tuldaks kokku ja arutletaks ausalt ja avameelselt, mida igaüks meist saaks ära teha, et muuta kodulinn veel meelepärasemaks paigaks.

Sooviksin tänada oma juhendajat Maarja Lõhmust, retsensent Liis Oja, Maio Vanikot ajakirjandusosakonna raamatukogust ja loomulikult kõiki intervjueeritavaid, tänu kellele see töö võimalikuks sai.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

1.1. Imago

Käesoleva töö kõige olulisem osa on selgeks teha mõisted. Tavapäraselt kiputakse segi ajama mõisteid *imago* ja *maine*.

Imago on paljude jaoks uudne väljend, mida tavainimene väga tihti ei kasuta. Enamik meist enda või ümberkaudse asjade, inimeste või näiteks linnade ning kasvõi ettevõtete imagole või mainele igapäevaselt ei mõtle. Seetõttu on oluline enesele selgeks teha, mida need väljendid tegelikult tähendavad. Loogiliselt mõeldes võiks ju pakkuda, et imago ja maine erinevus on, et esimene on meie endi teadlikult kujundatud pilt meist ja teine on see, kuidas teised meid tunnetuslikult tajuvad ja näevad. Mainet saab teatud võtetega parandada, hoida või valede tegutsemisviisidega hävitada, ometigi ei saa me muuta teiste inimeste arusaamasid meist – see kõik oleneb hindaja väärtushinnangutest, vaadetest, kogemustest ning subjektiivsetest hindamiskriteeriumitest. Oma imagot saame aga palju paremini teadlikult kujundada. Kui me olemuselt oleme punkar ja tahame ka nõnda välja näha, siis ajame juuksed turri ja värvime roheliseks - see meie kujundatud imago ja nii näevad meid ka teised. See kuidas mõjuvad meie muutused meie mainele, pole enam meie teha.

Mina uurin antud töös just meie linna imagot. Linn, need oleme meie ise, linnakodanikud. Oma äranägemise järgi me end presenteerime ja ühiselt oma imago kujundame. Kuidas me seda teeme, millised on meie käsutuses olevad võimalused ja vahendid ja kuidas me endeid hetke olukorras näeme uuribki just see sama bakalaureusetöö. Milline on meie maine välja poole ja kuidas see on kujunenud, on juba teine teema, mis vajaks teistsugust lähenemist ja eraldi uurimustööd.

Kognitiivpsühholoogia rõhutab, et **imago** on tunnetamise vorm. Imago on otsustamise puhul oluline, siin toimivad kognitiivsed skeemid, imago on mõtlemise komponent. Tänapäevases suhtekorraldusalasises kirjanduses kasutatakse sageli imago mõistet samast kontseptsioonist lähtudes: imago on kõik see, mis toimub meeltes (Anderson, Past 2008: 193–194 kaudu).

Lühidalt võtab sõna **imago** (ing. keeles image) tähenduse kokku *English Dictionary*, mis kirjeldab imagot kui mentaalset pilti kellestki või millestki, samuti on kuulub selle sõna tähenduse alla ka mõiste mulje kellestki või millestki (Collins English Dictionary 2008).

Kuigi käesolevas töös uurin ühe konkreetse linna kuvandit läbi selle elanike pilgu, siis tegelikult võib teha ka üldistuse ja võtta linna kui organisatsiooni, kuhu on koondunud inimesed, kes peaksid töötama ühise eesmärgi nimel, milleks on linna arendamine ning seeläbi enesele parema elukeskkonna loomine. Toetudes Pastile (Past 2008), siis on **imago** sihtgruppides organisatsioonist kujunenud mentaalne pilt. Imago tekib vastastikuse mõju tulemusena. Imago on organisatsiooni suhtumise aluseks. Imago on kahetasandiline selles mõttes, et ühelt poolt on olemas organisatsiooni eneseimago, millele vastavalt luuakse ka kommunikatsioon. Teiselt poolt tekivad imagod sihtgruppides, kes organisatsiooniga kokku puutuvad. Situatsiooniline on imago selles mõttes, et olles küll suhteliselt püsiv kujutluspilt, on imago tekkimine ja püsimine mõjutatud situatsioonist, kus sihtgrupid organisatsiooniga suhtlevad.

Imagoid ei ole üks, vaid mitu. Antud töös uuringi erinevate sihtgruppide silmis kujunenud kuvandeid. Püüan tulemuste põhjal leida ühe ühtse arusaama, mis koondaks kõigi põlvkondade arusaamu ja peegeldaks üldist pilti.

Priimägi on öelnud, et organisatsioonil on samaaegselt palju imagoid, erinev imago näiteks töötajate, tarbijate, seadusandjate, noorte või vanade seas. Kõik need imagod on nende loojate jaoks õiged. Organisatsioonil on ainult üks maine, mis on hinnanguline — skaalal hea või halb (Priimägi 1998: 57).

Intervjuude tegemise käigus ei antud intervjuueeritavatele võimalust küsimustega varem tutvuda. Minu eesmärk oli saada vahetut informatsiooni, mis oleks võimalikult spontaanne. Kui sihtgrupile anda liialt aega analüüsimiseks, siis kipub sisse imbuma kallutatud arvamus või kerkivad esile hirmud, et sellest või teisest asjast ei tohiks ehk kõnelda. Beach ja Mitchell (1998) on kirjutanud, et otsuse tegemine on väga komplitseeritud ja segane protsess, arvestades sinu enda kogemusi. Probleem kerkib esile ja sul pole kohest lahendust. Sa kahtled, küsid sõpradelt nõu ja õo saabudes oled teinud otsuse. Lõpuks kõik selgineb ja sa saad aru kuidas oleks õige talitada, tihti pressib peale tähtaeg või keegi sunnib sind kiirelt

otsust tegema ja sa avastadki ennast otsust tegemast — tihti on see ratsionaalne järelemõtlemine.

Mina olen rõhutanud esimesi mõtteid, tunnistan, et seetõttu võivad kaduma minna mingid olulised ideed või ettepanekud, kuid selle korvab intervjueeritavate vahetu, siiras ja liigselt analüüsimata arvamus.

Antud töö puhul on äärmiselt oluline mõista, et uuritakse sisemist imago, teisisõnu seda, kuidas elanikud ise näevad linna, ja arutletakse selle üle, kuidas võiks seda näha teised. Töö ei keskendu sellele, kuidas nähakse Põlvat väljastpoolt.

„**Sisemine imago** on organisatsiooni enesepilt, kujutlus, mida organisatsiooni liikmed endast arvavad. Sisemiste sihtrühmade tajutud identiteet ja sisemine imago on sarnased mõisted. Enam kasutatakse mõistet „sisemine imago” (Past 2009: 42).

Igal autoril on enne uurimustöö alustamist oma hüpoteesid, millised võiksid välja näha tulemused. Imago uurimisel on aga väga keeruline ennustada tulemusi, kuna imago on kujutluspilt. Selle tekkimine pole kunagi väga etteaimatav, see oleneb paljudest detailidest. Kahtlemata on kujunenud mingit sorti tüüparvamused. Nii nagu on öelnud Past: „Kui stereotüüpsed imagod on tekkinud, on neid raske muuta, kuna imagod toimivad emotsionaalse filtrina. Olgu faktid millised tahes, imagod filtreerivad välja selle, mida me ei usu olema tõde. Samal ajal on positiivne imago ka kõige positiivse võimendaja, sest me usume positiivset sõnumit olevat tõde” (Past 2009: 43). Just nimelt nende ennustatavate tüüparvamusteni püüangi töös jõuda, et saada neile kas kinnitust või lükata ümber. Samuti on oluline jõuda arusaamani, kuidas jõuavad need stereotüübid inimeste mõtetesse ja millised reaalsed asjad on andnud pinnase nende tekkeks.

Just stereotüüpidest rääkis ka Veronika Kalmus (2011) Põlvas toimunud arengukonverentsil. Üheks kõige suuremaks probleemiks ongi eelarvamused ja kui me ise ei aita neid muuta ja teadlikult ei püüa imagot kujundada, siis lõpuks usume me ise ja usuvad ka teised, et tegemist ongi ühe depressiivse väikelinnaga, kus miskit ei toimu ja aeg kipub seiskuma.

1.2. Maine

Et mõisteid eristada, on oluline selgitada ka mõiste „maine” tähendust, mida on ilmekalt selgitanud Past. Korporatiivne maine on sotsiaalne konstruktsioon korporatiivsest käitumisest tulenevale võimekusele vastata erinevate sihtgruppide ootustele. **Maine** saab olla kas hea või halb, madal või kõrge. Reputatsioon on üldine hinnang, mille avalikkus annab organisatsioonile, hinnates mainet kas heaks või halvaks: 1) maine on kognitiivne representatsioon organisatsiooni võimest vastata oma sihtgruppide ootustele; 2) maine kirjeldab neid emotsionaalseid ja ratsionaalseid assotsiatsioone, mis sihtgruppidel on organisatsiooni kohta; 3) maine kirjeldab organisatsiooni imagote hinnangulist võrgustikku kõigi sihtgruppide jaoks (Past 2007).

Maine on teisisõnu reputatsioon. Inglise keeles kasutatakse selle tarvis väljendit *reputation*, mida English Dictionary seletab lahti kui inimesele antud hinnangut (Collins English Dictionary 2008). Antud töös räägime elanike meeltes olevast linna imagost, imagost, mida me teadlikult kujundame.

Julgen väita, et maine on üks osa imagost, ehk tulemus, st teiste nägemus, meie teadlikult või mitteteadlikult kujundatud imagost.

1.3. Põlva

Põlva linnaga seotud inimestele on antud töö mõistmine lihtsam, kuna on teada taustinformatsioon.. Seda tööd loevad ka need, kes ei tea ilmselt Põlva kohta suurt midagi, mistõttu pean oluliseks ka teatud faktide ja tagamaade lahtiseletamist.

Põlva linna tutvustamiseks on 2007. aastal välja antud infovoldik, mis jaguneb viieks teemakäsitleks:

1) 555-aastane Põlva

Põlva hakkas kerkima 15. sajandil kaubateede ristumiskohale ehitatud kiriku ümber.

Põlva rajooni moodustamine 1961. aastal kiirendas oluliselt Põlva arengut (Põlva linn 2007).

2) Roheline Põlva

Küngaste vahele peitunud väikelinnas on palju rohelist, vaikust ja ilu, mis lausa kutsuvad vaba aega veetma (Põlva linn 2007).

3) Aktiivne Põlva

Põlvas elavad inimesed on ikka positiivselt meelestatud, sportlikud (Põlva linn 2007).

4) Töökas Põlva

Põlva linnas pakuvad oma teenuseid või tooteid üle 200 ettevõtte. Siin ehitatakse maju ja teesid, valmistatakse liimpuitkonstruktsioone, töödeldakse puitu, toodetakse pappi, küpsetatakse leiba, osutatakse turismiteenuseid, ravitakse, õpetatakse, kaubeldakse, õmmeldakse, projekteeritakse ja tehakse palju muud (Põlva linn 2007).

5) Traditsioone austav Põlva

1990. aastast tähistakse Põlva linnas Põlva Päevi, mis toimuvad traditsiooniliselt mai lõpus. Põlva Päevade raames toimub palju erinevaid kontserte, tantsupidusid, kunstinäitusi ning spordiüritusi (Põlva linn 2007).

Töö eesmärgiks on kontrollida, kas linnakodanikud näevad Põlvat nii, nagu seda väljapoole turundatakse. Kordan, et raske on tegeleda teadliku mainekujundusega, kui hetkeolukord pole kaardistatud ja kindel pole ka suund millist linna me tegelikult tahame.

Selleks, et tuua paralleele olnu ja praeguse vahel, toon lugejateni ka lõikeid ajaloost.

Põlva hakkas kerkima 15. sajandil kaubateede ristumiskohale ehitatud kiriku ümber. Põlva rajooni moodustamine 1961. aastal kiirendas oluliselt Põlva arengut, kerkisid uued ettevõtted, elamud ning elanike arv kasvas jõudsalt. Alates 1993. aastast sai Põlva linna staatuse. Täna on see kaunis linn koduks ligikaudu 6350 inimesele, kes tunnevad end sellel 5,5 ruutkilomeetri suurusel pinnal üsna mõnusalt (Põlva linn 2007).

Kuna üheks teemaks antud töös on maine tõstjad ja langetajad, siis on oluline teada, et Põlvast pärit inimesed paistsid silma ka juba paarsada aastat tagasi.

„Põlvale on kuulsust toonud ka kultuurilembelised ja maarahvale hariduse andmist tähtsaks pidanud kirikuõpetajad. Nad oskasid maarahva keelt kõnes ja kirjas, nende loodud eestikeelne kirjasõna jagas vaimuvalgust. Aastail 1781–1819 oli Põlva pastoriks Gustav Adolph Oldekop, keda peetakse Eesti esimeseks ajakirjanikuks (Esko 2001: 45–46).

Selleks, et intervjueeritavate mõtteid ja näiteid paremini mõista, on oluline mõista ka millised on need nn vaatamisväärsused, mida varasemalt juba kirjanduses välja on toodud ja mille abil on senini Põlvat representeeritud. .

Ajaloolised vaatamisväärsused

Kalmistu on üheks huvitavamaks vaatamisväärsuseks Põlvas. 1773. aastal rajatud surnuaed asub Orajõe kaldaveerel, mis kõrgeneb astmeliselt. Tähelepanu väärib kalmistu peavärv, mis valmis 1907. aastal. Peaväravat peetakse Võrumaal üheks suursugusemaks. Põlva kalmistul puhkavad paljud kuulsused, sh Gustav Adolph Oldekop, kolonelleitnant Oskar Kurvits, kirjanik ja kunstnik Jaan Vahtra ning kooliuuendaja Johannes Käis (Esko 2001: 49).

Kultuurikeskus

Hans Kõlli kavandatud omapärane kultuuritempel valmis 1991. aasta suvel. Selles on 500-kohaline kontserdi- ja teatrisaal, tantsusaal, kunstigalerii, noortekeskus, kohvik ning ringide ja kultuuritöötajate ruumid. Alates 2001 aastast ka linnavalitsus (Esko 2001: 55).

Lauluväljak

Spordihoonest sadakond meetrit lääne pool, Metsa ja Piiri tänava ristmikul saab alguse Intsikurmu lauluväljakule viiv tee. Pool kilomeetrit jalutamist oru veerel lookleval metsateel ja oletegi Orajõe kõrge kaldanõlva ülemisel astmel asuval lauluväljakul (Esko 2001: 62).

Järv tekkis pärast Orajõe vete sulgemist ülalpool Tilsi veskit. 80 m pikkuse ja 3,1 m kõrguse tammiga pais rajati tollase EPA üliõpilase Vambola Murdoja diplomitööna tehtud projekti järgi. 1966. aasta suvel suleti tammile ehitatud silla paisluugid ja ujutati üle Orajõe vesised

heinamaad. Tekkis 45 hektari suurune tehisjärv, mille pikkus on 1,4 km ja laius kõige laiemas kohas. 0,5 km. /””/ Paisjärvega võitis Põlva palju, linna keskele kerkis ilusate kaldasoppidega veekogu ja puhta õhuga ala. /””/ 1994. aastal lasti järv tühjaks, sest vesi oli reostunud ja madal järv hakkas hoogsalt kinni kasvama, tamm ja sild vajab remonti. Aastail 1997–1999 tehti järvepõhjas suuremahulisi mullatöid. /””/ Järve linnapoolsesse otsa tehti tehissaar (Esko 2001: 63).

1.4. Sihtkoha turundus ja turism

Kuna ühe teemakäsitusena käib läbi ka Põlva kui turismiobjekt, siis uurin, kuidas näevad linnaelanikud Põlvat kui kohta, kuhu võiks turistid saabuda. Sihtkoha mõiste on lahti seletanud Heli Tooman ja Heli Müristaja. Nii nagu turismi mõiste defineerimisel tekib raskusi, on ühtselt keeruline sõnastada ka turismikoha ehk lihtsalt sihtkoha mõistet. Kõige lühemalt öeldes on **sihtkoht** geograafiline piirkond, mida külastajad mõistavad kui ühtset tervikut ning mida turismi planeerimise ja turundamise seisukohalt toetab poliitiline ja seadusandlik tugiraamistik. Turukäsitusena võib öelda, et sihtkoht on turismitoodete kooslus, mis pakub külastajatele integreeritud elamust (Tooman&Müristaja 2008: 9).

Kuna Põlva puhul on probleemiks turismiatraktsiooni puudumine, siis on oluline analüüsida, mis moel oleks võimalik luua linnale lisandväärtust. Seppo K. Rainisto (2003) on toonud välja neli põhilist punkti, mida peaks silmas pidama.

- 1) põhilised teenused peavad olema tagatud ja infrastruktuur säilitatud kodanike, külastajate ja ettevõtete rahuloluks;
- 2) koht võib vajada uusi atraktsioone, et säilitada olemasolevaid ettevõtteid ja avalikkuse toetust ning tuua uusi investeeringuid, ettevõtteid või inimesi;
- 3) koht peab kommunikeerima endale iseloomulikke tunnuseid ja kasusid läbi jõulise imago ning kommunikatsiooniprogrammi;
- 4) koht peab tekitama ning säilitama kodanike, juhtide ja institutsioonide toetust, et kaasata uusi ettevõtteid, investeeringuid ja külastajaid (Rainisto 2003).

Tooman ja Müristaja (2008) on rõhutanud, et sihtkohtade arendamise ja planeerimise juures on oluline kõigi asjaomaste inimeste kaasamine. Kõige lihtsam on siis, kui linnal on ühine visioon, millisena ja mis moel soovitakse end turundada. Suur roll on avalikul sektoril – kesk- ja omavalitsusel -, mille peamine ülesanne on seadusandliku ja regulatiivse raamistiku loomine. Lisaks sellele on avalikul sektoril turismi arendamisel veel palju ülesandeid: uuringute läbiviimine, koolitus, infosüsteemide ülesehitamine, teatud atraktsioonide ja

huviväärtuste (looduspargid, ajaloolised vaatamisväärsused jne) arendamine ja käigus hoidmine ning infrastruktuuri arendamine. Turismi planeerimisel on väga tähtis asjaliste grupp mittetulundusühingud ehk kolmas sektor, mis koondab enda alla kohalikud elanikud. Nt haldavad ajalooga seotud organisatsioonid sageli mitmesuguseid huviväärtusi ja pakuvad külalistele elamuslikke tegevusi.

Loomulikult on kandev roll ka erasektoril, kes suudavad anda suure panuse nii investeeringute kui ideede näol.

2. Uurimisküsimused

Uurimisküsimused jagunesid neljaks teemakäsitleks, mille raames uuriti kolme põlvkonna nägemust, mida võrreldi põlvkonniti. Põlvkondade siseselt oli eesmärgiks jõuda selleni, millised on vanusegruppides erimeelsed, konsensused ja tabuteemad.

- a) **Põlva linn elukeskkonnana?** Uuritakse hinnangut Põlvale kui linnale, kus kasvada, lapsi kasvatada, töötada ja hiljem veeta ka pensionipõlve.
- b) **Põlva vaatamisväärsused läbi kohalike pilgu?** Kuidas positsioneeritakse Põlvat kui turismiobjekti ja kas Põlvat on üldse võimalik läbi vaatamisväärsuste turundada?
- c) **Põlva linnas olevad vaba aja veetmise võimalused erinevates vanusegruppides?** Kas linnakodanikul on olemas kõik võimalused, et enda vaba aega sisustada ning millised on plussid ja miinused.
- d) **Põlva linna maine hävitajad ja tõstjad?** Eesmärk on mõista, kas linnaelanike meelest leidub Põlvas midagi või kedagi, mis võiks meie mainet väljaspool tõsta või langetada. Antud uurimisküsimus annab võimaluse teadliku mainekujunduse abil tuua esile Põlvale au toonud inimesi, kollektiive, ettevõtteid, vaatamisväärsusi ja samas pehmendada negatiivse maine tekitajate mõju.
- e) **Põlvkonna sisesed erimeelsused?** Eesmärk on analüüsida eraldi igat põlvkonda ja mõista, mis küsimustes tekkivad põlvkonna sisesed erimeelsused.
- f) **Sarnased vaated põlvkondade lõikes?** Selgitada välja millistes küsimustes on inimesed oma põlvkonnas ühel meelel?
- g) **Vaikitud teemad erinevates põlvkondades?** Püüd välja selgitada millised on tabuteemad erinevates põlvkondades.
- h) **Mil moel erinevad eri põlvkondade arusaamad?** Võrrelda kolme põlvkonna tulemusi lähtudes teemakäsitlest.

3. Meetod

3.1. Uurimismeetodi valik ja põhjendus

Meetodiks on semistruktureeritud intervjuu analüüs ja intervjuutekstide tekstianalüüs.

Olen valinud uurimuse meetodiks kvalitatiivse lähenemise, kuna selle meetodi eesmärgiks on saada vahetut infot eri sihtrühmade kohta, sh nende eelistused, ootused, hirmud, käitumisstrateegiad, veendumused, unistused, sealjuures seadmata ette raame. Info edastamiseks kasutasin tsitaate kirjalikest või suulistest tekstidest. Tavapäraselt lisatakse käitumisaakte, pilte jms. Oma töös lisan pildimaterjali, et ilmetada seda, millest intervjuueeritavad kõnelenud on (Vihalemm 2008).

Põlva linna elanikega suhtlemiseks valisin standardiseerimata ehk süvaintervjuu meetodi, mille puhul uurija ja informant istuvad sundimatus õhkkonnas ning nende vahel toimub vestlus avatud küsimustega ning etteantud vastusevariandid puuduvad (Vihalemm 2008).

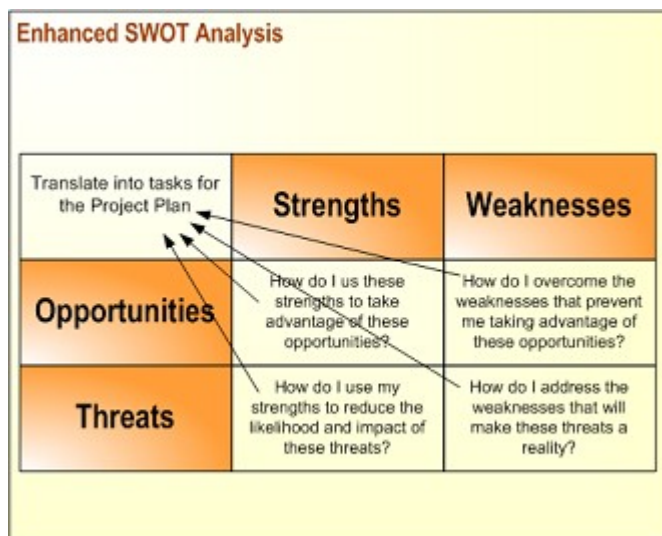
Semistruktureeritud intervjuu annab võimaluse toetuda kindlale kavale, et vestluse teema ei muutuks erinevaid intervjuusid läbi viies, kuid samas annab võimaluse mängida järjekorraga või vajadusel läheneda mõnele küsimusele süvitsi, kui autor selleks vajadust tunneb.

Kõik intervjuud lindistasin ning transkribeerisin.

Analüüsi läbiviimiseks kasutasin David Hallini mudelit, milles on kolm sfääri: legitiimne vaidlus, kus käsitletakse nn probleeme, legitiimne konsensus, kus lahatakse sarnaseid arusaamu, ning vaikimise sfäär, kuhu koondatakse teemad, millest ükski osapool väga kõnelda ei soovi ja teemakäsitlust pigem välditakse (Hallin: 114-119).

Eelnevale lisaks tegin SWOT analüüsi iga põlvkonna lõikes ning ühe ühise, kolme põlvkonda hõlmava SWOT analüüsi. SWOT aitab plussid, miinused, ohud ja võimalused kompaktselt tabelina kokku võtta ja annab parema ülevaate ning lisandväärtuse töö selgemaks mõistmiseks.

SWOT-analüüs on strateegiline planeerimisvahend, millega hinnatakse projekti või äriettevõtte tugevaid külgi (ingl k *strengths*), nõrku külgi (*weaknesses*), võimalusi (*opportunities*) ja ohte (*threats*). Selle analüüsi raames määratletakse äriettevõtte või projekti eesmärk ja selgitatakse välja seda eesmärki soodustavad ja mittesoodustavad sisemised ja välimised faktorid. Selle meetodi loojaks peetakse Albert Humphreyd, kes tegi Stanfordi Ülikoolis 1960ndail ja 1970ndail aastail uuringu, kasutades ajakirja Fortune nimekirjast võetud 500 ettevõtte andmeid <http://www.lasvanoored.ee/projekti-kirjutamine/swot-analueues> (kasutatud aprill 2011).

Tabel 1. SWOT analüüs

4. Valim

Uurimistöö empiirilise osa aluseks on süvaintervjuud Põlva linna elanikega, kes igapäevaselt siin elavad. Pensionäride ja keskealiste puhul jälgisin, et tegemist oleks pikaajaliste elanikega, kel on aastatega kujunenud reaalne arusaam ja mõistmine linnas toimuvast. Põlvkondade jaotusel pole niivõrd jälgitud vanust, vaid oluline oli, et nn esimene põlvkond oleks õppiv noor, teine põlvkond töötav keskealine ja kolmas põlvkond pensionär. Süvaintervjuud viisin läbi kolmes perekonnas, kus kõik põlvkonnad oma nägemusest avameelselt rääkisid. Peresisene analüüs aitas näha generatsioonist tulenevaid arusaamade erinevusi, samas on võimalik võrrelda nägemusi linnast perekonniti, et näha, kui palju mõjutab elanike tõekspidamisi ja arvamusi keskkond ja lähikondlased.

4.1. Valimi kirjeldus

Töös osalevad kolm perekonda valisin põhimõttel, et kõik kolm põlvkonda elaksid reaalselt Põlva linnas. Nooremate puhul oli oluliseks õpilase staatus, keskealised pidid kindlasti olema tööl käivad ja vanem generatsioon tingimata pensionär. Esialgu lihtsana näiv ülesanne ei osutunudki nii lihtsaks, sest suhteliselt keeruline on leida perekonda, kus kõigi kolme põlvkonna esindajad reaalselt ja juba pikemat aega Põlvas elaksid. Samuti oli oluline, et tegemist oleks ühiskondlikult aktiivsete ja piisavalt jutukate kodanikega, kelle käest informatsiooni kätte saab, kuna töö formaat seda nõuab. Kuna Põlva on suhteliselt noor linn, siis oli ka raske leida peresid, kus kolm põlvkonda reaalselt Põlvas elaksid. Paljudel juhtudel on vanemad inimesed mujalt tulnud ja elanud siin lühikest aega või on noorem generatsioon Põlvast juba lahkunud.

Valituks osutusid kolm perekonda.

Perekond 1

Esimese perekonna noorim liige on 22 aastane neiu, kes õpib ametit, tema 47 aastane ema töötab toiduainetetööstuses. Kolmandat põlvkonda esindab 72 aastane pensionär. Noorim liige on olnud väga aktiivne spordi valdkonnas ja harrastanud erinevaid alasid. Keskealine on tegelenud erinevate huvialadega oma põhitöö kõrvalt firmas, millele ta on aastakümneid

lojaalne olnud. Esimese perekonna eakas on kultuuriringkondades tuntud nimi ja Põlvas teada kui väga aktiivne pensionär. Töös eristatakse neid järgnevalt:

Noor – N1_22 (noor/ 1. perekond/ 22aastane)

Keskealine – K1_47 (keskealine/ 1. perekond/ 47aastane)

Pensionär – P1_72 (pensionär/ 1. perekond / 72aastane)

Perekond 2

Teise perekonna noorim liige on 16 aastane noormees, kes õpib gümnaasiumiastmes. Keskealise näol on tegemist 43 aastase ettevõtjaga, kes on laia silmaringiga ning ühiskonnas toimuva hästi kursis. Teise perekonna vanim liige on 74 aastane pensionär, kes on silma paistnud aktiivsusega ja võtab osa paljudest linna poolt pakutavatest vaba aja veetmise võimalustest. Töös eristatakse neid järgnevalt:

Noor – N2_16 (noor/ 2. perekond/ 16 aastane)

Keskealine – K2_43 (keskealine/ 2. perekond/ 43 aastane)

Pensionär – P2_74 (pensionär/ 2. perekond/ 74 aastane)

Perekond 3

Kolmanda perekonna noor on 19 aastane, äsja keskkooli lõpetanud ja esimesel kursusel tudeeriv tudeng. Perekonna teist põlvkonda esindab haridustemaatikaga kursis olev avaliku sektori töötaja. Perekonna kolmas põlvkond on pigem kodusem võrreldes teiste intervjueeritavate pensionäridega, kuid mitte kõik pensionärid polegi aktiivsed linna poolt pakutavate hüvede kasutajad, vaid väga palju pensionäre otsib tegevust omal käel. Töös eristatakse neid järgnevalt:

Noor – N3_19 (noor/ 3, perekond/ 19 aastane)

Keskealine – K3_40 (keskealine/ 3. perekond/ 40 aastane)

Pensionär – P3_74 (pensionär/ 3. perekond/ 74 aastane)

5. Tulemused

Intervjuude põhjal annan ülevaate tulemustest teemade lõikes, kuhu on koondatud tekstinäited kõigi kolme põlvkonna põhjal.

5.1. Põlva linn elukeskkonnana

Noorte põlvkond on kodulinna iseloomustades toonud välja järgnevaid mõtteid. Eriliselt toodi esile turvalisuse aspekti.

„Tallinnas ma ei kujuta ette, et peaksin laskma oma väiksed lapsed suurte majade vahele välja. Siin on nagu hästi turvaline.” – N1_22

Noorte seas on ka probleemiks, et kahekümnendatesse jõudes pole noorel Põlvas suurt midagi teha. Selle all peetakse silmas nii tööpuudust, kui ka pisut vanematele noortele suunatud meelelahutuse puudumist.

„Teismelisel võib-olla kasvada siin hea, aga kui Sa hakkad juba ülikooli minema, siis pole siin küll midagi teha!” – N3_19

Noored hindavad Põlvat kõrgelt just kohana, kus kasvada. Rõhutatakse hariduse ja huvihariduse kõrget taset.

„Põlva on turvaline, siin on haridus, siin on lastele palju huvialaliikumisi. Siin on kõik olemas. Põhimõtteliselt ju nagu täiuslik linn.” – N1_22

„Selles mõttes kasvada on siin väga hea – turvaline ja ilus, aga noori on natuke vähe, tekkivad mingid seltskonnad ja siis nendega nagu on raske läbi saada, erinevad vaated jne.”
– N3_19

Noorte põhiliseks küsimuseks on tihti, kas peale kooli lõpetamist on ka tööd leida ja kas Põlva üleüldiselt on sobilik koht pere loomiseks.

„Minu eriala on aiandus, aga Põlvas ma ei tea mitte ühtegi haljastusfirmat, kes teostaks tööd siin.” – N1_22

„Kui siin saaks töökohta valida, siis küll jääks. Samas kui kusagil mujal on mingi väga hea pakkumine, siis mul seda pole, et raudselt pean jääma siia.” – N2_16

„Mul pole midagi Põlva vastu, aga lihtsalt olen võib-olla ära tüdinenud.” – N3_19

Nagu kõigi põlvkondade puhul, uurisin ka keskealistelt esmalt, millisena nad näevad ja hindavad Põlvat, kui elukeskkonda (meditsiin, haridus, turvalisus, tööturg jne).

„Ühtepidi on väga tore, et haigla ja perearstid on väga lähedal, teistpidi on see haigla nii üles kiidetud, et mind ajab see lausa närvi. Selles mõttes, et see arstiabi, mis siin saab ei ole reeglina nii professionaalne, kui ta olema peaks.” – K2_43

„Ühtepidi kui otsitakse raamatupidajat, siis neid kes pakuvad raamatupidajaks ja kes kvalifitseeruvad sinna, ega neid palju polegi. Teistpidi kuulad, et noored lõpetavad kooli ja ei saa siin tööle - päris ei usu seda. Kui ikkagi tahta ja otsida, siis peaks ikka olema rakendust. Ma arvan, et suurest tööpuudusest, millest räägitakse, piltlikult pool on üles puhutud, on neid, kes ei viitsigi käia tööl.” – K2_43

„Kasvõi see sama, et õhtul mõtlen, et tahaks teatrisse minna ja ma lähengi. Paraku mul siin seda võimalust pole.” – K3_40

„Ma olen mitu korda mõelnud seda küsimust, et mis mind Põlva juures võlub, et tegelikkuses saangi ma esmajärjekorras nimetada seda, et see on väga hea koht, kus lapsi kasvatada, väga turvaline.” – K3_40

Viimaseks, kuid kindlasti mitte vähemoluliseks sihtgrupiks olid pensionärid. Nende nägemused baseeruvad pikaajalisel linnakodaniku staatusel. Just nemad on siin töötanud, lapsi kasvatanud ja oskavad nüüd võrrelda elu Põlvas nii tööalase kui pensionärina.

Kui uurisin pensionäridelt, kuidas nad hindavad Põlvat kui kohta, kus pensionipõlve veeta, siis oli tunda, et vastajatest õhkus siirust ja rõõmu ning emotsioonid on väga positiivsed.

„Pensionäridel on siin lõbus ja tore!” – P1_72

„Minu meelest küll on number üks see Põlva linn!” – P2_74

„Põlva on ilus, hea ja arenenud. Ja pensionäridel on väga hea elu Põlvas — bussisõit on tasuta ja kultuurilisi üritusi on palju.” – P3_74

Kuna pensionärid on kindlasti sihtgrupp, kellele on väga oluline ja vajalik meditsiiniline abi, siis uurisingi neilt muuhulgas, et kuidas nad on rahul Põlvas pakutava arstiabiga. Väga kiideti perearstisüsteemi, rahulolematud oldi erialaarstidega ja nende puudumisega.

„Perearstiga saan mina kõik oma asjad pea ära aetud, siiamani vähemalt olen saanud.” – P1_72

„On just selliseid momente ka, eriti just laste poole pealt, et nemad ikka hurjutavad ja suunavad, et tuleb ikka kontrollida Tartu arstide juures.” – P2_74

„Seda ei saa öelda, et arstiabi ei saa, aga muidugi kui on tarvidust eriala arsti järgi, siis muidugi tuleb Tartusse või Võrru minna. Aga Põlvas on perearstid ja taastusravi võimalus.” – P3_74

5.2. Põlva linna vaatamisväärsused

Noored Põlvat kui turismiobjekti hinnata ei osanud. Osati välja tuua küll teatud vaatamisväärsed kohti, kuid üldhinnang oli siiski, et Põlvas kahjuks pole midagi konkreetselt vaatamisväärsset.

„Ega siin kohapeal vist midagi vaatamisväärsset küll pole.” – N2_16

„Minu meelest meil siin mingit väga vaatamisväärsset pole.” – N3_19

Samas leidis ka teistsuguseid arvamusi:

„Põlva on ju maastiku poolest orus täielikult, tal on nii eriline linnamaastik, see on nii mitmekesine. Superilus on!” – N1_22

Uurisid noortelt, et milliseid nn vaatamisväärsusi viiksid noored vaatama kaugemalt tulnud külalise. Üllatusena tuli, et üks noortest tõi välja vaatamisväärsuse, mida reaalsuses on üritatud reklaamida juba aastaid – Põlva kalmistu, kuhu on maetud mitmed olulised isikud. Kui intervjuueeritav hindas surnuaia vaatamisväärsust hoopis uuest aspektist.

„Surnuaed pole küll vaatamisväärsusega, aga see kuidas need hauad asetsevad, see on ainulaadne /””/. Kui Sa lähed jõulude või aastavahetuse ööl sinna — küünlad kõik ja kuidas see on, see on nagu fantast milline vaade sealt on!” – N1_22

Põlva linn on olnud väga uhke, et korda on tehtud paisjärv ja rajatud liivarand. Ometigi ei tundnud elanikud ise selle üle alati uhkust tundvat. Kiidetakse küll visuaalset pilti, st rand, purskkaev, saareke koos tuledega, kuid näiteks ujumas ei armasta linnaelanikud seal väga käia. Eelistatakse Kiidjärvet, Palojärve ning Mooste järve.

„No viime randa siis kõigepealt, ilus koht. Tehisrand, saavad rannas ujumas käia ja päevitada. Ma ei pea ju kohe mainima, et seal ujumine väga ebahügieeniline on.” – N2_19

Ka keskealiste hulgas püüdsin selgusele jõuda, kuidas nemad näevad Põlvat, kui turismiobjekti ja miks peaks turist Põlvasse tulema. Üks intervjuueeritavatest oli resoluutne:

„Ei peakski. Ma ei näe ühtegi sellist atraktsiooni, mis täna neid siia tooks.” - K2_43

Vastaja lisas, et hindab Põlvat turismikohana nulliks. Järgmisena toodi välja ka konkreetseid miinuseid:

„Meie miinus on see, et väga vähe majutuskohi on.” – K3P 40

Turismiga on seotud ka meelelahutus, eriti kui räägitakse selles sfääris tegutsevatest ettevõtetest, nende plussidest, miinustest ja puudumisel ootustest ettevõtjatele.

„Ei olegi ootusi, sest ma tean, et need ei tasu ilmselt ära Põlvas. Sellepärast pole neid ka tekkinud.” – K2_43

„Need, kes tahaksid rohkem vaimsust, võib-olla luulet lugeda või elavat muusikat või, et oleks mingi muusikaline taust. Seda ei ole ja sellest ma tunnen puudust, et oleks selline kogunemiskoht.” – K3_40

Küsisin pensionäridelt, miks peaks turistid Põlva linna väisama ja millised on pensionäride meelest kohalikud vaatamisväärsused.

„Põlva on ilus, korras suvel ning õitseb ja haljas. Intsikurmu on koht ka kus käia, aga muidu meil küll vist suuremat vaatamisväärsust pole.” - P1_72

„Kõige ilusam koht meil on Intsikurmu, kus on ka üritusi küllaltki palju, näiteks oma linna või maakonna poolt ja küllaltki tihti käivad sinna siis teatri ja kontserti andjad.” – P2_74

„Põlvas on ilus vanaaegne surnuaed, kus on ka palju vaatamisväärsusi.” – P3_74

Sarnaselt teistele põlvkondadele uurisin ka pensionäridelt, et , kuidas on lood meelelahutus- ja toitlustuskohtadega ja millised on ootused ettevõtjatele. Selgus, et pensionäridel tõepoolest on selles osas ootusi ja enim tuntakse puudust mõnust kohvikohast, kuhu ka vanem inimene julgeks minna ja kus ta end hästi tunneks.

„Kohvikust, kuhu oma vana sõbraga kohvi jooma minna, tunnen ma nii puudust. Sellist kohta Põlvas pole!” – P3P 74

Uurisin, et milles võib olla probleem, kuna tegelikult ei saa väita, et Põlvas kohvikuid üldse poleks:

„Mul on puudust sellisest väikesest kohvikust, kus värske saia ja kohvi lõhn ninna jookseb. Koht, kus ma ei pea suure rahvamurru sees olema, vaid ma istun oma sõbranna või sõbraga vastamisi laua taga ja joon kohvi.” – P3_74

5.3. Vaba aja veetmine Põlvas

Vaba aja veetmise all olen pidanud silmas seda, kuidas noored sisustavad oma koolivälist aega, keskealised töövälist aega ning mil viisil pensionärid oma päevi õhtusse veeretavad. Millega tegelevad erinevad põlvkonnad õhtustel tundidel ja kas Põlvas on piisavalt võimalusi, et vaba aega sisukalt veeta. Alustasin taas noortest.

„Kultuurielust olen ma väga palju osa võtnud, alustades Põlva Harrastusteatri, Põlva Keskkooli lastekoori, seejärel käsipall ja laskmine.” – N1_22

„Käisin muusikakoolis, siis laulmas, aga koor läks laiali. Käin ka rulluisutamas.” – N3_19

Uurisin muuhulgas noortelt ka nende arvamust meelelahutusasutuste kohta ning ootuste kohta ettevõtjatele selles osas. Soov on, et kohti, kus lõbutseda või aega veeta, oleks rohkem, aga see ei tohiks kaasa tuua muutusi meie vaiksuses ja turvalises elukeskkonnas. Noorematel on probleemiks, et õhtul pole kuskil istuda ja olla, vanemad tunnevad puudust ööklubist. Hetkel käivad Põlva noored valdavalt vallas asuvasse ööklubisse Life ja Võru, Räpina või Tartu klubidesse.

„Põlva on öisel ajal suhteliselt rahulik, seda ära rikkuda ei tahaks, aga samas midagi ju võiks siin veel juures olla.” – N1_22

„Põhimõtteliselt kui peale kaheksat lähed, siis on kõik kohad kinni juba.” – N2_16

„Klubisid ei ole ju tegelikult Põlva linnas. Võiks olla, sest on Põlvast palju väiksemaid kohti, kus on kaks klubi.” – N3_19

Järgnevalt kirjeldavad keskealised, kuidas nad oma vaba aega sisustavad, et töö ja koduelule vaheldust leida ning rutiini vältida.

„Kui Sa oled ise hoolas ja tahad käia, siis on neid kohti küllalt. Siin on võimalus laulmas ja tantsimas käia. Siin on võimalus joogat teha. Suusatamas on võimalik käia, uisutamas on võimalus käia, ujumas, jõusaalis, igal pool on võimalus käia. Kui ainult ise ettevõtlik oled, kui ise kodus istud, siis loomulikult ei ole võimalik.” – K1_47

„Isegi kui kultuuri osas midagi ei toimu, siis meiesugused väga ei põe, sest me lähme siis mujale, no Tartusse või Tallinnasse, aga sportima ma küll ei viitsiks kaugele minna.” – K2_43

Ka pensionärid oskasid ilmekalt oma vaba aja veetmise viise kirjeldada:

„Olin kantritantsus, aga nüüd lõpetasin ära, figuur ei sobi. Siis laulan kahes ansamblis, ühes kooris, võtan osa kahe teatri tegevusest.” – P1_72

„Ma käin võimlemisringis kaks korda nädalas ja siis kantritants on meil, see on ükskord nädalas ja palju, palju oleme selle rühmaga esinemas ka käinud. Ja siis on meil päevakeskuses igasuguseid loenguid. Seal on üldiselt palju neid ringe: kunstiring, käsitööring, kanga kudumine jne.” – P2_74

„Palju aega veedan aiamaal.” – P3_74

5.4. Põlva maine tõstjad ja hävitajad

Intervjuudeblokis oli üks olulisemaid küsimus, et kes või mis on intervjuueeritavate meelest Põlva linna mainet hävitanud või tõstnud. Muuhulgas peatusime ka visuaalsetel mainerisustajatel ehk palusin välja tuua linnaosasid, piirkondi või ehitisi, mille tõttu elanikel häbi on. Siinkohal võib tõdeda, et kõik kolm põlvkonda tõid välja samasid piirkondi.

„Villavabrik, selle võiks kah /””/ maha lammutada ja sinna saaks väga palju igasuguseid, ma ei tea...ta on ilusa koha peal, jõe ääres, teha sinna ilusaid asju.” N1_22

„Vana linavabrik, see on kole!” – K1_47

„Seda KEKi poolset osa võiks arendada, see on nagu tööstuspiirkond. Tõesti, nii kui Selvehalli juurde ära jõuad, on kõik väga ilus ja kui KEKi edasi sõidad, siis tõesti on nārune pilt.” – N3_19

„Minu arvates nn KEKi kant, et see on ka selline mahajäänud. Sinna pole planeeritud uusi ehitisi, kuidagi ta on jäänud sinna nurka ja seal ta on aastaid olnud.” – K3P 40

„Oja tänav, turu taga, see on küll kohutav. Seal peaks linn midagi kiiresti ette võtma. Praegusel ajal, täiesti keset linna, väga ilusa loodusliku koha peal on sellised majad, see on küll häving.” – K2_43

„No kõige hirmsam on Villavabriku kant, s.t Oja tänav. Too on selline, mis ei ole silmale hea vaadata. Muidugi raudtee hoone on ka selline, mis oleks võinud leida otstarvet.” – P3_74

Mainetõstjatest rääkides märgiti ära eesotsas käsipall, Serviti meeskond ja nende treener Kalmer Musting. Mitte kõik loomulikult ei vaimustu käsipallist või spordist üldse, aga keegi ei vaidle ka, et see on Põlvale enim au ja kuulsust toonud.

„Kalmer Musting. Jõuame jälle käsipallini, nad on tõesti viinud Põlva tähtsale kohale. Ajalehtedes ja igal pool ainult räägib Põlva Serviti, Põlva Serviti. Nii paljud teavad Põlvat tänu sellele, see on toonud rahvast siia.” – N1_22

„Mait Patrail on Šveitsiski kindlasti väga tuntud ja kui temast videoid, siis ta ikka räägib ju, et on Põlvast pärit.” – N2_16

„No Serviti, aga ma ise ei huvitu käsipallist, ma ei käi seda vaatamas, ma ei saa aru, miks selle peale nii palju panustatakse. Ma tõesti ei saa sellest aru!” – N3_19

Mida vanemad olid vastajad, seda enam toodi esile ka poliitikuid. Samuti toodi esile ka näiteid kultuuri-ja haridusvaldkonnast.

„Number ühena tooksin ma ikkagi välja Serviti käsipall, siis Nikolai Järveoja, kes teeb orienteerumist ja seejärel E STuudio. Poliitikutest kindlasti riigikogu liikme ja endise maavanema Urmas Klaasi.” – K2_43

„Tegelikult on Tamme Tarmo teinud väga palju head tööd siin Põlva linnas, ta tõesti on teinud!” – K1_47

„Kui spordist võtta, siis kindlasti meie Serviti. Mind muidugi sport väga ei huvita, aga Serviti on meil kuulus väga. Kui üksikisikut võtta, siis pean linnapea Tamme mainima. Ja ma tõstaks esile seda meie Anne Nooki, ta on ka väga aktiivne nii päevakeskuses kui ka volikogus.” – P2_74

„Linnavalitsus, sest linn on palju arenenud.” – P3_74

„Mammaste lasteaed-alkkooli, kuigi me küll räägime valla lasteaiast, aga ta asub ju tegelikult linna piiril ja paratamatult kui sellest algkoolist räägitakse ja küsitakse selle

asukohta, siis on ikkagi Põlva linn. See on kuulsust toonud üle vabariigi. Just see töö, mis seal tehakse ja see lapsekeskne suhtumine.” – K3_40

Ükski põlvkond ei osanud esile tuua konkreetseid mainelangetajaid persoonide näol. Üks keskealiste esindaja siiski vihjas probleemile, et Põlvast ilmub meedias tihti just negatiivse alatooniga uudiseid ja see mõjutab linna mainet, kuna keegi ei tegele nn positiivsete uudiste meediasse pakkumisega.

„Ütleme nii, et konkreetseid nimesid ei saa välja tuua, aga väga tihti, kui meedias on sõna Põlva, siis on mingisugune parm või mingi õnnetu perekond, ühesõnaga krimiuudised, aga et siit midagi positiivset tuleks, seda on vähem. Ehk siis annaks pöörata teistpidi, kui oleks oma reporterid, kes söödaks positiivseid uudiseid ette. Siin jah pole konkreetseid nimesid, aga sellised uudise tulevad.” – K2_43

Ära mainiti ka, et linnavõimu ja poliitikute puhul on normaalne nähtus, et nad võivad korraga olla nii maine tõstjad, kui langetajad.

„Mis persoone puudutab, siis paratamatult nagu poliitikutega ikka, siis linnapea ja vallavanem, kes on Põlva esinäod, et tema mõjutab mõlemat pidi, osa on positiivset ja osa on negatiivset. Kuidas kellelegi, aga see on ka täiesti loomulik. See on nagu Savisaarel ja Ansipil, et on need, kes pooldavad ja on need, kes negatiivseks peavad.” – K2_43

Ühiseks märksõnaks maine tõstjate puhul oli noorte puhul käsipall ja pensionäride puhul Tarmo Tamm. Keskealiste hulgas olid arvamused mitmekesisemad.

6. Järeldused

Antud töö eesmärgiks oli välja selgitada Põlva linna imago kolme erineva põlvkonna lõikes ja tulemusi omavahel võrrelda.

Kõigepealt kasutasin põlvkonnasiseseks võrdluseks Hallini mudelit.

6.1. Pensionärid

Kindlasti võib öelda, et konsensuse sfääri kuulub pensionäride arusaam sellest, et Põlva on pensionipõlve veetmiseks suurepärane paik. Eelkõige kiideti kõigis kolmes intervjuus looduslikku keskkonda. Põlva on roheline, siin on palju looduslikku pinda. Samuti hinnati Põlvat turvaliseks.

Kõik pensionärid ühemeelselt leidsid, et neid on Põlva linnas piisavalt tunnustatud ja nende jaoks on palju ära tehtud. Olgu siis tasuta bussisõit või võimalus võtta osa Päevakeskuses toimuvatest ringidest ning üritustest.

Kui räägiti vaatamisväärsustest, siis kõik pensionärid tõid välja just Intsikurmu, kus asuvad jalutusrajad ning kuulus Põlva laululava, kus on toimunud nii perepäevi, laulu- ja tantsupidusid, spordiüritusi, teatrietendusi kui kontserte.

Pensionärid ei osanud välja tuua linnapilti risustavaid paiku või ehitisi, kuid äramärkimist leidis siiski Oja tänav, kus asuvad sotsiaalmajad.

Vägagi sarnased olid arusaamad, kui juttu tuli võimalusest linnas oma vaba aega veeta. Selles osas on kõige populaarsemaks kohaks Päevakeskus, samuti võib pensionäre leida erinevatest laulu- ja tantsurühmadest. Võib julget väita, et kel vähegi tahtmist, leiab Põlva linnas tegevust. Ka ootused ettevõtjatele olid sarnased – oodatakse kohta, kuhu julgeks ja saaks ka pensionär minna. See peaks olema väike, hubane, privaatne, pensionärile kergelt ligipääsetavas kohas (nt väga hästi toimiva bussiühendusega või võimalikult kesklinnas), mõistliku hinnaklassiga värskeid saiakesi ja kohvi pakkuv kohvik. Ei saa väita, et pensionär ei

käiks väljas söömas või kohvi joomas, kuid praegu pole neile loodud selleks sobiva interjööri ja hinnaklassiga kohta. Pensionärid kardavad kohti, kus liiguvad massid.

Konsensus oli ka selles osas, et ei leitud ühtki konkreetset persooni, kes oleks linna mainet negatiivselt mõjutanud.

Positiivses plaanis aga mainisid kõik kolm pensionäri ära Tarmo Tamme nime, kes nende meelest on linna heaks väga palju ära teinud ja seega tõstnud linna mainet.

Ühel meelel oldi ka selles osas, et enim kuulsust on toonud linnale käsipalliklubi Serviti.

Tuleb tunnistada, et üllatav oli tõdeda, et pensionäride arusaamad, mured ja rõõmud olid äärmiselt sarnased. Intervjuude analüüsimisel ei täheldanud ma konflikti sfääris mitte ühtegi teemat või teravat vastuolu, mida konkreetselt välja tuua.

Vaikimise sfääris aga täheldasin, et üheks kõige tabumaks teemaks on arstiabi ja meditsiin. Eriti kartsid sel teemal sõna võtta pensionärid. Pidi palju vaeva nägema, et kaotada barjäär, et avameelselt ja ausalt seda teemat lahata. Nii kaua kui jutt käis perearstidest, olid kõik pensionärid ühel meelel, et abi on olemas ja süsteem väga tõhus. Asja negatiivse tuumani jõuti siis, kui jutt läks erialaarstide peale. Sellisel juhul eelistatakse siiski käia Tartus. Läbi käis märkus, et Põlvas on pandud valesid diagnoose ja probleeme on olnud kirurgidega. Samuti ei saavat Põlva hakkama raskemate haigetega, just nendega, kel väga spetsiifilised terviseprobleemid.

Üks intervjuueeritavatest märkis ka ära, et Põlva probleemiks on hooldekodu ja vanadekodu puudumine. See on teema, millega olen ka ise varasemalt kokku puutunud. Tõepoolest kui teile lähedane inimene juhtub jääma voodihaigeks, siis hooldekodus on kohtadega äärmiselt kitsas ja tuleb leida alternatiivne, mis aga võivad osutuda äärmiselt kulukaks. Sama probleem kehtib ka vanadekodu osas. Lähedane eakas tuleb tihti viia kaugemale vanadekodusse, mis teeb tema külastamise oluliselt keerulisemaks.

6.2. Keskealised

Keskealisi iseloomustab antud töös fakt, et kõik töötavad. Ometi kui uurisin, et kuidas nad hindavad Põlvat kui töökeskkonda, kippus ühine arvamus olema mitte just väga positiivne. Kes leidis, et tööd pole saada, kes arvas, et temal pole Põlvas rakendust ja kes nentis tõsiasja, et väga palju oleneb haridusest ning valdkonnast, kus tööd otsitakse.

Ühel meelel oldi ka selles, et Põlva on hea koht laste kasvatamiseks, kuna siin pakutakse täiesti konkurentsivõimelist haridust ja väga mitmekesine on ka huviharidus — muusikakool, kunstikool, spordikool jne.

Keskealised leidsid, et sportimiseks on Põlvas kõik võimalused loodud ja sporti harrastaval elanikul on kindlasti Põlvas vaba ajaga midagi peale hakata.

Uuringu põhjal saab öelda, et keskealiste põlvkonnas oli kõige enam erimeelsusi ehk siis teemasid, mis kuuluvad antud mudelis legitiimsete vaidluste sfääri.

Üks intervjuueeritavatest leidis, et Põlvas on väga kaunis ja nii mõndagi vaadata, samas kui teise perekonna esindaja leidis resoluutselt, et Põlva on turismiobjektina üsna lootusetu. Kolmas keskealine küll tõdes, et vaadata pole suurt midagi, aga tõi ühe suure probleemina ka välja majutuse peaaegu täieliku puudumise. Põlvas nimelt on vaid üks hotell, mis tipphooajal ei suuda kõiki ära majutada. Eriti keeruline on olukord siis, kui linnas on mõne võistluse või üritusega seoses rohkelt külastajaid sh näiteks mees-või naiskonnad seoses mõne spordiüritusega.

Teine valdkond, kus arvamused olid väga erinevad, puudutas Põlva haiglat ja selles pakutavat arstiabi. Üks intervjuueeritavatest leidis, et tema on alati saanud arstiabi, teine seevastu väitis, et Põlva Haigla on üle kiidetud ning tegemist pole nii professionaalse arstiabiga, kui seda pakub Tartu. Intervjuueeritav tunnistas, et kui nad diagnoosis kahtlevad, siis lasevad alati asja Tartus üle kontrollida. Kolmas intervjuueeritav leidis, et tal pole arstiabi nii palju tarvis läinud, et ta oskaks väga kommenteerida, kuid erialaarste eelistab ka nende pere külastada Tartus.

Inimesed paratamatult on väga erinevad ja kui uurisin, et kas on kohti, kuhu lapsevanemad soovitaksid oma lastel elama minna, siis leidsid neid, kes välistasid suurlinna ja leidsid ka neid,

kes vastupidi soovitasid mõnda aega elada suurlinnas või lausa välismaal, sest kodulinna saab alati naasta.

Erinevateks osutused ka ootused ettevõtjatele ja arusaamad sellest, mis eesmärgil peaks tegutsema. Tunnistasid peaaegu kõik, et Põlvas pole piisavalt meelelahutus- ja toitlustuskohti, kuid kui üks intervjuueeritav leidis, et neid ei saa ka väga tekkida, sest need ei tasu ära, siis teine intervjuueeritav arvas, et kasum ei tohiks olla peaesmärk ja kui hirmus mitte läbi lüüa üldse koht loomata jätta, siis ei saa ka kunagi teada, kas majandab ära või mitte.

Vaba aja suhtes leiti olevat kitsaskohaks just kultuuri osa. Üks intervjuueeritavatest küll leidis, et kes tahab, see leiab tegevust ja kohti, kus käia. Teine arvas, et kultuuri pool on puudulik, aga see teda ei häiri, kuna Tartu on piisavalt lähedal, kolmas aga leidis just, et Põlva miinuseks ongi see, et üritusi toimub vähe ja kui õhtul spontaanselt välja tahaks minna, siis see võimalus puudub.

Ühel meelel oldi, et Põlvas leidub visuaalset pilti risustavaid piirkondi, välja toodi Oja tänav, KEKi piirkond ja linavabriku vanad hooned.

Põlva linna maine tõstjatena toodi taaskord esile käsipalliklubi Serviti, lisaks ka E STuudio ja just selles põlvkonnas mainiti kõige enam ka endise maavanema ja praeguse riigikogu liikme Urmas Klaasi nime.

Kõige olulisem ja intrigeerivam on alati vaikimise sfäär, kus minu kui autori roll on ridade vahelt lugeda või suuta inimesed panna otse asjadest rääkima. Selles vanusegrupis kiputi hämama Põlva linna maine hävitajate teemal. Räägiti veidi üldist juttu, et Põlva on pildil ainult nn krimiuudistega, siis seejärel hakkas tulema ebamääraseid tekstilõike teemal: „*Mis persoone puudutab, siis paratamatult nagu poliitikutega ikka, siis linnapea ja vallavanem, kes on Põlva esinäod, et tema mõjutab mõlemat pidi, osa on positiivset ja osa on negatiivset.*” – K2_43.

Teine intervjuueeritav üritas ka vingerdada ja nimesid mitte nimetada: „*Ma ei kasutaks sõna hävitamine, ma kasutaks sõna pidurdamine. Hävitamiseks ma seda ei nimeta, aga pidurdamist olen ma küll näinud. Ja nime ma ei tahaks nimetada, aga üldiselt, nagu ma enne rääkisin, et see pidurdamine sõltub ka ju sellest, et inimene lihtsalt ei ole avatud. Ta on väga*

konservatiivne. Mõnikord tuleb ka neile konservatiivsetele inimestele kaasa tunda, et nad jäävad ju väga paljust ilma.” – K3_40.

Väikelinna puhul on mõistetav, et kardetakse nimesid nimetada, sest enamik inimesi on ühte või teistpidi seotud ja tehes kellegi suunal kriitikat võib sellest kasvada välja arusaamatus, mida inimesed silmnähtavalt üritavadki vältida. Põlva elanikuna saan mina töö autorina aru, et vihjatud on Põlva nüüdseks endisele linnapeale Tarmo Tammele, kelle tööd väga hinnatakse, kuid kes on tuntud suhteliselt jõulise ja konservatiivse juhina, kes ei armasta väga meeskonna tööd. Kuna Tamm oli linnapea väga pikka aega, siis on talle ette heidetud, et linnas on tekkinud seisak. Konkreetselt pole olnud midagi halvasti, aga asjad ei arene ehk selles suunas ja nii kiiresti kui paljud ootaksid.

6.3. Noored

Võrreldes keskealistega on noored märksa rohkemates küsimustes ühel meelel. Kõik intervjuueeritavad tunnistasid, et Põlva on turvaline, rahulik, kompaktne ja roheline elukeskkond.

Suureks plussiks peetakse võimalust teha sporti ja võtta osa väga erinevatest huviringidest. Kõik intervjuueeritavad ka neid võimalusi kasutavad. Lausa kaks intervjuueeritavat tegelevad laskmisega. Üks intervjuueeritavatest kurtis, et Põlvas ei pöörata sellele alale eriti tähelepanu. Sama teema alla võib ka paigutada ühe intervjuueeritava probleemipüstituse, et Põlvas läheb kogu rõhk, raha ja tähelepanu just käsipallile.

Ühel meelel oldi kahjuks ka arstiabi puudutavates küsimustes. Kaks intervjuueeritavat kolmest kurtsid, et nad on jäetud kas hätta või pole ravimeetod olnud õige. Õnneks saatvat Põlva nüüd kiiremas korras Tartusse kui varem, eriti kui mõistetakse, et probleem jääb nende pädevussfäärist väljapoole. Võin ka oma kogemuse põhjal kinnitada, et tihtilugu pole Põlval vajaminevaid aparate või spetsialiste, aga järjest enam sellistes olukordades ei hakata patsiendi eluga riskima ja suunatakse koheselt Tartusse.

Mitu intervjuueeritavat mainis ära, et Põlva kõige inetumaks piirkonnaks on just KEKi kant. Küsimusele, mida viiksid noored vaatama kaugelt tulnud külalise, vastas enamik, et järve ja Intsikurmu radasid ja laululava.

Mainetõstjate osas oldi taaskord ühel arvamuse, et enim kuulsust on toonud meile käsipallimeeskond Serviti. Ära mainiti veel Tarmo Tamme, Oliver Kruuda ja Urmas Klaasi nimed.

Üllatavalt heaks hindasid noored võimalust leida erialast tööd. Aianduseriala omandav noor arvas, et see nišš on Põlvas täitmata. Põhikooli noor leidis, et kui olla oma erialal pädev, siis ikka leiab tööd ja riigiteadusi tudeeriv noor leidis, et tööd leiab kindlasti, iseasi kas see on erialaga seotud või rahuldust pakkuv.

Vastuolud tekkisid siis, kui noortelt uuriti, kas nad tahaksid ka tulevikus Põlvas elada, siin töötada ja lapsi kasvatada. Noore neiu meelest sõltub see suuresti sellest, kui lihtne on leida partnerit, kes oleks kas siit kandist pärit või tuleks vajadusel siia elama. Noormees leidis, et kõik sõltub siiski sellest, kui konkurentsivõimelised on siinsed tööpakkumised. Kui mujal on parem, siis väevõimuga siin kinni hoida ei saa. Ühe intervjuueeritava jaoks on aga hetkeseisuga end Põlva ammendanud ja tema näeb end tulevikus mujal.

Kui rääkisin noortega Põlvast kui turismiobjektist, siis olid arvamused suhteliselt erinevad. Ühe intervjuueeritava meelest on Põlva väga kaunis ja vaatamisväärsusi täis koht, samas kui teine intervjuueeritav leidis, et Põlvas pole põhimõtteliselt midagi vaadata.

Erinevad arvamused tulid välja ka siis, kui püüdsin mõista, kas noored tunnevad kodulinna üle uhkust. Üks intervjuueeritavatest ütles, et on väga uhke kodulinna üle, teine nentis, et pole põhjust mitte uhke olla ja kolmas tunnistas, et ei tunne küll otseselt häbi, aga millegi üle uhkust tunda ka pole.

Tuled tõdeda, et noored olid avatud ning avameelsed ja tundus, et n-ö tabuteemasid ei olnud. Avameelselt räägiti sellest, mis häirib ja mis probleeme on olnud. Natuke ehk jäi kõrva kriipima lause, et käsipall on liialt eelistatud ja seetõttu saavad teised spordialad vähem tähelepanu ja toetust. Seda teemat ei kiputa väga üles võtma, sest Serviti on toonud väga palju

au ja kuulsust linnale, kuid läbi aegade on olnud tunda väikest kibestumist teiste alade harrastajate poolt. See teema on olnud üleval ka volikogus, kus just jalgpalli inimesed seda vahetegemist tõsiselt tunnetavad. Samas ei ole paremas olukorras ka laskajad, maadlejad, orienteerijad jpt. Kas toetada tuleks tulemuste põhjal või vastab tõele just ühe ala esindaja mõttekäik, et tulemusi ei saagi tulla, kui linn piisavalt ei toeta ja õlga alla ei pane.

6.4. Kolme põlvkonna võrdlus teemade kaupa

6.4.1. Põlva elukeskkonnana

Elukeskkonna suurima plussina tõid kõik kolm põlvkonda eranditult välja roheluse. Põlva asetseb looduskaunis kohas ja seda hindavad nii kohalikud kui ka turistid. Ilmselt on see ka üks põhjustest, miks paljud soovivad just Põlvas elada.

Noorte ja keskealiste ühiseks mureks on tööpuudus, mis suuresti mõjutab väljarännet ning sunnib lahkuma ka neid, kes muidu naudiksid elu rahulikus väikelinnas. Oluline on märkida, et noored tundusid nägevat enam võimalusi. Ollakse valmis olema eestvedajad ja ise endale töökohti looma. Keskealsed pigem eelistaksid olla ise kellegi alluvuses või alगतada uusi asju seal, kus on väiksem risk ebaõnnestuda. Just rahulikkus ja suurlinnast eristuv elutempo on teinud Põlvast pensionäride lemmiklinna. Kõik on väga kompaktselt koos ja see muudab pensionäride elu mugavaks.

Nii noortel, kui eakamatel on päeval tegevusi. Noortel on võimalik käia huvialaringides ja pensionäridele on loodud Päevakeskus, kus toimuvad erinevad tegevused. Kõik põlvkonnad hindavad kõrgelt sportimisvõimalusi.

Ühiseks mureks on meelelahutuse osa. Põlvas puudub kohvikukultuur, mille puudumise tõid esile kõik kolm põlvkonda. Samuti kurdeti, et kultuurisündmuseid on vähe ja need kipuvad olema ühekülgsed. Probleemiks on ka elanike elatustase, mis ei võimalda igaühel kõigest pakutavast osa võtta.

Kõik põlvkonnad peavad Põlvat laste-ja noortesõbralikuks linnaks, kus pakutakse nii üldharidust, kui huviharidust.

Kõik põlvkonnad töid esile ka probleemid meditsiinisüsteemis. Kõrgelt hinnatakse perearsti süsteemi, seda just pensionäride hulgas, pisut rahulolematumad on noored. Kõik kolm põlvkonda aga tundsid muret erialaarstide puudumise pärast, mistõttu on esinenud probleeme ja eelistakse külastada spetsialiste suuremates linnades.

6.4.2. Põlva kui turismiobjekt

Kõik põlvkonnad on ühel meelel, et Põlval puudub turismiatraktsioon. Kolm põlvkonda tõstsid esile Intsikurmut ja Põlva järve, ära märgiti ka kirik ja kalmistu. Kõik nimetatud vaatamisväärsused on olnud seda juba ammustest aegadest. Põlva surnuaiast kirjutasin ka teooriaosas, intervjuudest selgus, et noored ei hinda seda vaid kohana, kuhu on maetud kuulsad Põlva kodanikud, vaid omaette nähtus on ka surnuaia looduslik asukoht, mis just jõulude paiku pakub kaunist vaatepilti. Teooria osas peatusin ka võimalusel kaasata kolmanda sektori ühingu, et linna paremini turundada. Põlvas näiteks tegutseb Jakob Hurda nimeline Selts, kes saaks pakkuda giide, kes turistidele surnuaial lähemalt räägiksid meie ajaloolistest isikutest, kes sinna sängitatud on. Just keskealised tõid välja, et tuleks teiste linnade näitel püüda luua Põlvasse midagi, mis siia turiste meelitaks. Võtmesõnaks oleks ka ettevõtluse arendamine ning miks mitte püüda ära kasutada oma plusse näiteks võimalust korraldada spordivõistlusi. Keskealised rõhutasid ka arendusjuhi vajadust. Ühe võimalusena nähakse ka mõne ürituse kaudu Põlva presenteerimist. Põlva puudusena toodi keskealiste poolt välja ka majutuskohdade puudumine, mis takistab kindlasti turismi edendamist.

6.4.3. Vaba aja veetmise võimalused Põlvas

Vaba aja veetmise osas on eelis olukorras kindlasti keskkooli ealised ja nooremad noored, kelle jaoks on olemas mitmeid huviringe – Põlvas saab tantsida, laulda, näidelda, kunsti teha, pillimängu õppida, erinevate spordialadega tegeleda, poliitikat teha ja kõigele lisaks on olemas ka Avatud Noorte Keskus, kus saavad noored oma vaba aega sisustada.

Teisena on kõige rahulolevamad pensionärid, kelle jaoks on loodud Päevakeskus, kus saab tegeleda käsitöö, kunsti, võimlemise, tantsu, enese harimise ning palju muuga. Lisaks sellele tegutseb Kuukiire klubi ning mitmed laulukoorid ja tantsurühmad.

Kõige nigelamas seisus on kõrgkooli lõpetanud noored ja keskealsed. Neile toimub kõige vähem. Viimastel aastatel on tekkinud võimalus ka täiskasvanutel lüüa kaasa erinevates tantsurühmades, samuti on neil võimalik tegeleda koorilaulu ja spordiga. Kuid sellele sihtgrupile on suunatud kõige vähem tegevusi ja tööealsed pigem otsivad aktiivse tegevuse asemel võimalusi lõõgastumiseks.

Suureks miinuseks Põlvas peavadki kõik kolm põlvkonda seda, et puudub koht, kus saaks rahulikult ka hilisemal kellaajal istuda, nautida head toitu ja kultuuri. Kohvikukultuuri puudumist tõid esile kõik põlvkonnad. Pensionäride probleemiks oli, et pole kellegagi käia nautimas etendusi, keskealsed tundsid, et vähe toimub üritusi, mis neid köidaks, kuid neil on võimalus käia ka mujal linnades. Noored kurtsid, et puuduvad nii õdusad istumiskohad, pubid, kui ka ööklubid.

6.4.4. Põlva maine tõstjad ja hävitajad

Visuaalsete risustajatena tõid kõik kolm põlvkonda välja samad linnaosad ja piirkonnad. Enim muret tekitavad Oja tänav, KEKi piirkond ning vana Linavabriku kant.

Maine hävitajate poole pealt ei osanud ükski põlvkond välja tuua konkreetseid nimesid. Keskealiste seas vihjati vaid endisele linnapeale, kes võib ühtlaselt olla nii maine tõstja, kui langetaja.

Noorte seas olid väga populaarsed märksõnad just käsipall, Serviti meeskond, Kalmer Musting ja Mait Patrail. Loomulikult märkisid maine tõstjana käsipalli ära ka kõik teised põlvkonnad.

Keskealiste põlvkonnas märgiti eriliselt ära E STuudiot ning poliitikuid – endine linnapea Tamm ning endine maavanem Klaas, kes mõlemad töötavad nüüd riigikogus. Mainiti ka orienteerumistreenerit Nikolai Järveoja ning pöörati ka tähelepanu Mammaste Algkool – lasteaiale, mis on vabariiklikult tähelepanu pälvinud.

Pensionärid mainisid eranditult kõik Tarmo Tamme, lisaks käis läbi veel Päevakeskuse juhi Anne Noogi nimi. Käsipall ja E STudio olid ka selles põlvkonnas mainetõstjatena nimetatud.

7. SWOT analüüsid

Selleks, et antud tööst oleks ka reaalset kasu, otsustasin igas põlvkonnas kasutada SWOT analüüsi meetodit, et selgelt tuleksid välja plussid ja miinused, võimalused ja nõrkused Põlvas, lähtuvalt põlvkonna seisukohast. SWOT analüüs aitab kompaktselt tulemusi kokku võtta ning tabelina esitada ka lahendusi. Alustati sedapuhku noorima põlvkonnaga.

7.1. Noored

<p>Tugevused:</p> <p>Konkurentsivõimeline haridus</p> <p>Huviringide mitmekesisus</p> <p>Heal tasemel sportimisvõimalused</p> <p>Turvaline elukeskkond</p> <p>Linna kompaktsus</p> <p>Roheline elukeskkond</p> <p>Puudulikud nišid tööturul</p> <p>Hea keskkond laste kasvatamiseks</p> <p>Noorte esindatus volikogus</p> <p>Avatud Noortekeskuse edukas funktsioneerimine</p> <p>Kino</p> <p>Bowling</p>	<p>Nõrkused:</p> <p>Elanikkonna vähesus</p> <p>Meelelahutuse puudumine, eriti õhtusel ajal</p> <p>Puudulik meditsiinisüsteem</p> <p>Töökohtade vähesus</p> <p>Arendamata piirkonnad (KEK)</p> <p>Turismi tõmbenumbri puudumine</p> <p>Lasteaiakohtade puudus</p>
<p>Võimalused:</p> <p>Luaa ise töökohti</p> <p>Võimalus luua või välja mõelda Põlva oma NOKIA</p> <p>Luaa eralasteaed</p> <p>Luaa meelelahutus või toitlustuskoht</p>	<p>Ohud:</p> <p>Alustatud ettevõtte mitte ära majandamine</p> <p>Paremad pakkumised teistes linnades</p> <p>Erialase töö mitte leidmine</p>

7.2. Keskealised

<p>Tugevused:</p> <p>Hea koht laste kasvatamiseks</p> <p>Rohelus</p> <p>Kooride, tantsutruppide ja sportimisvõimaluste olemasolu</p> <p>Haigla olemasolu</p> <p>Toimiv perearstisüsteem</p> <p>Suhteliselt soodsad elamispiinad</p> <p>Kultuurimajas toimuvad etendused/üritused</p>	<p>Nõrkused:</p> <p>Tööpuudus</p> <p>Meelelahutusasutuste puudus keskealistele</p> <p>Kohviku puudumine</p> <p>Erialaarstide puudumine või ebapädevus</p> <p>Kõrged kommunaalkulud korterelamutes</p> <p>Turismi tõmbenumbri puudumine</p> <p>Infrastruktuuri puudulikkus</p> <p>Tööstuskaupade vähesus</p>
<p>Võimalused:</p> <p>Alustada ettevõtet (toitlustus, meelelahutus, kaubandus)</p>	<p>Ohud:</p> <p>Mitte ära majandamine</p> <p>Sobiva töö mitte leidmine</p>

7.3. Pensionärid

<p>Tugevused:</p> <p>Turvaline, vaikne ja roheline elukeskkond</p> <p>Vaikne</p> <p>Päevakeskus</p> <p>Palju huviringe pensionäridele</p> <p>Tasuta bussisõit</p> <p>Kuukiire klubi</p> <p>Pensionäre tunnustatakse</p> <p>Toimiv perearstisüsteem</p>	<p>Nõrkused:</p> <p>Puudub vanadekodu ja hooldekodu</p> <p>Bussiliiklus vaid ühel trajektoorigil</p> <p>Puudub kohvik, kuhu pensionärid läheks</p> <p>Eriala arstidepuudus/ebapädevus</p>
<p>Võimalused:</p> <p>Luaa veel mingeid ühistegevusi, nt käia koos ujumas</p>	<p>Ohud:</p> <p>Pensionäre ründavad huligaanid</p> <p>Pensionärid ei pruugi uuendustega kaasa tulla</p>

7.4. Kolme põlvkonna ühine SWOT analüüs

<p>Tugevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvaline, vaikne, roheline elukeskkond • Toimiv perearstisüsteem • Haridus ja huviharidus • Sportimisvõimalused • Puuduolevad nišid ettevõtluses • Linna kompaktsus • Kultuurikeskuse olemasolu • Haigla olemasolu • Päevakeskus pensionäridele, Noortekeskus noortele • Kino • Tasuta bussisõit pensionäridele • Matusetoetus • Toidupoodide rohkus • Traditsioonilised üritused 	<p>Nõrkused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tööpuudus • Vanade-ja hooldekodu puudumine • Toitlustuskohtade ühekülsus • Arendusjuhi ja PR-juhi puudumine omavalitsuses • Turismi tõmbenumbri puudumine • Lasteaia kohtade vähesus • Erialaarstide puudumine või ebapädevus • Bussiliiklus vaid ühel trajektoorigil • Kohalik leht ei kanna endas nii informatiivset funktsiooni, kui võiks • Arendamata piirkonnad (KEK, Oja tn jne) • Tööstuskaupu pakkuvate firmade vähesus
<p>Võimalused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luua ise ettevõtte (nt kohviku, hooldekodu,, era lasteaia näol) • Tihedamini toimuvad kinoseansid. • Oma NOKIA loomine/leidmine. • Linna imago teadlik loomine omavalitsuse tasandil • Intsikurmu arendamine • Vanade ürituste värskendamine 	<p>Ohud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liigne kindlus turvalisuse osas • Loodava ettevõtte mitte äratasumine • Sobiva töökoha mitteleidmine • Paremad pakkumised naaberlinnades

8. Diskussioon ja praktilised nõuanded

Põlva on väikelinn ja sisuliselt tunnevad siin kõik kõiki. See omakorda loob keskkonna, kus asjadest ei juleta rääkida nii nagu need on. Palju informatsiooni liigub kuulujutu tasandil, sest ka näiteks maakonna leht Koit eelistab minu hinnangul vältida konfliktisituatsioone, mis on viinud selleni, et lehte ostetakse piltlikult öeldes vaid surmakuulutuste lugemiseks. Ajakirjanikud on kohalikud, iga inimene kellest kirjutatakse võib olla ajakirjaniku naaber, endine kolleeg, laste õpetaja või kohaliku poe juhataja ning negatiivsetest asjadest rääkimine võib enesega tuua pingsituatsioone.

Enamik inimesi ei julge tunnistada, kui nad pole rahul haridusekvaliteediga või häirib neid miski meditsiinisüsteemis, pühaks lehmaks on kujunenud ka linnavõim, kelle suunas kriitikat ei juleta teha, kuna tegemist on kaudses mõttes tööandjaga või kardetakse jääda ilma linnapoolsest rahalisest toetusest.

Kes meist julgeks viriseda koka kallal, kui teist kohta kuhu sööma minna nagunii pole või kes julgeks tunnistada, et perearst on täiesti ebapädev, kui pärast tuleb oma muredega ikka sama inimese poole pöörduda. Ja kas see kriitika lihtsalt kritiseerimise pärast ka miskit annab või muudab. Kui me pole rahul mõne konkreetse arsti või õpetaja tööga, siis kooli või haiglajuht on tupikseisus, sest väikelinna on äärmiselt keeruline meelitada kvalifitseeritud tööjõudu. Pole võimalust maksta sarnast palka suurlinnadega, pole võimalik pakkuda seda melu ja võimalusi, mis suuremates kohtades on iseenesest mõistetav ning ka töökeskkond ise pole alati tiptasemel tehnika või kaasaegsete võimalustega.

Linnal pole ehk ressursi raha näol, millega Põlvasse noori meelitada, aga kindlasti on meil meeletul hulgal valdkondi, kus saab olla teerajaja, kuna Põlval on oma nokia veel leidmata. Tihti tuuakse vabanduseks, et Põlvas pole mõtet midagi alustada, sest puudub vajalik elanikkond. Kui me kohe midagi selles osas ette ei võta ja siia midagi ei loo, siis lahkuvad needki, kes oleks valmis oma tööd ja tegemised Põlvaga siduma ja kujutlevad end väikelinna elanikuna ette.

Näen probleemina just seda, et Põlvas jagunevad inimesed kaheks – aktiivsed ja passiivsed linnaelanikud, kes ei püüagi kaasa aidata linna parema arengu tagamisele. Üksikud aktivistid,

kes püüavad midagi teha, kuid on näha, kui vaevaliselt käib rahva kaasamine. Enamik ootab ikka seda, et keegi teine teeks ja korraldaks ja heal juhul pärast tullakse tulemusest osa saama.

Ei saa öelda, et Põlvas ei teha või vähemalt ei proovita elu edendada. Põlva Eksperimentaalteatri lavastaja Rivo Veski kurtis hiljuti oma *Facebooki* kontol, et pärast reklaami sotsiaalmeedias, ajalehes ja tänaval tuli etendust vaatama vaid paarkümmend inimest. Põlva ja noore lavastaja kohta ehk polegi väga kehv tulemus, kuid Veski teab, et reaalselt võiks etendusi anda ka täissaalile. Küsimus on lihtsalt selles, kas sa suudad meelitada kodus mugavalt sisseseadnud linnaelaniku nelja seina vahelt välja või mitte. Olin hiljuti ise olukorras kus Põlvasse oli saabumas suurepärane laulja ja muusik Jaan Sööt. Ma ei leidnud mitte ühtegi inimest, kes oleks olnud nõus minuga sel päeval ühinema. Sarnane mure oli ka antud töös intervjuueeritud pensionäril, kes kurtis, et teatris käiks küll, aga kellegagi pole minna. Ja tundub, et vabandused on erinevates põlvkondades suhteliselt sarnased – pole raha, pole aega, puudub huvi jne. Siit tekib küsimus, et kui Põlva oleks nagu Tartu, kus igal õhtul toimub midagi ja võimalusi on märksa enam, kas siis on aega, raha ja huvi ka rohkem? Enne kui kritiseerida, tuleb küsida ka eneselt, kui palju olen mina selle heaks teinud, et Põlvas oleks huvitavam elu ja kas ma olen oma osavõtuga aidanud kaasa mingite aktsioonide või ürituste õnnestumisele.

Ühiskonna kriitilise kodanikuna ma julgen väita, et viga pole kunagi ühepoolne. Ja tagamaad on alati keerulised ja mõistmatud. Selleks, et Põlvas millegagi alustada peab olema asi väga hästi läbi mõeldud. Natuke kainet meelt ja pisut hulljulgust on hea kombinatsioon, et siin väikelinnas läbi lüüa. Aastaid on kuluaarides sosistatud, et üks põhjus miks kaubanduses ei toimu arengut, on see, et linn on toetanud just Põlva Tarbijate Ühistu tegemisi ja püüdnud sissetulnud ettevõtjate plaanide elluviimist takistada. Kas tegemist on kurja kuulujutuga või on asjal tõepõhi all on igäühe enese otsustada, aga fakt on see, et Põlvas kuuluvad enamik kauplusi Tarbijate Ühistule ja kuigi ettevõtjad on huvi tundnud, siis pidevalt näib olevat mingi probleem. On näha ja tunda, et ei toimu arenguid.

Aga just ettevõtlike inimesi ja ettevõtjaid meie linn vajab. Põlvas on tarvis ise midagi luua, et endale ja oma lähikondlastele tööd pakkuda. Mistõttu on vajadus igakülgse abi ja nõu järele, et kodanikud tahaksid ja julgeksid riskida ja oma ideedega välja tulla. Juba koolis peaks juurutama seda suunda, et elus ei tooda kandikul midagi kätte ja me elame kohas, kus leib meie laual sõltub suuresti sellest, kui ettevõtlikud me ise oleme. Siia juurde on kindlasti tarvis

teadmisi, mentoreid, investoreid ja omavalitsuse tuge, et luua miskit, mis tooks külastajaid ka väljast poolt.

Antud töö põhjal võib julgelt väita, et kõige rahulolevamad on Põlva linnas just pensionärid. Nende tööd ja panust hinnatakse ning nad tunnevad end Põlvas turvaliselt ja hästi. Kindlasti on lisaväärtuseks omavalitsuse püüd aidata pensionäridel end siin hästi tunda. Äramärgituks said pensionäride poolt just tasuta bussisõit ja jõulupreemia. Eakatele on võimaldatud ka kõik vaba aja veetmise võimalused. Väga populaarseks on kujunenud Anne Noogi poolt juhitud Päevakeskus, kus pensionäridel on võimalik tegeleda kunsti, käsitöö, tantsu ja enese harimisega.

Pensionäridele on väga oluline ja sotsiaalne lävimine, kuna tihti jäädakse kõrges eas üksi - kaob kõrvalt abikaasa ja ehk on lahkunud linnast lapsed. Sellistel puhkudel on äärmiselt oluline, et pensionär ei tunneks end üksikuna ega manduks koduseinte vahel.

Põlva on väike ja kompaktne, kõik vajalikud asutused on lähestikku ja sinna viib üks ja ainus Põlvas liikuv liinibuss. Vanemas eas inimesele on väga mugav, kui ta ei pea n-ö rändama mööda suurlinna erinevate bussidega, vaid ühe sõiduga saab kesklinna, kus kõik on juba käe ja jala juures.

Pensionärid rõhutasid väga turvalisuse aspekti. Üldist statistikat vaadates võib tõesti väita, et Põlva on väga turvaline, kuid kindlasti ei tee paha mõningane ettevaatlikkus. Üheks ohtlikuks paigaks just pensionäridele on surnuaed, kus on nii mõnigi rünnak aset leidnud. Surnuaed on koht, kus pensionärid tihti liiguvad ja kuna tegemist on kõrvalise ja vaikse paigaga, siis seda kasutavad kurjalt ära pisipätid, kes üritavad kas varastada pensionäride vara või halvimal juhul eesmärgi nimel eakaid lausa rünnata. Ei erine Põlva teistest linnadest ja pole ka siin kõik inimesed ilusad ja head. Pensionäre tuleb harida ja hoida neid ohtudega kursis.

Mis puutub eakatesse, siis Põlva suurimaks miinuseks ja probleemiks pean linna vanadekodu puudumist. See on kahtlemata probleem, mis vajab lahendamist. Väga palju panustatakse pensionäride heaolusse, kuid mis kasu sellest kõigest on, kui lõpuks pole sel pensionäril kohta, kus oma vanaduspõlve veeta ja nagu karistuseks tuleb tal suunduda mõnda kaugemasse vanadekodusse. Linnale on vanadekodu loomine kindlasti äärmiselt kulukas, ettevõtjate

meelest pole selline äri kasumit toov. Tuleb püüelda selle poole, et leida finantsi, et linn suudaks ja saaks luua vanadekodu, kus Põlva linna eakad saaksid olla kindlad, et neile on koht ja see pole hinnaklassilt ülejõu käiv. See on tunnustus ja eakate märkamine ja neile parema elukeskkonna loomine. Nn preemiad on kõik ilusad ja toredad, kuid need on vaid suitsukatteks tõsistele probleemidele, mis linnas on. Pensionärid on vähenõudlikud ja nad ongi tänulikud korras tänavate ja Päevakeskuse eest, mis kõik on õige, aga tuleb mõelda laiemalt. Linnavalitsuse kohustus on kõikjal linnades hoida tänavad puhtad ja haljasalad korras, need on elementaarsed asjad, aga vahet tuleb teha mõistetest rahulolu ja heaolu. Me oleme rahul, aga tegelikult saaks ja tuleks ära teha palju enamat.

Teine grupp, kes on Põlvaga suhteliselt rahul, on noored. Põlvat kui kohta, kus kasvada, hinnati kõrgelt. Põhjuseid on väga mitmeid. Esiteks kindlasti pakutav haridus. Põlvas on keskkool ning gümnaasium, keskkoolis on võimalik omandada ka eelkutsesõpet. Samuti on olemas lasteaiad. Probleemina võib siin ehk näha seda, et lasteaiakohti on raske saada, mistõttu peab end kirja panema juba väga varakult. See on mõttekoht mõnele agarale linnakodanikule, kes võiks pakkuda lastehoiuteenust. Tõsi, kui rääkida eralasteaia loomisest, siis suure kasumi teenimine on vähetõenäoline, kuna elanikud pole piisavalt maksujõulised. Tundub, et see on antud majandussituatsioonis paratamatu, et ükskõik mida luua, siis eesmärk ei saa olla materiaalne, vaid tegemist peab olema kutsumusega. Soov aidata kogukonda ja samas tuua enda perele leib lauale ehk pakkuda iseendale tööd.

Enim toodi plussina välja ka huvialaharidus — Põlva on teinud kõik võimaliku, et noortel oleks võimalik tegeleda spordiga. Olemas on ujula, jalgpallistaadion, jõusaal, spordihoone koos erinevate saalidega, lasketiir, Mesikäpa hall jne. Kindlasti ei tasu seetõttu arvata, et poleks arenguruumi. Pääegu linna keskel asub suur staadion, mis vajab investeeringuid, kuid mida linna eelarvest hetkeseisuga pole leitud. Ümberkaudsetes väiksemates kohtades nagu nt Peri on leitud vajalikud vahendid ja on olemas n-ö esindusstaadion.

Sport on see märksõna, mis Põlvat iseloomustab. See on suund, mida on arendatud ja kindlasti on meie linnal palju trenereid, kes on oma tööd teinud südamega ja nakatanud paljusid noori just spordipisikuga. Usun, et liikumine on terve ühiskonna märksõnaks ja Põlva võiks olla selles osas eeskujuks teistele linnadele.

Väga suureks plussiks võib nimetada kunsti- ja muusikakooli, samuti võimalust tantsida erinevates tantsurühmades, harrastades sealjuures väga erinevaid stiile — rahvatantsust *show-tantsuni*. Viimastel aastatel on populaarsust kogunud Eksperimentaalteater, kuhu on koondunud just teatrihuvilised noored. Linnas on olemas mitmeid koore, kus on lauluhuvilisel võimalik end vormis hoida, neist kuulsaim ilmselt kõigi põlvkondade poolt ära mainitud E STudio. Ma julgen väita, et viimastel aastatel on elu Põlvas taaskord just noorte kohapealt palju aktiveerunud. Tärpanud on mitmeid uusi liikumisi ja taaselustatud ja käima lükatud populaarseid üritusi ja projekte. Me otsime seda oma NOKIAT juba pikemat aega, miks mitte luua see mõne ürituse näol, seda enam, et meil puudub oma turismi tõmbenumber. Võrdluseks võiksin tuua näiteks Watergate Pärnus, Beach Party Pühajärvel, Järvakandi Rabarock, Viljandi Pärimusmuusika Festival jne. Põlvas oli kunagi väga populaarne Noortebändide Festival, mis tõi siia noori üle Eesti, vanem põlvkond mäletab Rock Non Stopi, selliseid üritusi tuleb hoida ja traditsioone jätkata. Kui kontseptsioon ka aegub, siis algupärane idee on ju olnud väga hea ja alati saab üritust täiendada või värskendada. Põlvast pärineb ka kunagi väga populaarne olnud Mässeri lumelaua klubi, tuleb leida uued ja värsked aktivistid, kes vanad head asjad jälle käima lükkaksid. Põlva on tuntud ekstreemsportlaste ja rockiviljelejate linnana. Hetkel on paljud noored end tantsule pühendunud, seda kõike tuleb enda paremaks promoks ära kasutada ja näidata ka ülejäänud Eestile, millega siin linnas tegeletakse.

Noored on tulevikulootus ja hetkeseis on päris lootustandev. Linnavolikogusse kuulub viis alla 30 aastast noort, äsja on loodud noortekomisjon. Järjest enam kerkib esile aktiivseid noori, kes tahavad midagi ära teha. Just see on koht, kus peaks omavalitsus seda märkama ja võtma noorte häält kuulda. Tuleb anda võimalusi, tuleb pakkuda nii moraalset kui materiaalist toetust. Meie elanikkond on vananev. Kui me ei toeta noori ja ei lase neil siin areneda ja tegutseda, siis pealekasv kaob ära ja Põlvast saabki pensionäride paradiis, aga kui noored juba lähevad, siis lõpuks ei tule nad siia enam pensionipõlve ka veetma.

Noorte põlvkonna eripäraks on ilmselt see, et ühel hetkel muutub linna imago väga heast pigem hea või rahuldava poole. Probleem tekib siis, kui noor on lõpetanud keskkooli. Loomuliku jätkuna minnakse tihti edasi õppima, kuid kui tekib soov tulla tagasi kodulinna, siis väljavaade leida erialast tööd on väga väike. Noored inimesed hindavad Põlvat kui elukeskkonda ja peavad linna heaks kohaks laste kasvatamiseks, kuid kui pole tööd, siis paratamatult palju noori sel põhjusel ka lahkub. Kindlasti ei suuda Põlva konkureerida

naaberlinna Tartuga, kus esiteks on paremad võimalused töö leidmiseks ja samuti ka rohkem võimalusi vaba aja veetmiseks.

Kõige enam rahulolematust näitasid üles just keskealised. Hallini meetodit kasutades oli ka näha, et just selles vanusegrupis oli märgata enim konflikte. Peamiseks mureks on ikkagi tööpuudus. Väga paljud keskealised käivad tööle kas Tartusse, Võrru või Tallinnasse ja suur hulk on lahkunud ka välismaale. Tegemist on surnud ringiga. Kurdetakse, et just keskealistel pole võimalust ega kohta, kus näiteks õhtuti käia meelt lahutamas. Samuti ei hiilga Põlva just kaubanduse arenguga. Need on kitsaskohad, mida saaks ettevõtluse arendamisega leevendada.

Üldiselt leidsid ka keskealised, et Põlvas on hea kasvatada lapsi ja kindlasti veeta ka tulevikus pensionipõlve, kuid oluline ongi tagada, et noorena juba ei tuleks olude sunnil lahkuda, sest üldiselt ju tagasi enam ei tulla. Ja äärmiselt tülikas on käia teise linna või riiki tööle. See on kulukas ja aeganõudev, mistõttu tekibki vajadus kolida.

Ühiseks rõõmuks Põlva linnas võib kindlasti pidada rohelust ja kaunist loodust, kuid siin on ka omad puudused. Seni pole osatud seda keskkonda panna tööle linna kasuks ehk turism kui selline on meie linnas nigelas seisus. Kuna linnal pole palju ajaloolise väärtusega vaatamisväärsusi, siis on oluline leida tõmbenumbrer, mis tooks Põlvasse väliskülalisi. Nii nagu mainis üks intervjuueeritav — Otepää on samuti väike koht, kuid nad on leidnud võimalusi, kuidas turiste meelitada. Põlva on maakonnakeskus ja Põlva ümbruses on palju ilusaid kohti. Kui me ei suuda pakkuda vaatamisväärsust, siis võib ju alustada ka sellega, et Põlvamaale tulev turist leiaks Põlva näol meeldiva koha, kust leida majutusvõimalusi ja leida ehk teistmoodi elamusi. Praegune hirm on, et ühegi ettevõttega ei ela ära, kuid kui ei leidu üht julget, kes otsa lahti teeks, siis ei saa kunagi linna areneda. Siinkohal on oluline omavalitsuse tugi. Kui leitakse võimalus toetada ettevõtlikke inimesi, siis on neil kodanikel ka rohkem julgust oma ideedega välja tulla. Kui Põlvas on juba olemas nt majutusvõimalused, siis läheb tarvis ka rohkem ostukeskusi, toitlustuskohti ja saab mõelda rohkem sellele, mis võiks olla need atraktsioonid, mis sunnivad turisti ka Põlva linnas veidi kauem aega veetma.

Üheks plussiks ja ka murelapseks on Põlva Haigla. Haigla säilimise nimel on tehtud palju tööd, kuid fakt on see, et puudu jääb pädevatest spetsialistidest, kes kõik põgenevad kohta, kus on rohkem võimalusi. Kohalikul haiglal pole finantse, et osta paremat tehnikat ja anda noortele arstidele võimalust end parimal viisil täiendada, seetõttu kannatab ravi kvaliteet.

Järjest enam saadetakse patsiente edasi Tartusse. Patsientide edasi suunamist kirjeldas üks Põlva kirurg Enno Toss ka Linnalehele antud intervjuus. „*Patsiente on edasi suunanud Enno väga mitmetel põhjustel, vahel on väsinud, vahel on tüdinud, vahel ei leia patsiendiga ühist keelt ja vahel lihtsalt pole vajaminevat tehnikat või oskusi*” (Luik 2010).

Ühest küljest on see asjade loomulik käik, teisalt võiks leida võimalusi, kuidas parandada ka kohapealset raviteenuste kvaliteeti. Ka Põlva inimesed on õppinud meditsiini ja ehk leiaks võimalusi, kuidas tuua noori tagasi tööle just kodulinna. Põlva taastusravi ja sünnitusosakond on väga kõrgelt hinnatud ja toob abivajajaid ka mujalt siia. Miks ei võiks siin olla ka parimad kirurgid ja teised oma ala spetsialistid? Hetkel järelkasv puudub. Tarvis on paika panna arengukava. Praegu on olnud probleemiks just see, et valdab teadmatus, mis Põlva Haiglast saab. Väga keeruline on tuua tööjõudu kohta, kus puudub stabiilsus ja kindlustunne tuleviku suhtes.

Kõik põlvkonnad tõid välja erinevaid piirkondi, mis risustavad visuaalset pilti Põlvast. Ettevõtjad koostöös omavalitsusega peaksid leidma võimaluse kuidas arendada vana KEKi piirkonda, mis on kujunenud mahajäänud äärelinnaks. Samuti tuleb midagi ette võtta täpselt kesklinnas asuva Oja tänavaga, mis asub looduslikult kaunis kohas, kuid on hetkel sotsiaalkorteritega asustatud ja väga räämas. Kesklinn on siiski visiitkaart. Samuti on häirib linnakodanikke vana linavabriku piirkond, mis on jäänud tühermaaks oma üksikute lagunenenud ehitistega. Linavabriku piirkond on hea asukohaga ja kindlasti omab teatud potentsiaali kas elamu või ettevõtluspiirkonnana.

Kokkuvõtlikult kordan üle veel mõned ideed ja viitan kitsaskohtadele, millele kõik ühiselt peaksime tähelepanu pöörama, et Põlvas oleks veel parem elada.

- Vaatamata turvalise linna imago, on oluline läbi viia koolitusi just pensionäridele, kuidas ise ennast veel rohkem ohtude eest kaitsta. Näitena intsident Põlva surnuaias, kus kahelt pensionärlt varastati rahakotid. Kuna ühel eakal olid pangakaardiga kaasas ka pin-koodid, siis memme arvelt võeti välja kogu seal olnud summa. Oluline on teadvustada, et kaarte ning paroole ei tohi koos hoida.
- Kuna lasteaiakohtadega on kitsas, siis tasuks mõelda ja kaaluda eralasteaia loomist või leida võimalus, kuidas pakkuda lastehoiuteenust. Olen ise kirjutanud koos oma kursusekaaslastega ka vastava äriplaani, mis reaalselt sobiks ka Põlva linna. Tihti on vajadus just mõne tunnise lastehoiu järele, et emad/isad saaksid oma tähtsamad

toimetused tehtud. Samuti pole kõigil vanematel võimalust viia lapsi vanavanemate juurde, sellistel puhkudel tasuks mõelda ka hoiule nädalavahetustel või öösiti.

- Põlva linnal puudub nii hooldekodu kui ka vandekodu. Kuna elanikkond on vananev, siis see on valdkond, kus tuleb midagi ette võtta. Kui linn pole võimeline seda oma kuludega ehitama, tuleb kaaluda erakapitalil baseeruvat vanade ja/või hooldekodu. Sellisel juhul aga peaks omavalitsusega siiski toimuma tihe koostöö. Üks võimalus on ka arendada välja linna ja valla ühine hoolde- ning vanadekodu, eriti tõenäoline oleks selline lahendus, kui Põlva linn ja vald liituksid.
- Kõigi põlvkondade esindajad tõid välja, et Põlvas puudub kohvik, kus pakutaks värsket kohvi ja saiakest. Samuti puuduvat Põlvas koht, kus saaks toidu kõrvale nautida ka kultuuri (nt elavat muusikat). Põlvas on tekkinud juurde uusi söögikohti, kuid tihti ei tabata ära seda nišši, mida sihtgrupp ootab. Mõnusat pisikest kohta, kus pakutaks värskaid saiakesi meil tõesti põhimõtteliselt pole. Samuti kipuvad enamikes söögikohtades kattuma menüüs pakutav. Liha ja kartul on väga argipäevane, rohkem võiks püüda teistest erineda ja pakkuda seda, mida konkurendil pole. Näiteks on Põlvas raske leida head pastavalikut, värsket pitsat või kala. Ka salativalikud pole just kiita. Mis puutub kultuuri toomisesse toitlustuskohtadesse, siis tegelikult polegi selle korraldamine nii keeruline, kui esialgu näib. Põlvas on hulgaliselt noori, kes õpivad kas mõnda pilli või laulmist. Neile on esinemisvõimalused väga olulised just selliseid noori võiksidki söögikohad kaasata, et anda oma kohale lisandväärtus.
- Põlva linna eesmärgiks peab olema ettevõtluse arendamine, sest vastasel juhul on noored sunnitud lahkuma. Omavalitsus peaks panema õla alla, et kodanikud julgeksid rohkem ideedega välja tulla ning julgeksid proovida ja katsetada. Bürokratiat peab olema võimalikult vähe. Ettevõtluses peab hetkeolukorda arvestades olema eesmärgiks pigem missioonitundest millegi ära tegemine kui suured kasumid. Selleks, et mitte päris miinustesse jääda on tarvis alustajaid tasuta nõustada. Juba koolis peaks olema süvendatud majandusõpet, kus noored saavad oma ideesid katsetada ja arutada. Loodud peaks ka olema mentorite süsteem. Eriti oluline on omavalitsuse roll monopoli tekke takistamisel.
- Leida tuleb võimalus, kuidas Põlvat paremini turundada. Leida see tõmbenumber, mis turisti linna toob. Kui neid vaatamisväärsusi pole ajalooliselt või looduslikult, siis tuleb need atraksioonid ise luua. Samuti tuleb teha kõik, et olemas oleks ka kõik vajalik, et turismi saaks üldse arendada. Hetkel näiteks on Põlvas ainult üks hotell, mis tipphooajal ei suuda kõigile majutust pakkuda. Hotellile lisaks võiks ja

tuleks arendada õpilaskodu loomist, mis aitaks majutada nii turiste, kui näiteks ka Põlvasse mujalt maakonnast õppima saabunud noori. Eelpoolnimetatud atraktsiooniks võib olla mõni kultuuri või spordiüritus, samuti saab alati luua ja arendada nt midagi seikluspargi sarnast.

- Selleks, et meie imago oleks hea ka väljaspool, on tarvis, et mainekujundusega aktiivselt tegeletaks. Hetkel kipuvad meediasse jõudma ainult negatiivsed uudised ja juhtumid. Linn peaks looma ametikoha, millel tegutsev inimene peaks aktiivselt tegelema positiivse kuvandi loomisega.
- Oluline on omada arendusjuhte, kes leiavad erinevaid rahalisi vahendeid, st kirjutavad projekte, taotlevad rahasid jne, et linna elu veel paremaks muuta.
- KEKi, Oja tänava ja vana Linavabriku piirkonna arendamine. Kuna tegemist on väga heade asukohtadega nii äri kui eramupiirkonnaks, siis tuleks kindlasti need visuaalset pilti risustavad piirkonnad korda teha.
- Põlva linnas seisab hetkel tühjana postimaja, asukoht on äärmiselt hea, maja suur ja avar. Kindlasti tuleks sellele leida rakendust. Kuna hind on kallis ja renoveerimine osutuks veel kallimaks, siis peaks ka linn aitama leidma võimaluse, kuidas seda maja otstarbekalt kasutada ja ehk aitama kas leida uued omanikud või rentnikud ja püüdma kaasaadata sellele, et ettevõtjad oleksid huvitatud meie piirkonnast ja siin elu edendamisest.
- Pooltühjana seisab vana raudteehoone, mis pole leidnud otstarbekat kasutust ja vajaks juba renoveerimist. Tegemist on ajaloolise hoonega ja raudteeliiklus võiks olla ka meie üks prioriteete arvestades, et meil on ee võimalus olemas ja bussi ja autosõit on läinud järjest kulukamaks. Põlva peaks püüdma ära kasutada kõik võimalused mis meil on ja püüdma neid arendada.
- Põlva maakonnaleht peaks võtma rolli, kus nad on kriitiliselt jälgimas ja arvustamas ühiskonnas toimuvat. Ehk kaaluda ka meelelahutusliku funktsiooni lisamist. Maakonnalehe roll peaks olema informeerida, kajastada kõiki valupunkte, olla ühiskonna valvekoer jne. Väikelinnale omasest hirmust solvata naabrimeest tuleb üle olla, sest see tekitabki karistamatuse tunnet. Aga kriitilisuse kõrval tuleb ka kindlasti rõhku panna positiivsetele sündmustele ning isikutele, sest maakonna lehe kaudu lähevad ka paljud uudised edasi üle-Eestilisse meediasse.
- Lapsevanemad kurdavad, et Põlvas pole kohta, kuhu saaks lastega minna mängima. Puuduvad nii korralikud mänguväljakud kui siseruumid, kuhu väikelastega

lustima minna. Mujal maailmas on sarnased mängumajad ja toad väga populaarsed, eriti arvestades meie kliimat. Samuti ei rahulda vanemaid kõigest üksikud atraktsioonid, kuhu lastega päikselise ilmaga mängima minna. Siinkohal muidugi on tänuväärne, et korda on tehtud mõningad mänguväljakud majade vahel.

- Tuleb tegeleda aktiivelt soojamajanduse temaatikaga, nt luua biogaasijaam või kütta hakkepuidu baasil. Hetkel on Põlvas ääretult kõrged küttekulud, mis käivad enamikele elanikele üle jõu.
- Luua noortele nn. loomekeskus, kus saab koondada erinevad noorte omaalgatused.
- Põlvas puudub spa laadne koht, kus oleks ujumisvõimalus, saunad, vannid jms. Hetkel käivad Põlva inimesed Värskasse, Tartusse ning Otepääle. Järelikult nõudlus on.
- Põlva Kultuuri-ja Huvikeskus vajab nii hoonena värskendust, kui asutusena uut väljundit. Hoone on tohutult suur, selle ülalpidamise kulud on ääretult kõrged ja ruume pole täies mahus ratsionaalselt ära kasutatud. Samuti leiavad mitmed kultuuritegelased, et Kultuurikeskus peaks rohkem ise üritusi korraldama, mitte niivõrd sisse ostma.. Näiteks võrreldes Võru Kultuurikeskus Kandlega on meie teenuste hinnad kohati 10 korda kallimad.
- Põlva ühe vaatamisväärsusena on nimetatud Intsikurmut ja sealset laululava. Kahjuks hetkeolukord on, et Intsikurmus puudub piisav elektrivõimsus. Selle taastamiseks on tarvis osta juurde ampreid, sellega peaks tegelema kohalik omavalitsus, kuna tegemist on hetkel Põlva linna suurima turismiattraktsiooniga, mida annaks arendada ja tuua siia näiteks ka veel enam tuure ja esinejaid, nagu oli see varem.
- Kõige olulisem linna arengu juures on meeskonnatöö, suhtlus linnavõimu ja rahva vahel ning omavalitsuse tegemiste läbipaistvus.

- Senini on Põlva üheks tuntuimaks ürituseks olnud Põlva Päevad. Kahjuks tunnistavad linnaelanikud, et see üritus on end ammendanud. Kuna Põlva hindab traditsioone, siis ei leia minagi, et ürituse peaks ära jätma, kuid oluline on anda sellele uus hingamine. Muutuma ei peaks vorm, vaid sisu.

Kokkuvõte

Põlva on väikelinn, ja väikelinnadel on ajast aega olnud oma võlud ja valud. Elanikkond on väike, kõigest 6272 elanikku, mis seab teatud takistused, kuid loob ka palju võimalusi.

Püüdsin antud töös leida vastused küsimustele, milline on Põlva elukeskkonnana kolmes põlvkonnas. Kuidas hinnatakse Põlvat kui turismi sihtkohta, milline on olukord meelehautuse ja vaba aja veetmise osas ja kes on Põlva linna maine hävitajad ja tõstjad.

Põlva on kõige atraktiivsem just pensionäridele, kuna siin on vaikne, turvaline ja ümberringi on palju loodust ning rohelist. Pensionäridele pakutakse erinevaid hüvesid ja nende tööd ja panust hinnatakse kõrgelt. Põlva linna pensionäridel on võimalik tegeleda käsitöö, laulmise, tantsimise, spordi ja eneseharimisega.

Teine sihtgrupp, kelle vajadused on suhteliselt hästi kaetud, on noored. Põlvas on võimalik omandada keskharidus kahes erinevas koolis. Olemas on mitmed huvikoolid sh kunstikool, spordikool ja muusikakool, lisaks mitmed tantsustuudiod ja eksperimentaalteater. Probleeme tekib noortel pärast kooli lõpetamist, kuna kodulinnas kipub nappima tööd. Sama probleemi tunnistavad ka keskealised. Just tööpuudus on Põlvas suurimaks probleemiks.

Üldiselt võib öelda, et linnakodanikud tunnevad kodulinna üle uhkust, eriti just seetõttu, et Põlva on looduslikult kaunis koht ja kuigi puudub turismi mõistes tõmbenumber, siis olemas on siiski mõned ajaloolised vaatamisväärsused, nt Püha Maarja Kirik ja kalmistu, kuhu on maetud mitmed ajaloolised isikud. Põlva rahvas tunneb uhkust ka Intsikurmu looduspargi ja seal asuva laululava üle. Intervjueeritavad tõid välja ka kesklinnas asuva järve, kuhu keskele on loodud tehissaar, millel öösiti põlevad värvi muutvad valgustid.

Põlva vajab uut arengusuunda, kus keskseks märksõnaks peaks olema ettevõtlus. Tarvis on luua uusi töökohti ja muuta meie elukeskkonda kaasaegsemaks ja luua võimalusi pakkuda ja tarbida ka meelelahutust. Kui inimesel on tööd, siis on tal ka soov ja rahalised võimalused veeta oma vaba aega aktiivsemalt.

Linnaelanikud on sõltumata põlvkonnast ühel meelel, et linna mainele on toonud enim au ja kuulsust käsipallimeeskond Serviti. Käsipall on kindlasti Põlvas üks enim harrastatud ala ja saavutatud on märkimisväärsed tulemused. Teiseks enim ära märgitud kollektiiviks oli E STudio, kes on oma tubli juhendaja Külli Lokko abil laulnud maailma eri paigus ja tõstnud seeläbi kõvasti muidu tundmatu väikelinna mainet. Mitmes põlvkonnas mainiti ka antud hetkel juba endist Põlva linnapead Tarmo Tamme, kelle juhtimise ajal on Põlva teinud läbi märgatava arengu. Miinusena toodi välja, et linnavõim on püsinud liiga kaua muutumatuna, mistõttu võivad mingil hetkel võimul olevad inimesed end ammendada ja võib tekkida seisak. Maine langetajatena ei osanud kodanikud kedagi konkreetset välja tuua, kuid mainiti ära, et just meedia tihtilugu võimendab ja toob välja negatiivseid juhtumeid. Reaalsuses juhtub Põlvas negatiivseid sündmusi harva, kuid kui meedia neist alati kinni haarab ja sealjuures positiivseid uudiseid ei kajasta, siis jätab see meist mulje, mis meie imago parandamise soovile kaasa ei aita.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et Põlva elanikud on rahul, kuid heaoluks me seda nimetada ei saa. Aktiivseid kodanike tuleb aina juurde, kuid kui iga kodanik ei anna oma panust, siis väsivad lõpuks ka aktivistid, kes ei jaksa üksi koormat kanda ja ülejäänuid tagant utsitada. Linnas on palju tehtud, sh parandatud sportimisvõimalusi, ehitatud välja kergliiklusteid, tehtud korda järv ja rand ning taasavatud Avatud Noorte Keskus, aga veel rohkem on veel vaja ära teha – uut hingamist vajab Kultuuri-ja Huvikeskus, edendada tuleb ettevõtlust ja turismi, renoveerida linnale olulisi hooneid, lahendada hoolde- ning vanadekodu probleem jne. Lõputu hulk ideesid, mis vajavad teostust, palju valdkondi, kus oodatakse veel aktiivsemat kaasalöömist, mitmeid piirkondi milles on näha lõputut potentsiaali. Fakt on see, et tulemuseni viib ainult koostöö. Ainuüksi omavalitsus ei saa midagi ära teha, aktiivne linnakodanik üksinda samuti mitte. Üheskoos asju arutades ja ajurünnakuid tehes leiame lahendusi, kuidas head veel edasi arendada ja kitsaskohti lahendada. Passiivsus ei vii tulemuseni, tuleb olla aktiivne, omada suurt tahet ja julgust riskida. Me oleme väikelinn – roheline, kompaktne ja armas, ometigi pole keegi öelnud, et väikelinnas ei tohiks elada suurte mõtete ja tegudega inimesed, kes on eeskujuks suurematelegi. Loodan siiralt, et see töö aitas mõtteid korrastada, lisas uusi ideid ja nägemusi. Kõige aluseks on visioon!

Summary

The image of Põlva among the three generations of the town people.

Põlva is a small town and time by time small towns have had its' good and bad times. The population is small, only 6272 residents, which carves out some difficulties, but also creates a lot of opportunities.

In my work I tried to find the answer to questions like, how is Põlva as an living environment among all three generations; how is Põlva evaluated as touristic sight; what is the situation in entertaining and spending free time; and who are the biggest destroyers and enhancers of the reputation of Põlva.

Põlva is an attractive town first of all for pensioners, as it is quiet, safe and has pure nature and a lot of green area. Pensioners are provided with different amenities and their work and contribution is highly esteemed. The pensioners in Põlva can practice handwork, singing, dancing, sports and self-educating.

Second target group, whose needs are rather well fulfilled, are the young people . In Põlva, it is possible to get high school education from two different schools. In addition exist various schools serving different interests, like art, sports and music school , a number of dancing studios and experimental theater. Young people are facing problems after graduating the high school since in their hometown is not enough work . Also middle-aged residents are admitting the same problem. Unemployment is expressly the biggest problem in Põlva.

In general, residents are proud of their hometown, especially because Põlva is a scenic place, and although it does not have touristic attractions it still has some historical sights such as Püha Neitsi Maarja Church and cemetery with the graves of various historical persons. People in Põlva are also proud of Intsikurmu nature park and stage. Interviewees brought forth also the lake, located in the centre of the town, with artificial island in the middle, which has colors changing night light . The town or enterprising residents have an opportunity to create some touristic attractions that would invite us some tourists, good example is adventure park

in Otepää. In addition to prior, is always a chance to advertise the town through some traditional event, which would attract the visitors from outside.

Põlva needs a new trend, where the principal keyword should be business activity. It is needed to create new jobs, change the living environment more contemporary and also to create an opportunity to offer entertainment and also to divert the mind. If a person has a job, he can afford entertainment and is willing to spend his free time more active.

Townpeople, despite of their generation, are agree that the biggest glory and fame to their hometown Põlva, has been brought by the handball team Serviti. Handball is certainly one of the most popular sports that residents go for and players have achieved by now remarkable results. Second most mentioned collective was E STuudio, thanks to whose good conductor Külli Lokko they have sung in different places all around the world and this has risen the reputation of an unknown small town a lot. Also was mentioned the work input of former mayor Tarmo Tamm, whose guidance has enhanced Põlva noticeably. As a negative side, was mentioned too long power of the same city government which may have led to an exhaustion of city officials and the recession of the development of the town. Residents were unable to mention somebody certain decreasing the reputation of the town, but it was mentioned that oft-times media magnifies and reflects only negative cases. In the real state, negative events happen very rare, but if media always pics them up and at the same time does not mention any positive news, it gives an impression that does not help improving our town's reputation. Special attention should be paid to some certain areas of the town - KEK, Oja street and old Linavabrik area.

In conclusion, residents of Põlva are content, but it cannot be called wellbeing. More and more active townspeople is arising, but if everybody does not give his contribution, then will get tired also the activists, who are not able to carry the burden alone and encourage the others. A lot has been accomplished in the town, but even more should be done in the future. Endless amount of ideas which need realization, a lot of spheres, where active involvement is welcome and a number of areas, which have unending potential. The fact is that only cooperation will lead to success. Local government cannot accomplish alone anything, active townspeople as well. Together discussing matters and arranging brainstorm we will find a solution how to follow up achievements and solve bottlenecks. It is need to overbear the fear and be active. It is need to have a big will and courage to risk. We are a small town – green, compact and lovely – anyway, nobody has told that in a small town could not live people with

big ideas and actions, who can be an example also for the bigger towns. I cordially hope that this work helped to arrange thoughts and add new ideas and visions. The basis of everything is vision!

Kasutatud kirjandus

Beach, L.R. & Mitchell, T.R (1998). The Basics of Image Theory. L.R.Beach. (toim.) Image Theory. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Collins English Dictionary. (2008). Glasgow: Harpercollins Publishers.

Esko, E. (2001). Karilatsi, Taevaskoja, Põlva. Tallinn: Maalehe Raamat.

Hallin, Daniel C. (1989). The uncensored war: the media and Vietnam. Berkeley: University of California Press.

<http://www.lasvanoored.ee/projekti-kirjutamine/swot-analueues> (viimati kasutatud aprill 2011).

Kalmu, V. (2011). „Minu Põlvamaa”: kuidas muuta kohastereotüüpe?

http://www.polvamaa.ee/public/files/Kalmus_27_04.pdf (viimati kasutatud aprill 2011). Põlva, 27.aprill.

Koor, Merilin. (2007). Põlvamaa imago Põlva kooliõpilaste ja juhtide seas. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

Luik, K. (2010). Intervjuu Põlva Haigla AS kirurgi ning nõukogu liikme Enno Tossuga.

<http://eestielu.delfi.ee/eesti/polvamaa/polva-linn/elu/intervjuu-polva-haigla-as-kirurgi-ning-noukogu-liikme-enno-tossuga.d?id=43895881> (viimati kasutatud mai 2011).

Past, A. (2008). Juhtimine ja suhtekorraldus. Tallinn: Pegasus.

Past, A. (2007). Mainekujundus ettevõtluses ja poliitikas. Tallinn: Äripäeva Kirjastus.

Past, A. (2009). Too oma meeskond ühte paati. Tallinn: Äripäev Kirjastus.

Priimägi, L. (1998). Reklaamikunst. Tallinn. BNS Kirjastus OÜ.

Põlva Linn. (2007). Põlva.

Rainisto, S. K. (2003) Success Factors of Place Marketing: A Study of Place Marketing Practices in Northern Europe and The United States.

<http://lib.tkk.fi/Diss/2003/isbn9512266849/isbn9512266849.pdf>

(viimati kasutatud mai 2011).

Tooman, H., Müristaja, H. (2008). Turismikoha arendus ja turundus. Tallinn: Argo.

Vihalemm, T. (2008). Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Lisad

Lisa1. Intervjuu küsimustik õppivale Põlva linna noorele

1. Põlva linn elukeskkonnana

- Kuidas kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus üles kasvada?
- Kas Sa tahaksid midagi lisada, seda nii hariduse, meelelahutuse, turvalisuse aspekti arvestades?
- Kuidas hindad tervishoiuteenust Põlvas?
- Kas arstiabi on alati olnud kättesaadav?
- Kas ja kui tihti on Sinu perel olnud vajadust arstiabi järele, mis on kättesaadav vaid suuremates linnades?
- Milliseks pead šansse leida erialast tööd kodulinnas?
- Kas Sinu meelest on Põlva koht, millega sooviksid end ka tulevikus siduda ja siin oma lapsed üles kasvatada?
- Mis on need kolm märksõna, millega kinnitad oma eelmist väidet?
- Millised ootused on Sul linna arengule, mis peaks muutuma?
- Mida saaks teha, et Põlvas oleks hea/veel parem elada? Kes peaks seda tegema? Kas Sa usud, et seda tehakse? Kui ei, siis mis on takistused?

2. Vaatamisväärsused

- Mis Sa arvad, miks peaks keegi Põlvasse tulema?
- Millisena hindad Põlvat turismiobjektina?
- Millised on need kohad või missuguseid vaatamisväärsusi viiksid vaatama kaugelt saabunud külalise?
- Kas tunned meie linna üle uhkust, kui jah, siis täpsemalt mille üle, kui ei, siis mis sind konkreetselt häirib?
- Mis on Põlva vaatamisväärsusi iseloomustavad kolm märksõna?

3. Vaba aja veetmine

- Kuidas hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?
- Kas võtad osa kultuuritegevusest, nt laulad mõnes kooris, tantsid, teed sporti jne? Kui jah, siis kirjelda tegevust ja selle toimimist Põlva linnas.
- Kas Sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane, klubisid? Millised ootused on selles osas kohalikele ettevõtjatele?
- Mis on need kolm märksõna, millega iseloomustaksid enda vaba aega?
- Kas igas vanuses inimestel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata?
- Kas kellegi vaba aja veetmise viis häirib Sind?

4. Põlva linna maine hävitajad/tõstjad

- Oskad ehk nimetada mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul Sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt, kui jah, siis kuidas täpsemalt?
- Meenub Sul mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?
- Keda või mida pead Põlva mainet tõstvaks, on selleks mõni loodusobjekt, ehitus, firma, meeskond, inimene, kuidas on ta/see Sinu silmis mainet tõstnud, mil moel võiks ta olla tõstnud linna mainet mujalt pärit inimeste silmis?
- Kas on Sinu jaoks olemas mõni linn või paik Eestis, millel on ülihea maine? Mille poolest see erineb Põlva mainest?
- Kas on mõni negatiivse mainega paik? Mille poolest see erineb Põlvast?

Lisa 2. Intervjuu küsimused töötavale keskealisele Põlva linna elanikule

5. Põlva linn elukeskkonnana

- Kuidas kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus töötada?
- Kuidas kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus lapsi kasvatada?
- Kas Sa tahaksid midagi lisada, seda nii hariduse, meelelahutuse, turvalisuse aspekti arvestades?
- Kuidas hindad tervishoiuteenust Põlvas?
- Kas arstiabi on alati olnud kättesaadav?
- Kas ja kui tihti on Sinu perel olnud vajadust arstiabi järele, mis on kättesaadav vaid suuremates linnades?
- Kui lihtne või keeruline on olnud leida erialast tööd? Kuidas hindad töö leidmise võimalusi üldises plaanis?
- Kas näed Põlvat kohana, kus veeta ka oma pensionipõlv?
- Mis on need kolm märksõna, millega kinnitad oma eelmist väidet?
- Kus on ideaalelukoht, mida oma lastele soovitaksid?
- Millised ootused on Sul linna arengule, mis peaks muutuma?
- Mida saaks teha, et Põlvas oleks hea/veel parem elada? Kes peaks seda tegema? Kas Sa usud, et seda tehakse? Kui ei, siis mis on takistused?

6. Vaatamisväärsused

- Mis Sa arvad, miks peaks keegi Põlvasse tulema?
- Millisena hindad Põlvat turismiobjektina?
- Millised on need kohad või missuguseid vaatamisväärsusi viiksid vaatama kaugelt saabunud külalise?
- Kas tunned meie linna üle uhkust, kui jah, siis täpsemalt mille üle, kui ei, siis mis sind konkreetselt häirib?
- Mis on Põlva vaatamisväärsusi iseloomustavad kolm märksõna?

7. Vaba aja veetmine

- Kuidas hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?
- Kas võtad osa kultuuritegevusest, nt laulad mõnes kooris, tantsid, teed sporti jne? Kui jah, siis kirjelda tegevust ja selle toimimist Põlva linnas.
- Kas Sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane, klubisid? Millised ootused on selles osas kohalikele ettevõtjatele?
- Mis on need kolm märksõna, millega iseloomustaksid enda vaba aega?
- Kas igas vanuses inimestel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata?
- Kas kellegi vaba aja veetmise viis häirib Sind?

8. Põlva linna maine hävitajad/tõstjad

- Oskad ehk nimetada mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul Sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt, kui jah, siis kuidas täpsemalt?
- Meenub Sul mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?
- Keda või mida pead Põlva mainet tõstvaks, on selleks mõni loodusobjekt, ehitus, firma, meeskond, inimene, kuidas on ta/see Sinu silmis mainet tõstnud, mil moel võiks ta olla tõstnud linna mainet mujalt pärit inimeste silmis?
- Kas on Sinu jaoks olemas mõni linn või paik Eestis, millel on ülihea maine? Mille poolest see erineb Põlva mainest?
- Kas on mõni negatiivse mainega paik? Mille poolest see erineb Põlvast?

Lisa 3. Intervjuuküsimused pensionil olevale Põlva linna elanikule

9. Põlva linn elukeskkonnana

- Kuidas kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus veeta pensionipõlve?
- Kas Sa tahaksid midagi lisada, seda nii hariduse, meelelahutuse, turvalisuse aspekti arvestades?
- Kuidas hindad tervishoiuteenust Põlvas?
- Kas arstiabi on alati olnud kättesaadav?
- Kas ja kui tihti on Sinu perel olnud vajadust arstiabi järele, mis on kättesaadav vaid suuremates linnades?
- Mis on hea?
- Mis võiks olla teisiti?
- Kas Põlvas on Sinu jaoks piisavalt meelelahutust?
- Kuidas kirjeldaksid sotsiaalhoolekannet?
- Kas tunned, et Põlva linnas väärtustatakse Sinu pikaajalist panust linnakodanikuna? Kas Põlva on hea koht pensionipõlve veetmiseks, kas Põlva on olnud vääriline koht töötamiseks ja laste kasvatamiseks?
- Millised ootused on Sul linna arengule, mida saaks teha, et Põlvas oleks hea/veel parem elada?

10. Vaatamisväärsused

- Mis Sa arvad, miks peaks keegi Põlvasse tulema?
- Millisena hindad Põlvat turismiobjektina?
- Millised on need kohad või missuguseid vaatamisväärsusi viiksid vaatama kaugelt saabunud külalise?
- Kas tunned meie linna üle uhkust, kui jah, siis täpsemalt mille üle, kui ei, siis mis sind konkreetselt häirib?

- Mis on Põlva vaatamisväärsusi iseloomustavad kolm märksõna?

11. Vaba aja veetmine

- Kuidas hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?
- Kas võtad osa kultuuritegevusest, nt laulad mõnes kooris, tantsid, teed sporti jne? Kui jah, siis kirjelda tegevust ja selle toimimist Põlva linnas.
- Kas Sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane, klubisid? Millised ootused on selles osas kohalikele ettevõtjatele?
- Mis on need kolm märksõna, millega iseloomustaksid enda vaba aega?
- Kas igas vanuses inimestel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata?
- Kas kellegi vaba aja veetmise viis häirib Sind?

12. Põlva linna maine hävitajad/tõstjad

- Oskad ehk nimetada mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul Sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt, kui jah, siis kuidas täpsemalt?
- Meenub Sul mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?
- Keda või mida pead Põlva mainet tõstvaks, on selleks mõni loodusobjekt, ehitus, firma, meeskond, inimene, kuidas on ta/see Sinu silmis mainet tõstnud, mil moel võiks ta olla tõstnud linna mainet mujalt pärit inimeste silmis?
- Kas on Sinu jaoks olemas mõni linn või paik Eestis, millel on ülihea maine? Mille poolest see erineb Põlva mainest?
- Kas on mõni negatiivse mainega paik? Mille poolest see erineb Põlvast?

Lisa 4 . I perekond. Õpilasega (22a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Nii, alustame siis intervjuuga. Kuidas Sa kirjeldaksid Põlvat, kui kohta kus üles kasvada?

Oeh, kuidas ma kirjeldaksin...no mis siin ikka. Selles suhtes, et kui ma võrdlen teiste linnadega, ma olen elanud teistes linnades ka, siis Põlva on siuke hästi...eee...turvaline. Ma julgeks siin lasta oma lapsi välja ja ma tean, et mu vanemad julgesid ka siin meid õhtuti välja lasta, et midagi ei juhtunud. Sellist kuritegevust meil siin pole, muudes linnades on see nii suur. Tallinnas ma ei kujuta ette, et peaksin laskma oma väiksed lapsed suurte majade vahele välja. Siin on nagu hästi turvaline ja ...ja kaks kooli on ja, piisavalt seda kohta kust haridust saada. Täiesti normaalne.

Ee, kas Sa tahaksid midagi lisada, seda nii hariduse, meelelahutuse, turvalisuse aspekti arvestades?

Hmmm...Ei...[mõttepaus]. Siin on kõik olemas, selles suhtes, et see on nagu täiuslik linn vaata, siin polegi midagi lisada. Ta on turvaline, siin on haridus, siin oma moodi ka liikuvust – lastele on ju niipalju huvialaliikumisi. Siin on kõik olemas. Põhimõtteliselt ju nagu täiuslik linn.

Mh, kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Eee...no see on nii vaieldav, kui sul on gripp, siis abi sa ikka saad, mingit rohtu ikka saad, aga kui sul on mingi tõsisem häda, siis sa kindlasti siit ei saa nii palju, just tean omast kogemusest.

Okei, kas arstiabi on alati olnud Sulle kättesaadav?

Ei, ei ole. Ei ole.

Milline on olnud Su isiklik kogemus?

No kuna mul see hüppeliigese jamad mis mul on olnud, kuus korda kipsis ja siis oli ka, et jooksed arstide vahet, aga keegi midagi ette ei võta. Tegelikult oli ju näha, et see jalg ei ole korras, samamoodi see käsi mis mul praegu on haige, et sellega on ka, et saadetakse igale poole, aga keegi nagu täpset viga ei tea ja mujale ei suunata, sest rahasid ei jätku ja.

Mh, kas ja kui tihti on perel olnud vajadust arstiabi järele, mis on kättesaadav ainult suuremates linnades?

Ikka on. Endalgi olnud vaja, et kuna Põlva Haigla ei ole suutnud võtta otsuseid vastu, kardavad nagu võtta otsuseid vastu ja mingit diagnoosi panna, siis on saadetud Tartusse. Samamoodi mu õde on käinud seal opil mitu korda ja taheti pimesool ära lõigata, aga tegelikult tuli välja, et oli lihtsalt üks, noh, üks, kõhus oli põhimõtteliselt venitus, tekkis ummistus, et oli hoopis midagi muud. Jumal tänatud, et saadeti Tartusse.

Okei, milliseks pead šansse leida erialast tööd kodulinnas?

Suuri tegelikult. Kuna minu eriala on aiandus, siis Põlvas ma ei tea mitte ühtegi haljastusfirmat, kes teostaks tööd siin, sest et Tallinnast ostetakse sisse, ma tean, mul tuttavad on haljastusfirmas töötavad, kes Tallinnast tulevad hooldavad siin. Siin on tegelikult ainult ettevõtmise asi, et siin on nagu...kuna siin see maastik on ja kõik on siuke ja siin on nii palju eramaju, nii, et siin on niipalju tööd tegelt.

EE, kas Sinu meelest on Põlva koht, millega sooviksid end tulevikus siduda ja oma lapsed siin üles kasvatada?

Lapsed kindlasti üles kasvatada, no või lähiumbruses, aga kindlasti siin lõuna pool. Aga ... ee...mis see küsimuse esimene pool oli?

Kas Sinu meelest on Põlva koht millega sooviksid end ka tulevikus siduda?

Ee, täitsa võimalik jah, kui ma siit saan ka oma lemmikloomade elukaaslase, siis küll [naerulagin]. Kui ma seda siit ei saa, siis ma ei saa siia jääda ka. Aga, ei ma arvan küll, sest tegelt ma tean, et siit ma tööd saan, kindlasti saan tööd.

Mis on need kolm märksõna, millega kinnitad oma eelnevat väidet?

Et ma saan siit tööd. Ma kindlasti kasvatan oma lapsed siin. Ma püüan ka saada oma elukaaslase siit. Need on kolm kindlat märksõna, mille pärast ma nagu...

Okei, millised ootused on Sul linna arengule, mis peaks muutuma?

Kindlasti meelelahutus. See on üks suur küsimus, sest siin ju pole meelelahutust, siukest, et läheks õhtul istuks ja kuulaks elavat muusikat või noh. Ma ei mäletagi millal viimati oli kuskil, aa, võib-olla Põlva Restoranis mingi bänd, aga need on need Toomas Anni ja siuksed asjad. Ei nad on normaalsed, ma võiks neid kuulata, aga Põlva Restoran – see miljöö, see pole see, et ma läheks sinna kuulama lihtsalt. Võiks olla mingi pubi, Iiri pubi näiteks, superlahe. Lähed vaatama sinna jalgpalli nädala sees ja jood õlut seal, minu meelest nii lahe. Põlva Pesa Hotell jne, need on kõik ju ammendanud ennast, sinna ei lähe ju ja Life veel hullem.

Seda enam, et Life (kohalik ööklubi) jääb linna piirest välja...

Jah, ta jääb välja. Samamoodi taksod jne, võiks olla siinsamas, et ma ei pea tellima taksot ja ma saan minna siit jala.

Okei, mida saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada, kes peaks seda tegema, kas sa usud, et seda tehakse, kui ei, siis mis on takistused?

Ma kindlasti usun, et seda tehakse, sest ma tean üht inimest, kes on Põlva linna volikogus, kes aitaks seda teha, aga ei... No ma loodan, et Põlva Linn, et keegi hakkab seda ette võtma seda küsimust, sest see pole minu probleem, see on kindlasti paljude teiste. Mul läks jälle küsimuse esimene pool meelest...

Mida saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada?

No ongi. Tuleb, praegult on Põlva rohkem ...mmm... nagu mõeldud keskealistele, eh, natuke vanematele, vanemale generatsioonile, ta on küll hubane, turvaline, haridust on, kõike on, noortele ka, väikestele, aga just see vahepealne, keda peaks kinni hoidma, neil pole siin midagi ja alatihti küsitakse, et miks lähevad noored minema välismaale ja teistesse linnadesse.

Sest siin pole tööd, muidugi noh, paljudel pole tööd, kel pole vastavat haridust ja neil pole siin mingit lõbustust mis hoiaks kinni, nad ei saa käia koos väljas jne.

Nii järgmine punkt on vaatamisväärsused. Mm...Mis Sa arvad miks peaks keegi Põlvasse tulema, nõ. Külastama ?

Eee...sellepärast, et see on nii ilus, eriti kevadel ja suvel, ei tõesti siin on nagu superlahe. Kuna ma ise olen vahepeal Võrus, seal on ka suusarajad ja asjad, aga mind sinna üldse ei kisu. Kui ma lähen siin Mammastesse, see on nagu nii lahe, samamoodi Intsikurmud ja need. Et Põlva on ju maastiku poolest orus täielikult , tal on nii eriline linnamaastik, see on nii mitmekesine. Superilus on. Muidugi ei hakka ju rääkima nendest vaatamisväärsustest mis Põlvast välja jäävad, sest neid on tohutult palju. Ma tean nii palju inimesi kes tulevad mujalt linnast ja ütlevad: "Vau, siin on nii lahe!"

Okei, millisena hindad Põlvat turismiobjektina?

Millisena...Kas ma võin hinnata 10 punkti süsteemis?

Kui Sa soovid...

Eee, ma paneks talle 8. Kindlasti jääb midagi puudu, aga ta ...

Mis on need suuremad plussid just Põlva linna mõistes? Nagu, et kui Sa ütled, et turismiobjektina 8 punkti, see on päris kõrge hinne, et just see, kas siin põlva linnas on nii palju näidata ?

On, on, juba ongi see, et ma ei tea Eestis mitte ühtegi teist linna, mis oleks sellise maastikuga nagu Põlva linn on. Ta on nii orus. Inimesed tulevad ja vaatavad kuidas see võimalik on , lähed mäe otsa, siis mäest alla ja siis veel järv ja need kuplid mis seal on, see üks asi. Siis kõik need Intsikurmud ja asjad. Kindlasti on ta üks ilusamaid.

Millised on need vaatamisväärsused, mida viiksid vaatama kaugelt saabunud külalise?

Ee, kindlasti ma näitaks Intsikurmut, see sai nimetatud, siis ä, noh Mammaste, see jääb küll Põlvast välja, kui ta on siiski Põlva osa. Siis kõik need staadionid, asjad. Kultuurimaja, siukest kultuurimaja ma ka ei teaks, et oleks kuskil, selliste treppidega. Siis järv. Ma mõtlen, muidugi tegelikult, surnuaed pole küll vaatamisväärsusega, aga see kuidas need hauad asetsevad vaata, see on ka ainulaadne, pole kuskil mäe peal, läheb orgu järjest. Kui Sa lähed jõulude või aastavahetuse ööl sinna ja kuna küünlad kõik ja kuidas see on, see on nagu fantastiline vaade sealt on. Siukest asja sa mujal ka ei näe, mujal on ju kõik tasapinnaline, mitte mingisuguseid väikseid künkaid, aga siin on täielikult orus, läheb järjest alla ülevalt. Ja mis seal KEKi pool on, no seal on rohkem, see uuem elurajoon, seal on suured elumajad. Üleüldiselt, eks midagi ikka vaadata on.

Kas tunned meie linna üle uhkust? Kui jah, siis mille üle täpselt, kui ei siis mis konkreetselt häirib?

Linna üle tunnen ma uhkust sellepärast tegelikult, et linna on kuulsaks teinud linna välimus ja puhtus ja käsipall. See on nagu, et ükskõik kus sa Eestis poleks – „Aa see on see linn kus käsipalli mängitakse”. Seal iga teine Põlva inimene mängib käsipalli. Tundub, et kõigil vanaema ja vanavanaema on mänginud. Tegelikult see nii pole, aga käsipall on toonud hästi palju kuulsust ja just pluss punkte. Kui käsipalli ja uudiseid kommenteeritakse, see on nagu karukoobas, kus rahvas koos, siis jääbki mulje, et Põlva ongi koht kus ongi rahvas koos ja hoiavad hästi kokku, käsipall ongi seda teinud, See on nagu suur suur aitaja, mis on meie linna teinud heaks.

Mis on Põlva vaatamisväärsusi iseloomustavad 3 märksõna?

Ütleme nii, et isaand, ma ei teagi...kuidas seda öelda, PUHTUS võiks olla üks märksõna, no siis see MAASTIK ja ma ei teagi, seda saab ainult lausetega kokku võtta. Ühe sõnaga raske.

Järgmine punkt – vabaajaveetmine. Kuidas hindad Põlvas pakutavaid vabaaja veetmise võimalusi?

Mmm...no nagu ennist sai räägitud sellest meelelahutuse asjast. Muidugi see on hea, et nüüd tuli see *bowling*, firmadki käivad seal, vanem generatsioon käib seal mängimas, et no see on

ka selline koht kuhu õhtul saab minna pildumagi sinna, nii hea. Piljardid, ee...aga ega ongi, siis ongi ainult puudu sellised õhtul istumiskohad, pubid, kus muusika oleks.

Okei, kas võtad osa kultuuritegevusest, näiteks laulad, tantsid, teed sporti? Kui jah siis kuidas kirjeldad tegevust ja selle toimimist Põlva linnas?

Heh, kultuurielust olen ma väga palju osa võtnud. Alustades Põlva Harrastusteatrist, Põlva Keskkooli lastekoorist, ee, siis käsipall ja laskmine. Laskmisega on see, häirib see, et linn ei toeta seda, linn on nagu täielikult jätnud selle, kuigi meil on nii palju häid laskjaid. See kõik ongi jäänud sinna, kõik kaovad ära, sest kellegil pole motivatsiooni enam seda teha, sest see pole esirinnas, meil on esirinnas käsipall. Ja orienteerumine ka. Laskmist linn ei toeta, see on üks suur miinus. Ja ..ja käsipalli jälle toetab, see on suur pluss, sest ma mängin seda ka. Nüüd on sponsoreid vähe, raske aeg, aga ütlegi, et laskmist vähe toetatakse, käsipalli palju ja ülejäänud, need teater ja laulmised on jäänud seljataha. Seda ma enam siin ei tee, ma ei oska seda enam kommenteerida ka, ma ei tea palju seda toetatakse.

Mh, eem, kas sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane klubisid, millised on ootused selles osas kohalikele ettevõtjatele?

No see on hea, et Põlva Restoranis nigu pidusid tehakse, see on ligidal. Muidugi see restoran võiks oma välimust juba muuta, et see on juba ajast ja arust. Eee, Life see on omaette, las ta seal Mammastes olla, see enam üldse ei puuduta. No ongi, et mingi publi ja noh restoran võiks nagu ennast muuta või tekitada mingi uus ja teistsugune klubi siia. Väga palju neid ei taha ka, sest siis puhtus ja see kaob ära. Tegelt Põlva on öisel ajal suht rahulik ju, seda päris ära rikkuda ka ei tahaks. Aga samas midagi ju võiks siin veel juures olla.

Mh, mis on need kolm märksõna, millega iseloomustaksid enda vaba aega?

Mm...SPORT. Väga palju sporti saab teha siin. Eee... Tegelikult on ju Põlva Kultuurikeskuses igasugu etendusi ja asju ka. Ütleme nii, et on ka teatrit, no ütleme MEELELAHUTUS mingil määral. Ja vabaaeg veel, siin on nagu hästi palju võimalust vaba aega veeta looduses, seega siis LOODUS. Põlva linnas seeski sa saad käia kalal ja kõike teha, sul ei ole vaja selleks sõita kuhugi kaugele. Siin on kõike.

Okei, kas igas vanuses inimestel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata ?

Vot ei olegi. Kõige väiksematel on jaa, neile on tehtud tantsuringid asjad. Siis need koolilõpetajad enam-vähem, neil on ka igasugu spordiasju. Ja siis tekib see koht, kus on need noored, kes on lõpetanud koolid ja hakanud alles tööle või loonud noored pered, neil on nagu tõesti null. Neil ei ole mitte midagi. Nad saavad küll käia päeval ujumas natuke, siis nad saavad käia Lifes, mis on Põlvast väljas ja seal käiakse vaid kord kuus kui sedagi, sest keegi ei lähe sinna eriti ja siis tekib vanem, no tegelt keskealine, neil natuke on, aga ma tean ema-isa pealt, et neil pole ka siin kuskil väljas käia ja alates 60ndast, siis tulevad Kuukiire ja Kolmanda nooruse peod ja suhkruseltsid ja asjad. Vot neil on siis nagu hästi palju igasuguseid sõite ja väljasõite ja kontserte ja iga pühapäevane tantsupidu, vot neil on siis hästi palju tegevust. Neil on talvel kuus jõulupidu kindlasti, erinevas kohas, et ää, meil pole nagu mitte midagi!

Okei, kas kellegi vabaaja veetmise viis häirib Sind?

Ee, mõningal määral küll jah, näiteks need, kes on bemmidega õhtuti parklates ja kummivilistajad ja siuksed, vot need natuke häirivad. Need ongi need, kel pole mitte midagi teha, neil pole kohta kuhu minna ja siis nad ongi autodega parklas, istuvad...läbustavad.

Järgmine punkt on Põlva linna maine hävitajad ja tõstjad. Oskad ehk nimetada mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt, kui jah, siis kuidas täpsemalt?

Hmm...Negatiivselt? Linna mainet?

Just kindel persoon...

Täitsa huvitav, polegi varem selle peale mõelnud.[pikk mõttepaus]. Tegelt otseselt polegi kindlat persooni. Rahvas ise võib seda mõjutada, aga kindlat persooni küll pole, kes viiks negatiivsuse poole. Mkm, ei tule kedagi meelde, järelikult ei olegi vist siukest halba inimest.

Meenub Sul mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?

Jaaa, Võru tänaval on hästi palju vanu lagunenud maju, need kindlasti nagu. Kui Sa Võru poolt sisse sõidad, siis see Põlva osa on hästi, sinna küll on tekkinud uusi ilusaid maju, aga muidu, on seal nagu hästi palju...Ja minu arust, kas see KEKi pool seal, tegelt nad pole nagu...aga kui Rāpina ja Mooste poolt sisse sõita, see raudtee koht, sealt oleks ka vaja natukene teha ilusamaks, aga muidu pole hullu. Siukest suurt maja, nojah see Põlvas too maja, mis nüüd lammutatakse, seal, kuhu pidi see turismikeskus tulema...

Kesk tänav 7?

Jah, see oli suht risustunud. Ja siis seal taga veel, Ora jõe ääres, seal turu taga on ka veel need vanad tehased, ma ei mäleta mis tehas seal oli....

Villavabrik?

Jah, villavabrik, selle võiks kah, no korda seda vist enam ei tee, aga siis maha lammutada ja sinna saaks väga palju igasugust ma ei tea, ta on ilusa koha peal, jõe ääres, teha sinna ilusaid asju.

Eee, keda või mida pead Põlva mainet tõstvaks, on selleks loodusobjekt, ehitus, firma, meeskond, inimene. Kuidas ta on Sinu silmis mainet tõstnud? Mil moel võiks ta olla tõstnud linna mainet mujalt pärit inimese silmis? Ehk siis kõigepealt mainet tõstnud...

On kindlasti KALMER MUSTING. Jõuame jälle käsipallini, nad on tõesti viinud Põlva jumala tähtsale kohale. Et ajalehtedes ja igal pool ainult räägib Põlva Serviti, Põlva Serviti. Nii paljud teavad Põlvat tänu sellele, see on toonud rahvast siia. Paljud tulevad ju siia käsipalli vaatama – Kehrast, Tallinnast, igalt poolt autodega, bussidega on ka isegi tulnud. Noh, see on kindlasti suur asi, mis on toonud siia rahvast. Ja siis võib-olla mingid laulupeod, ma ei tea kes neid korraldab, ma ei kujuta ettegi. Intsikurmus kindlasti, no mis need on Peipsi äärsed maad ja...

No laulupidude traditsioon pidavat olema Põlvast alguse saanud...

Täitsa võimalik jah, no kindlasti see toob ka rahvast siia. Ja suvel Maantee muuseumis oli ju näidendid, Roman Baskin tegi seal näidendeid, vaata see kutsub ju ka, kaugelt tulevad vaatama neid siia, kindlasti nad tulevad Põlvast läbi. See kutsub ju ka, mis siin kõik ligemal toimub. Moostes ka näiteks, kindlasti toob see ka rahvast Põlvasse sisse ka, siuksed lähikonnas mis inimesed teevad, kutsuvad ka. Põlvas aga tooks ma kindlasti esile Kalmer Mustingu.

Mh, ee, kas Sinu jaoks on olemas mõni linn või paik Eestis, millel on ülihea maine, mille poolest see erineb Põlvast?

Ülihea maine...Muidugi Otepää. Otepää on järgmine, mis on ka, ta on sama, ta meenutab natuke Põlvat, Otepää on ka mäestik ja kõik see loodus on analoogne, aga Otepää on ka puhas, kas just nii turvaline, ma ei tea, ma poleks kuulnud tegelt, et seal oleks nii palju kuritegevust, aga samamoodi seal sees on ööklubid, kõik on korras, Otepää näeb välja väga ilus. Toimuvad spordivõistlused, kutsub rahvast kohale. Otepää on ka siukene, mille ma esile tooks. Ja ta erinebki Põlvast nii palju, et Otepääl toimuvad suured võistlused, mis toob ikkagi ka välismaalt inimesi, paljud ju välismaalased teavad ka, et Otepää – aa, see on seal. Põlval jääb veel sellest natuke puudu, kui kuskil Taanis, kus algas käsipall, et nad räägiks, et Põlvas on see karukoobas, kus mängib ülikuulus võistkond Serviti.

Seleta lahti mõiste karukoobas?

Karukoobas on nagu Mesikäpa hall ja nimetatakse seda karukoopaks, sest sinna tulevad inimesed ja see on nagu koobas, kus on lärm. Nimetatakse koguaeg karukoopaks seda, et Mesikäpa hall, see on nagu karu märk on seal üleval, et karukoobas on seal.

Kas on mõni negatiivse mainega paik, mille poolest see erineb Põlvast?

[mõttepaus]. Negatiivsega mainega paik on minu jaoks ka kindlasti Tallinn, Narva, Kohtla-Järve ja siuksed kohad. Juba sellepärast, et seal on nii palju venelasi. Seal ei saagi olla, see linn ei saagi olla ühtne, kui seal on nii erinevad inimesed, kellel on nii erinev kultuur. Venelane, Sa ei saa ju talle teha...no ma ei kujuta ette, neil on ikkagi teistsugune mõtlemine, teistsugused pühad, harjumused, et ei saagi ju linn olla siis täpselt meelega järgi. See linn ongi siis igate pidi segane, see ei saa ju normaalne linn olla.

Aitäh vastamast !

Palun väga!

Lisa 5. I perekond. Keskealisega (47a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Nii, kuidas Sa kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus töötada?

[pikk mõttepaus]. Siin ei ole ju kuskil töötada. Tegelikult ei ole ju. Siin on neid töökohti üsna vähe ja siin ei anna ka midagi nii erilist teha..

Aga kui juurde tekitada?

No mida sa siin tekitad. Siis on tööstust rohkem vaja, Aga tööstuse jaoks on vaja ka muid asju, üksinda see tehas ei tähenda mitte midagi. Selle põlva Piimaga on ju näha tegelikult. Inimestel oleks tööd, aga kui Sul piima pole, siis sa ei tee seal mitte midagi. Ja täpselt sama on turuga ka, sest meil on Eestis juba turg niimoodi, et ennem tuuakse mujalt. Näed ju mida müüakse Säästukas, seal on Poola koor, Poola piim, meil pole Eesti toodangut.

Kuidas Sa kirjeldaksid Põlvat kui kohta kus lapsi kasvatada?

No lastel ei ole siin häda midagi, lastel on siin küllalt teha. See on siuke väike linna ja neil on palju parem siin kui suures linnas. Koole on küllalt, lasteaedu on küllalt. Ainult, et töökohtadega on raske just. Kui vanemal ikka tööd ei ole, siis...

...siis pole mõtet siin ka lapsi kasvatada...

Jah.

Kas Sa tahaksid midagi lisada, seda nii hariduse, meelelahutuse, turvalisuse aspekti arvestades?

Ei.

Kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

[mõttepaus]. Mina hindan teda küll heaks, mina olen siit alati abi saanud, lastega samamoodi.

Nii, et arstiabi on alati olnud kättesaadav?

See mis on vaja olnud, see on kättesaadav olnud.

Kas ja kui tihti on perel olnud vajadust arstiabi järele, mis on kättesaadav ainult suuremates linnades?

No see on siis, kui on ikka raskemad asjad. No kui lapsed väiksed olid.

Kui lihtne või keeruline on olnud leida erialast tööd, kuidas hindad töö leidmise võimalusi üldises plaanis?

Minul oli lihtne. Kuna ma piimanduse lõpetasin, oli mul valida töökoht, see oli see aeg, kus need firmad ju pakkusid töökohti. Meil oli ju koolis igasse kombinaati töökohad olemas. Nüüd pole ju, sa lõpetad kooli ära, sul ei ole ju tööpakkumisi, sa pead ise otsima. Aga see aeg oli ju, et iga piimakombinaat pidi endale võtma teatud arvu töölisi ja kuna ma olin pingereas esimene, siis ma võisin ükskõik kuhu minna ja Põlva oli teadagi kodule lähedal, loomulikult ma tulin siia.

Mh, kas näed Põlvat kohana, kus veeta ka oma pensionipõlv?

Jaah.

Mille pärast just, mis siin sellist on?

Mulle ei meeldi suurlinn.

Mis on need kolm märksõna, millega Sa kinnitad oma eelmist väidet?

VÄIKE linn. ROHELINE. Kõik on käe jala ulatuses (KOMPAKTNE).

Ee, kus on ideaalne elukoht, mida Sa oma lastele soovitaksid?

Mis mõttes? Põlva suhtes vä?

Üleüldiselt, kui Sa, kas siis Põlva või kuskil mujal, kui Sa võrdlusena tood kuskil Eestis või mingid väiksemad kohad?

Ma ei tea. Sest, et Põlva on ainukene. Suures linnas ma ei soovitaks kellelgi elada. Juba see õhk on seal nii saastatud. Või tõesti kui Sul on kuskil maakohas, kui sul on oma transport ja koht kus olla. Loomulikult maal oleks palju kihvtim elada.

Millised on ootused Põlva linna arengule, mis peaks muutuma?

Muud ei olegi, et oleks rohkem töökohti. Et oleks noortel rohkem töövõimalust siin. Sest siin ei ole tegelikult töövõimalusi selliseid.

Ee, järgmine küsimus on ilmselt seotud ka. Mida saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada? Kes peaks seda tegema, kas Sa usud, et seda tehakse, kui ei, siis mis on takistused?

Ma ei oska midagi Põlva kohta praegult halvasti öelda. Ainuke ongi see töökohtade asi. Siin on küllalt ära tehtud. Ja...

Nii lähme järgmise punkti juurde. Et, mis Sa arvad miks peaks keegi Põlvasse tulema? Nagu külastama.

Aga siin on ju nii palju vaatamisväärsusi.

Nagu näiteks?

Põlva linn ise ju. Tegelikult ta on ju ilus. Siin ei ole midagi koledat, Ilus rahulik ja vaikne koht. Siin on suvel mõnus olla, siis on talvel mõnus olla. Siin saad minna suusatama, igasuguseid võimalusi on. Võta juba see Taevaskoja ja kõik see, juba see ju kutsub. Meil on siin Põlva maakonnas nii palju vaatamisväärsusi.

Aga kui nüüd keskenduda Põlva linnale?

No aga linnas, mis siin linnas, Sul ei ole kuskil linnas eriti midagi nii palju vaadata. Aga siin on vähemalt loodussõbralik.

Millisena Sa hindas siis Põlvat kui turismiobjekti?

[mõttepaus]. Aga paljud kes siin käivad, on ju rahul, kiidavad ja ütlevad, et on väga ilus koht.

Millised on need kohad või missugused vaatamisväärsused, mida viiksid vaatama kaugelt saabunud külalised?

Põlvas vä? Või Põlva ümbruses?

Põlvas ikka.

[pikk mõttepaus]. No näiteks see meie järvgi siin. Onju? Mitte kuskil mujal pole sellist kohta nagu Põlvas. Intsikurmu, kus on väga ilusad kontserdid tegelikult ja on ilus koht, vanasti ikka peeti siin, siin olid ikka kokkutulekud ja üliõpilaste ja ehitusmalevate omad jne, kõik oli siin. Seal olid suured laadad, seal oli ikka hästi palju üritusi. Praegult on jäänud see kuidagi soiku, nüüd viimasel ajal on olnud, et Põlva linna sünnipäevgi on seal Intsikurmus. Aga muidu vahepeal ei toimunud seal midagi, nüüd hakkab jälle toimuma.

Kas tunned meie linna üle uhkust? Kui jah, siis mille üle täpselt, kui ei siis mis konkreetselt häirib?

Uhkus ongi see, et meil on ilus ja puhas linn tegelikult. Onju? Mine üks kõik kuhu mujale linna, vaata mis on Võru, nad võivad seal teha, hea küll järve ääre tegid ilusaks, aga iseenesest millised on tänavad, millised on...Meil on ju korras see linn. Selles suhtes küll ta on puhas ja korralik linn. Ja ei tehta meil siin ka nii palju pätti, et ei oleks turvaline sul siin õhtul kõndida.

Mis on need vaatamisväärsusi iseloomustavad kolm märksõna?

[pikk mõttepaus]. Ma ei oska siin midagi öelda.

No nii, lähme siis järgmise punkti juurde – vabaaja veetmine. Kuidas hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?

Kui Sa oled ise hoolas ja tahad käia, siis on neid kohti küllalt. Siin on võimalus laulmas käia, siin on võimalus tantsimas käia. Siin on võimalus joogat teha kui tahad. Igasugu võimalusi on, suusatamas on võimalik käia, uisutamas on võimalus käia, ujumas, jõusaalis, igal pool on võimalus käia. Kui ainult ise ettevõtlik oled, kui ise kodus istud, siis loomulikult ei ole võimalik.

Õige. Kas võtad osa kultuuritegevusest, näiteks laulad, tantsid, teed sporti? Kui jah siis kuidas kirjeldad tegevust ja selle toimimist Põlva linnas?

Enam ei võta, mul ei ole aega. Vanasti jah laulsin, ma laulsin naiskooris, ma laulsin ansamblis, ma käisin rahvatantsus.

Nii, et võimalust on olnud?

On küll.

Kas sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane klubisid, millised on ootused selles osas kohalikele ettevõtjatele?

Kui ma ausalt ütlen, siis ma ei käi mitte kuskilgi, mind ei huvita kohvikud ja restoranid.

Okei, mis on need kolm märksõna, millega iseloomustaksid enda vaba aega?

[pikk mõttepaus]. Mul ei olegi vaba aega. Vaba aega...Siis ma lihtsalt tegelen seal maal, maakodu juures. Nii palju kui võimalik. Ma ei taha olla lihtsalt linnas ja istuda ja vahtida niisama. Mul on nikitsemist küllalt.

Kas igas vanuses inimestel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata ?

On ikka. Pensionäridel on ikka väga palju võimalusi siin. Täpselt samuti, et kui Sa oled aktiivne, siis sul on tegemist küllalt. Lastel on siin samuti, siin on võimalus ju palli mängida, siin on võimalus tantsimas käia. Onju jalgpalliklubi, on ju käsipall. Siis on ju see Andre Laine(kohalik tantsuõpetaja) Meie Stuudio. Noortel on võimalus laulmas käia, E-Stuudio all. Tegelikult on lastel ikka väga palju võimalusi.

Ee, kellegi vaba aja veetmise viis häirib Sind?

Mkm, igaüks teeb oma eluga mis tahab, mul on jumalast ükskõik.

Nii, järgmine teema. Põlva linna maine langetajad ja tõstjad. Oskad Sa nimetada mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul Sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt, kui jah, siis kuidas täpsemalt?

Ei oska öelda!

Meenub Sul mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?

Ajaa, linavabriku jagu, see vana linavabrik, see on kole.

Oskad Sa pakkuda, mis seal olla võiks?

No mitte mingil juhul enam mingit kaubanduskeskust, neid on kõik koha täis! Minu pärast tehku ükskõik mida muud, aga neid mitte, olgu või ilus haljasala.

Selge, keda või mida pead Põlva mainet tõstvaks, on selleks loodusobjekt, ehitus, firma, meeskond, inimene. Kuidas ta on Sinu silmis mainet tõstnud? Mil moel võiks ta olla tõstnud linna mainet mujalt pärit inimese silmis?

[pikk mõttepaus]. No mis siin on. No tegelikult Põlva linnas on ju see keskus väga kena, see on korda tehtud, see vana park ja kõik on ilusti korras. Järve äär on ilusti korras. Kui Sa tahad, sa lähed kõnnid seal rannas, see rand tehti, varem ju polnud kuskil ujuda. Tegelikult see järv on ju ka tekitatud siia. Siin oli ju ainult jõgi voolas läbi. Et noh siin on tööd ju tegelikult kõvasti tehtud, turuplats on korda tehtud, seal ehitatakse ja tehakse ka seda äärt korralikuks. Neid vanu maju on ju nii ilusti korda ära tehtud. Mõni üksik mis veel on jäänud, aga ikka kõik väljast ilusaks tehtud.

Aga inimesi?

Tegelikult on Tamme Tarmo teinud väga palju head tööd siin Põlva linnas, ta tõesti on teinud, sest mis oli varem, kui oli Rooden linnapea, tegelikult ei tehtud midagi. Et vähemalt linna heaolu ja korrashoiu on küll Tamme Tarmo väga ilusti korda teinud.

Aga väljaspool on keegi mainet tõstnud?

Meie oma lauljad näiteks, nad on käinud, need E-Stuudio omad, ju Ameerika ja kõik kohad läbi. Mõtle käsipalli poisid võitsid jälle ja on mainet tõstnud kõvasti. Käsipall ja laulmine ongi põhiline, mis on toonud Põlva linnale kuulsust. Niisama see Meie Stuudio tantsijad, said ju eelmine aasta mitu head kohta seal Vabariigi selles. Aga noh E-Stuudio on ikkagi kaugel käinud. Nad ju Ameerikas võitsid. Ja kui nii võtta, siis minu tütar Karin ütleb, et ta ei tahagi kuhugi mujale minna, kui Põlvasse tulla.

Mh, kas Sinu jaoks on olemas mõni linn või paik Eestis, millel on ülihea maine, mille poolest see erineb Põlvast?

Mkm. Vaata kui Sa pole kuskil eriti elanud, siis sa ei oskagi ju öelda teise linna kohta midagi.

Aga no, kui Sa oled käinud mööda Eestis, mis on Sulle silma jäänud? Et võib-olla on ilus vms?

Vanasti mulle meeldis Viljandi, siis kui ma Õisus õppisin, sest ta oli ilus roheline linn. Aga nüüd ma käin seal nii harva, et ma ei oska nagu. Ja suured linnad, mulle ei meeldi see rahvamass.

Kas on mõni negatiivse mainega paik, mille poolest see erineb Põlvast?

Noh, Võru linna ma tõin. Liiklus jumala jama, millest midagi aru ei saa. Tänavad on jumala õudsed, auto võid seal ära lõhkuda. Onju nii ja ta on siin samas kõrval. Noh!

Selge, aitäh vastamast!

Ei ole probleemi!

Lisa 6. I perekond. Pensionäriaga (72a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Nii, alustame. Kuidas sa kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus veeta oma pensionipõlv?

Oi tore! Pensionipõlv...Pensionäridel on siin lõbus ja tore, noh, kes tahab. Aga muidugi kes tahab kodus istuda, see istub kodus. Sellepärast, et meil on päevakeskus, sääal on hästi palju asju. Siis on meil ju teatrid siin igasuguseid ja koorilaulmist ja kõike.

Mh, kas Sa tahaksid midagi lisada näiteks hariduse, meelelahutuse või turvalisuse aspekti arvestades?

Ei tea.

Tunned Sa end turvaliselt siin linnas?

Küllaltki jah, oma ea kohta. Meil on see Kolmanda Nooruse kool ja Rahva kool ja, kes tahab end ikka täiendada sel on võimalus küll.

Kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Hmm, mina käin üldse vähe arsti juures, nii, et ma ei oska öelda. No ma perearstiga saan mina kõik oma asjad pea ära aetud, siamaani vähemalt olen saanud, nii, et ...

Arstiabi on kättesaadav?

Jah. Mulle küll.

Okei, aga kui Sa nüüd hindad laiemas laastus, kas Su pere on alati saanud vajaminevat arstiabi just siit?

[mõttepaus]. Vist küll, nii palju kui neil vaja on. Ja kui vaja saadetakse ikka konsultatsioonile ka kuskile kaugemale.

Mis siin Põlvas eriti head on, millega Sa rahul oled?

Mina olen kõigega pea rahul! Ma ei oska siin midagi. Pole siin puudust millestki, ei üleliia kah.

Nii, et teisiti ei peaks midagi olema?

Minu seisukohast küll mitte.

Mh, kas Põlvas on Sinu jaoks piisavalt meelelahutust?

Võib-olla sellistele keskealistele on vähe, aga noorematele ja vanematele on küll. Keskealistele on tagatud tegevus ainult Janovaini kohvikus. Varem polnud, aga nüüd on.

Kuidas Sa hindad sotsiaalhoolekannet Põlvas?

Võib-olla see võiks küll natuke parem olla. Sellepärast, et niipalju kui neid seal oma vanuste kohta kuulen, ega ikka päris tasemel see asi ei ole.

Täpsemalt?

Noh, on ikka selliseid üksikult elavaid, kes ei ole suutelised päris üksinda toime tulema ja nendel rohkem abi vaja, aga noh vahepeal võeti see abi ära, oli ju muidu neid hooldajaid küll, tasulisi. Aga nüüd ei ole. See muidugi pole Põlva linna asi, see on ju riigi poolt. Et kui oskab ikka ise riidesse panna ja süüa, siis öeldi, et pole hooldajat vaja, aga tegelikult mõistuse pooleks oleks vaja tal, et keegi juhendaks. Et tegelikult võiks ju siin linna sotsiga ajada, et kasvõi tekitada siin selliseid töökohti, kes aitaksid neid vanainimesi, tead ta ei jõua Sul poodigi minna või tooks apteegist rohud. On selliseid kohti siin Eestimaal küll, kus inimesi, et ta on valla või linna all, et nad saavad selle eest raha. Tekitatakse töökohad. Ja ta läheb ja käib neid vanureid mööda.

Kas ei ole mitte nii, et tihti ei saa siia hooldekodusse kohti?

Üks hooldekodu on, aga see on ka valla oma. Sinna küll linna omasid võetakse küll, aga ta pole otseselt linna oma. Linnal ei ole eraldi hooldekodu. Aga võib-olla võiks juba olla.

Nii, kas tunnend, et Põlva linnas väärtustatakse Sinu pikaajalist panust linna kodanikuna?

Ja, mind on küll tunnustatud. Ma ei tea mis teistel on.

Kuidas Sind on tunnustatud?

Juubeliks sain kõik linnapea aukirja ja mul on neid ikka muidu kah. Eks ma selle isetegevusega olen siin küllalt palju seotud ja siis ikka tuleb neid kiitusi.

Okei, kas Põlva on hea koht pensionipõlve veetmiseks? Kas Põlva on olnud vääriline koht töötamiseks ja lastekasvatamiseks?

Vat töötanud ma siin olen väga vähe. Ainult mõni aasta, aga ma usun, et pensionipõlve veetmiseks on ta küll hää koht.

Aga lastekasvatamiseks, oled näinud kõrvalt ju?

Jah, lapselapsi ma olen kasvatanud, ei ole viga, saab läbi.

Millised on Sinu ootused linna arengule, mida saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada?

Võib-olla neid kõrval tänavaid veel natuke parandada. Need keskmised, või noh, suuremad tänavad on küll korras kõik. Ega ei oskagi nagu midagi. Kauplusi on küllalt. Muidu kah kultuurimaja ja kõik on olemas. Mis siin ikka.

Jajah, nii, järgmine teema – vaatamisväärsused. Mis Sa arvad, miks peaks keegi Põlvasse tulema, Põlvat külastama ma mõtlen?

Üldmulje võib-olla. Ta on ilus ja korras suvel ja õitseb ja haljas. Noh Intsikurmu on koht ka kus käia, aga muidu meil küll vist suuremat vaatamisväärsust pole.

Mh, et millisena hindad Põlvat turismiobjektina?

Ega vaevalt rahuldavaks, ega ei ole küll paremat midagi, siin näidata eriti. Linna sees vähemalt.

Millised on need kohad või vaatamisväärsused, mida viiksid vaatama kaugelt tulnud külalise?

Noh, jah... Intsikurmu ja järve ümbrus, kesklinn, ega muud suurt ei olegi. Tööstusi ju siin midagi eriti ei ole.

Kas Sa tunned meie linna üle uhkust, kui jah, siis täpsemalt mille üle, kui ei, siis mis konkreetselt häirib?

Uhkust ikka, meil on hea korrapärane, ta on ikka küllalt ilus linna ja selline sakiline jah, mägine jah.

Aga on midagi mis häirib, mille pärast häbi tunned?

Eks neid, kuidas ma ütlen, prükkareid, neid siin ikka mõni liigub, aga ega neid ka väga palju ei ole, paar kolm tükki linna peale. Selle kannatab ära.

Nii, selge, ee, mis on Põlva vaatamisväärsusi iseloomustavad kolm märksõna?

[Mõttepaus]. Ma ei teagi. ROHELISUS. Linn on roheline, ega meil väga kivitänavaid ei ole, igal pool on ikka natuke haljas. ERAMAJAD/ERAAJAD ja JÄRVE ÜMBRUS on ilusaks tehtud, kõik need tuled ja suvel purskkaevud, midagi ikka on.

Nii, siis on järgmine punkt vaba aja veetmine. Kuidas hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?

No kui pensionäri seisukohast võtta, siis on ikka küll, kes tahab sel on kus käia, aga kes ei taha, see ei taha.

Kas võtad osa kultuuritegevusest, näiteks laulad kuskil, tantsid, teed sporti? Kui jah, siis palun kirjelda selle tegevuse toimimist Põlvas.

[kärsitult]. Olin kantritantsus, aga nüüd lõpetasin ära, figuur ei sobi. Siis laulan kahes ansamblis, ühes kooris, võtan osa kahe teatri tegevusest.

Tegevust vist jätkub...

Jah!

Kas Sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, klubisid ja restorane, millised on ootused kohalikele ettevõtjatele selles osas?

Vaata mina ei käi selliseid kohti mööda ja ma ei oska öelda, kas neid on piisavalt või ei.

Selge, millised on need kolm märksõna, millega iseloomustad enda vaba aeg?

On vaba aega ja jääb üle kah. Kõike parasjagu.

Sinu vaba aja kohta kehtib mis märksõna „AKTIIVNE”?

Just. [energiline naer].

Kas igas vanuses inimestel on Põlvas midagi oma vaba ajaga peale hakata?

Kes tahab sel on, mina usun küll.

Kas kellegi vaba aja veetmise viis häirib Sind?

Jah. Need on need teismelised. Kui ikka mõni üritus on siis peaaegu juba alguses on seal neid, kes kooberdavad ja läbustavad ja lärmavad ja vot see häirib küll, seda ei taha.

Nii, järgmine punkt on Põlva linna maine hävitajad ja tõstjad. Oskad ehk nimetada mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul Sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt, kui jah, siis kuidas täpselt?

Ei, viimasel ajal küll vast ei ole kedagi sellist.

Meenu Sul mõni ehitis või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?

Ei tea, minu marsruut on väga lühike, päevakeskusesse ja tagasi ja kultuurimajja, rohkem ma väga ei kõnni.

Keda või mida pead Põlva mainet tõstvaks, on selleks loodusobjekt, ehitus, firma, meeskond, inimene. Kuidas ta on Sinu silmis mainet tõstnud? Mil moel võiks ta olla tõstnud linna mainet mujalt pärit inimese silmis?

Ei tea. Aa ei, meil on ju see suur väravapalli meeskond vai käsipall või mis ta on. Noh need ikka tõstavad ju. E-studio ka.

Kas Sinu jaoks on olemas mõni linn või paik Eestis, millel on ülihea maine, mille poolest see erineb Põlvast?

Ei ole minul küll.

Kas on mõne negatiivse mainega paik?

Ei ole.

Selge, aitäh vastamast!

Palun, pane ära kinni nüüd.

Lisa 7. II perekond. Õpilasega (16a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Kuidas Sa kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus üles kasvada?

Noooh... Meeldiv koht on ma arvan. Ma ei oska võrrelda teiste kohtadega, ma pole kusagil mujal elanud.

Mis Sulle siin eriti meeldib?

Ma arvan, et mulle meeldib siin ikka rohkem, kui suures linnas või nii. Noh, praegu meeldib, et siuke oma rahvas on ja ...Ma arvan, et suures linnas oleks ka oma rahvas, aga siin on hubasem, väiksem koht.

Kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Oeh... Noh, alati on kõik hästi lõppenud. Heaks arvan, midagi halba pole olnud. Minul pole midagi tuksi keeratud. Eks ema on ka alati aktiivselt sekkunud, nõudnud lisaproove ja uuringuid ja Tartut.

Aga arstiabi on iseenesest olnud alati kättesaadav?

Põhimõtteliselt küll. Ükskord tegelikult oli üks jama, et mulle hüpati sega ja ma pidin pikali olema, aga keegi ei öelnud selle kohta midagi ja siis lihtsalt sõitsime autoga, tegelikult oleks pidanud kiirabiga minema. Ma ka ei tea, kui osavad või professionaalsed nad siin on. Praegu on hästi läinud jah.

Kui tihti Sinul või Su perel on arstiabi üldse vaja läinud?

Mm... Noh, nüüd vanemana pole olnud väga, lapsena ehk rohkem. Samas ikka juhtub ka nüüd vahel mingeid asju, läheb kalaluu kurku vms.

Olete kiirabi ka kutsunud?

Ei vist ei ole. Ise pole küll kutsunud.

Milliseks Sa pead šansse leida erialast tööd kodulinnas? Ma muidugi ei tea, kas Sa oled juba mõelnud ka, mida edasi õppida, aga mõtle üldiselt...

Ei ole mõelnud, aga...Ma ei teagi. No kui ma oma eriala ikka väga hästi oskaksin, siis ikka leiaks midagi.

Aga vanemaid sõpru pole kedagi, kes on kasvõi mingi kutse omandanud, kas nad on tööd ka leidnud?

Põlvas... Vist on mingid paar tükki, kes on leidnud autoremondiga seoses saanud tööd. Praegu ei tule midagi rohkem.

Kas Põlva on see koht, kus Sa tahaksid tulevikus elada ja oma lapsed üles kasvatada näiteks?

Ma arvan küll jah, siin on nagu kõik olemas. Mina nagu praegu näen, et ei ole midagi puudu. Mõni linnad on natuke liiga väiksed, ma ei tea, Tapa näiteks. Põlvast veel väiksem koht oleks minu jaoks liiga väike. Aga praegu on siin mõnus.

Arvad, et oled valmis peale kooli siia jääma ja töötama siin?

No, ma ei tea. Kui siin saaks töökohta valida, siis küll. Samas kui kusagil mujal on mingi väga hea pakkumine, siis mul seda pole, et raudselt pean jääma siia.

Millised on Sinu ootused linna arengule, mis peaks Põlvas muutuma?

Mm... Noh.. heh... Nagu mul isa räägib, siis linnavõim on imelik, et ju siis on. Noh, tegelikult nüüd rajati ju rattateid ja mulle meeldib suvel rattaga sõita, et midagi sellist võiks veel juurde tulla. Ma ei teagi, tegelikult tehti ka bowlingu saal, see läks täitsa asja ette.

Aga on veel midagi, mida pole, aga võiks olla, mida Sa tunned, et isiklikult Sulle oleks tarvis?

Ma ei teagi...noh.

Aga mida siis ikkagi saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada?

Ma ei tea.

Oma kooli ja kooliluga oled rahul?

Jah, kõik on korralik.

Mis Sa arvad, miks peaks keegi Põlvasse tulema, turistina nt?

Ma ei tea, mulle tundub, et siin on kõik hästi kompaktne – kesktänav jookseb ja seal on majad ümber, ei ole kuhugi ära hajunud, nagu suuremates linnades.

Kõik on nagu käe, jala juures?

Jah, väiksed vahemaad.

Aga kuidas Sa hindad Põlvat kui turismiobjekti?

Põhimõtteliselt siit läbi võib sõita, et ilus on. Linnas midagi ei ole, aga kui Põlva ümbruses käia, Taevaskojas näiteks, siis saab Põlvasse ööseks jääda. Ega siin kohapeal vist midagi vaatamisväärsset küll pole.

Aga kui Sul tulevad külalised, siis mida Sa neid vaatama viiksid?

Ma arvan, et seal Mammastes on suusakeskus maru ilusaks tehtud, sinna viiksin suusatama.

Kas Sa tunned oma kodulinna üle uhkust?

Ajakirjandust lugedes on artikleid igasuguseid Põlva kohta - imelikke just. Aga ma arvan küll, et miks mitte uhkust tunda,

Oskad Sa ehk välja tuua kolm märksõna, mis iseloomustaksid Põlvat, kui turismiobjekti?

Minu arust pole siin vaadata midagi. Üks äge veetorn on piimakombinaadi kandis ja raudteehoone pidi ka olema vana ehitis. Toda võib ka vaatama viia, mõnekümne aasta pärast on juba vaatamisväärsus.

Järgimine teema. Kuidas Sa hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?

Ma arvan küll, et natuke vähe on sellises suuruses linna jaoks, aga ikkagi leiab. Tehti ju see noortekeskus, kus saab pilli mängida ja asja teha. Ma arvan, et peaks leiduma ikka, tehakse ju igasugu huviringe.

Kas Sa käid või võtad ise ka osa mõnest huviringist?

Ma käin laskmas, laskmistrennis.

Tihti Sa laskmas käid?

Paar korda nädalas ikka käin.

Kas Sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restoran ja väljaskäimise kohti?

Mm... Noh, ega õhtul küll kuskil olla ei ole. Põhimõtteliselt kui peale kaheksat lähed, siis on kõik kohad kinni juba.

On Sul mingid ootused ettevõtjatele, et selles osas tuleks muutusi?

Kui keegi teeks sellise koha, kuhu saaks õhtul minna ja kus pole vanusepiirangut, siis see läheks kõigile peale. Sest kes see viitsib väljas külmetada. Aga kas see peaks just toitlustus koht olema, lihtsalt midagi, kus saab istuda.

Aga kui te perega käite nt söömas, siis ikka on kohti kuhu minna?

Nüüd pole ammu käinud, aga vanasti Pesas käsime söömas. Põhimõtteliselt kohvikuid siin väga pole. Nüüd on see Väikelinna kohvik vist, aga sinna pole jõudnud.

Selge. Mis Sa arvad, kas igas vanuses inimestel on Põlvas midagi peale hakata?

No need vanemate ealised saavad mingit sporti teha, rige vms küll nende vanustele vist pole. No vesivõimlemises või kusagil saavad käia. Aga vanaemale on küll kõike – too käib tantsimas ja aeroobikas ja ma arvan, et ujumas kah. Ta on kõik kohad läbi käinud. Pensionäridele on tõesti palju, kui ise oled selline aktiivne.

Millega näiteks Sinu ealised veel tegelevad, millega siin Põlvas saab tegeleda?

No enamik mängivad ikka käsipalli. Ma ise olen ka kolm aastat käsipalli mänginud, aga ma olin nii lühike, nii, et mul polnud seal midagi teha. Meil klassist läksid ikka paljud käsipalli mängima ja jäidki. Laulmas käiakse päris palju, just tüdrukud. Nad käivad seal Lokko Külli juures.

Kas kellegi vaba aja veetmise viis häirib ka Sind?

Ma ei tea, vist mitte.

Väga hea. Oskad Sa nimetada mõnda konkreetset nime, kes on Põlva linna mainet alla viinud või negatiivselt mõjutanud?

Mingi Võsa Pets käis siin jändamas ükspäev mingite postiljonidega Põlva kaubamajas. Põlva pildis jälle.

On mõni linnaosa või ehitis, mis Sinu meeles risustab pilti Põlvast?

Ehh...Põhimõtteliselt...Mul praegu ei tule ette, aga seal Elioni kõrval, kus on mingi juuksur, too oli väga kole, aga nüüd on vist korda tehtud. Ja Sanbruno juures see suur maja lammutati ka maha vist ära. Siis vist muud pole.

Keda või mida Sa pead linna mainet tõstvaks?

No ma ise arvan, et see näitleja Venno Loosaar on siit pärit, seda keegi ei tea, aga ... Oliver Kruudat teavad kõik, aga ma ei tea kas see tõstab, tal on viimasel ajal jamad pidevalt. Kogu see Serviti tiim, see tõmbab ikka kõvasti tähelepanu, kui nad siin balti liigat võidavad jne. Mait Patrail on Šveitsiski kindlasti väga tuntud ja kui temast videoid ja siis ta ikka räägib ju, et on Põlvast pärit.

On Sinu jaoks mõni linn, kus oled Sa käinud või on räägitud, millel on väga hea maine?

Ma ei teagi, aga Narva ei tahaks küll minna. Ma olen paar korda käinud – majad on sellised tellistest ja kukuvad kohe kokku ja kõik räägivad vene keeles. Aga mulle meeldiks Saaremaal

või Hiiumaal, need saarte suuremad linnad, Kuressaare ja Kärkla. Kuressaare on eriti ilus, linnused jne. Aga mulle ei meeldi kliima, mis seal on. Asjalik linnapea on ka seal.

Aga olgu, aitäh Sulle!

Palun!

Lisa 8. II perekond. Keskealisega (43a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Alustagem siis. Kuidas Sa kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus töötada?

No minu jaoks ei ole see hea koht, sest mul pole siin sellist rakendust, mis võiks olla. Ei ole nii huvitavaid ettevõtteid, kus võiks töötada. Aga ma pole ju täiesti tavapärane, ma vaatan veidi laiemalt ja samas, et ise midagi luua siin, jääb Põlva natuke väikseks. Kui ettevõtte luua, siis peaks arvestama rohkemate töötajate arvuga. Nii, et töötamise mõttes, ühtepidi kodukoha lähedus oleks väga tore, aga teistpidi töötamine ei ole rakendust siin. Ja ma kardan, et inimesed nii tunnevad üksteist ja nii väike seltskond, et see hea kaaskonna leidmine, kellega töötada on raske. Õigemini selle leiab, aga pinged on väga kerged tekkima, kui keegi omavahel läbi ei saa ja pärast on väikses kohas ka väga keeruline ennast ümber vahetada.

Kui me räägime Põlvast kui kohast, kus lapsi kasvatada?

Siin on hea. Ühtepidi lasteaiad ja koolid on kõik käe, jala juures. On turvaline, selles mõttes, et pole pätte ja autosid vähe. Selles mõttes laste kasvatamiseks on hea. Sportimisvõimalused on käe, jala juures, kui tahad teha. Kultuuri saad teha siin või sõita Tartusse või Võrru, mis on tegelikult lähedal. Elamiseks ja lastekasvatamiseks hea koht!

Oskad Sa midagi lisada arvestades meelelahutuse, hariduse või turvalisuse aspekti silmas pidades?

No mis lasteaedu puudutab siis, siis üks on renoveerimata, mis nüüd küll korda saab ja ma arvan, et ühtepidi on hea, et pole mingit järjekorda, et lapsi lasteaaed panna. Teistpidi need kasvatajad, kes on, on jäänud mulje, et seal on palju selliseid pensionäre või pensionieelikuid, kes võiksid oma koha juba noorematele anda. Sest väikeste lastega peaks tegelema ikka energilised ja nooremad inimesed. Et noh ma saan aru, et neid ei saa otseselt ära ajada, aga võiks proovida seda kasvatajate seltskonda ka muuta.

Kas on ikka nii, et järjekordi pole? Mina nt olen kuulnud, et nii kui laps sünnib, pead juba lasteaia järjekorda panema, sest muidu võid kohast ilma jääda.

Ma ei tea, meie panime oma järjekorda, kui ta oli aastane ja öeldi, et saab.

Kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Ee...Ühtepidi on väga tore, et haigla ja perearstid on väga lähedal, teistpidi on see haigla nii üles kiidetud, et mind ajab see lausa närvi. Selles mõttes, et see arstiabi, mis siin saab ei ole reeglina nii professionaalne, kui ta olema peaks, võrreldes Tartuga. Kui on vähegi kahtlusi, et kas diagnoos on õige või ei, siis me pöördume Tartusse. Ühesõnaga meie pere tervishoiu osas rohkem panustab Tartule. Kui midagi on siis paneme Tartusse või siis meil on ka üks ihuarst juba vanast ajast, kes annab meile telefoni teel nõu, mitte põlvakas. See on tore, et ta hooldushaiglana siin on, aga kuna ta on ikka väiksem haigla ja Tartu haigla on nii lähedal, siis paratamatult parimad meedikud jooksevad ära Tartusse.

Sa lähed alati otse Tartusse või käib see ikka läbi Põlva?

Nii ja naa. Noh reeglina proovin Põlvast saada ikka saatekirja perearsti käest.

Aga kas Sa saad öelda, et arstiabi kui selline, on Sulle ja Su perele olnud alati kättesaadav?

Pigem on jah. Mis häirib on see, et kuna elanike vanus on siin kõrge, siis perearsti juurde reeglina lähevad pensionärid, kes seal lihtsalt jutustavad ja ei räägi asjast. Nad lähevad ilma järjekorrata ja viidavad seal aega ja perearstid viisakate inimestena ei taha neid ka välja visata.

Ja selletõttu noored lastega peavad ootama. Ehk siis pensionärid kuritarvitavad arstide aega, aga ega sinna midagi teha ka ei ole. See on lihtsalt nende loomuses.

Kui tihti Sinul või Sinu perel on läinud tarvis arstiabi suuremates linnades, Tartus siis näiteks?

No mingi korra aastas umbes. Mitte ainult meil, aga ka emad ja isad ning ämmad, äiad ehk need, kellele meil on vaja organiseerida arstiabi. Aastas korra peab ikka Tartuga tegelema.

Tuleme korra tagasi töö temaatika juurde, et enne oli ka juttu, aga kui nüüd minna kitsamaks, siis kui raske on Põlvas leida erialast tööd? Räägi üldisemalt, mitte ainult enda seisukohast.

Ega siin sellist ühest vastust pole, ma arvan. Ühtepidi kui otsitakse raamatupidajat, siis neid kes pakuvad raamatupidajaks ja kes kvalifitseeruvad sinna, ega neid palju polegi. Teistpidi kuulad, et noored lõpetavad kooli ja ei saa siin tööle, no kurat päris ei usu seda. Kui ikkagi tahta ja otsida, siis peaks ikka olema rakendust. Ma arvan, et suurest tööpuudusest, mis räägitakse, piltlikult pool on üles puhutud, kes ei viitsigi käia tööl. Kasvõi vaatad päeval toidupoes, et mis seltskond seal on, pensionärid ja töötud, et noh võiks tegelikult tööl olla. Mitte pensionärid, vaid keskealised ja noored. Ma arvan, et siin on tahtmises küsimus. Samas kui Sul on väga kitsas eriala mingi It mees või automaatik, ega siis polegi Põlvast leida tööd. Aga praegu on ka võimalik ka kodukontoreid rakendada, et teevadki kodus. Pigem, kuidas ma ütlen, et mida aeg edasi seda väiksemaks muutub probleem, et ei saa kodukohas tööd. Vahemaad koguaeg vähenevad. Ehk siis kui ma 15a tagasi hakkasin Tartusse tööle käima, siis tundus see nagu maailma lõppu käimine. Täna on see elementaarne, et Tartu on hästi normaalne koht kuhu Põlvast tööle sõita. Tallinnas ühest linna otsast teise sõita on palju pikem maa.

Kuidas Sa hindad Põlvat kui kohta, kus võiks veeta oma pensionipõlve?

Mm...Hästi! Selles mõttes, et rahulik ja pensionäride igasugu tegevusi, klubisid ja üritusi ja aktiivseid pensionäre, neid on kõvasti. Mulle tundub, et see linn ise ongi nii vana juba, et siis neid pensionäre ongi neid nii palju, et paratamatult tekib neid klubisid ja liikumisi palju juurde. Kultuuri pool on neid veel eriti hästi välja arenenud.

Kujutad end ette Kuukiire klubis?

Nooo, kasvõi. No kui mina sinna lähe, siis on minu ealised seal ja neid me tunneme noorest saati. Nendega võib siis pulli edasi teha. Mida aasta edasi, seda enam käivad ka pensionärid Põlvast välja poole. Piltlikult kui Sa ühe ürituse teed siin, siis teise teed mujal. Ma arvan, et pensionärina sellises rahulikus keskkonnas elada on tip-top. Ja no näiteks ka kui mingid vanadekodud või hooldekodus oleks Põlva ümbruses siis see oleks ka Tallinnast või mujalt tulnutele päris hea koht. Olla mingis Tallinna linnas hooldekodus, pole kaugeltki nii normaalne kui siin metsade keskel.

See ju probleemiks hetkel ongi, et linnal pole ei enda hooldekodu ega vanadekodu...

On küll jah probleemiks. Siin on kaks varianti, kas asjaga tegeleb omavalitsus või on ta siis erabaasil ehk tegelevad ärimehed, aga äri jaoks pole täna veel see hetk käes, et see ära tasuks. Eestis on mõni üksik erakapitalil hooldekodu ja need omadega välja ei tule veel, et neid veel lähema viie aasta jooksul ei teki. Täna peaks ta ikka olema omavalitsuse mure.

Kus võiks olla see ideaalne elukoht, mida Sa soovitaksid oma lastele elamiseks, soovitaksidki Põlvat või on veel mõni parem koht?

Mm... Ma arvan, et mõistlik on 10 aastat siin ja 10 aastat seal. Ma arvan, et see aeg on läbi, kus 18 aastane või siis värske ülikooli lõpetaja valis endale koha ja siis sinna jäigi. See ikkagi sõltub sellest, mis edasi tegema hakkad ja siis ei saaks piirata Põlva või Tallinna või üldsegi Eestiga. Peale ülikooli pigem võiks minna mingid aastad kuskil väljaspool Eestit olla või siis madalama lennuga Tallinnas olla. Ja siis elu näitab, et kas on mõistlik tagasi tulla või siis mitte. Hea on kui tuleksid tagasi ja looksid siin midagi. Aga see, et nüüd noor jääks Põlvasse vegeteerima ja koguaeg enne magama jäämist mõtleb, et miks ma nüüd siin olen, see ka õige pole. Ei peaks jääma.

Millised on Sinu isiklikud ootused linna arengule ja mida Sa muudaksid, kui see Sinu teha oleks?

[Ülipikk mõttepaus]. Noh eks rohkem peaks tõmbekeskuseks muutuma. Täna on paralleelseid tegevusi palju linna ja ümberkaudsete valdade vahel. Ehk siis Põlva peaks rohkem koondama ümberkaudsed vallad ka enda alla, et saaks teha ühist infrastruktuuri – koolid, lasteaiad ja sortimisvõimalused kasvõi. Täna paraku on tihtipeale topelt või veel rohkem. Teine asi, et Põlva võiks kujuneda selliseks roheliseks, nii nagu on ka maavalitsus kergelt ajanud seda rida, et roheline maakond, et võiks ka olla n-ö. roheline linn, et võiks seda rida edasi ajada. Mingisuguse oma niššiga, millega Põlva võiks tundud olla. Ja see roheline olek oleks kindlasti üks variant, sest loodus on selline ümberringi. Aga täna ma ei näe, et kust ta roheline on. Kasvõi see ehituse poole pealt, et kui lasteaiad ja koolid tehakse ikka vanade ehitus parameetrite järgi siis ja seal pole ökoloogilisest ehitusest juttugi, siis see läheb nagu täiesti teise suunda. Aga noh, see on selline pikaajaline tegevus ja ühe aastaga ei muuda midagi. Ehk siis seda rohelisust peakski piltlikult öeldes kümnekond aastat ajama. Kahjuks on see õige aeg, kõige parem aeg mööda lastud, aga kui see hakkaks tänasest pihta, siis poleks ka hullu veel.

Kes neid muutusi peaks tegema ja kes arendama?

Seda suunda peaks ikka omavalitsus või omavalitsused näitama ehk siis linnavalitsus pluss maavalitsus koos volikogudega. Omavalitsused peaksid suunda näitama, sest ei saa ju ärimehed öelda, et hakkame nüüd Põlvat ümber kujundama, sest siis tekib kohe selline tõrge, et mingisugune omakasu mängus. Ja ärimestel pole ka neid hoobasid, et seda ellu viia. Nad tulevad appi, kui on mõistlik mõte, aga nende põhitöö on ikkagi mujal. Nii, et siin peaks ikkagi volikogu pluss linnavalitsus...

Aga mis või kes on need takistused, miks linna ei arene nii kiiresti kui võiks?

See on väga retooriline küsimus. Ühtepidi on olnud hea, et on olnud üks ja sama seltskond pikka aega võimul, mis tähendab, eriti Põlva kontekstis, et ei ole mingisugust varastamist ega laristamist. See nagu pluss pool. Miinus pool on see, et kuna see sama seltskond on olnud võimul, siis nad on ammu oma ideed ammendanud ja sealt midagi uut ei tule. Ehk siis elatakse oma tänases päevas. Nii, et midagi teha pole, linnavalitsus kujundab, mitte ainult Põlvas, vaid igal pool olukorra. Ja omavalitsust juhib siis kas linnapea või vallavanem. Kui ta on nõrk, siis ta ei kujunda midagi ehk siis teevad teised, kui üldse teevad ja kui ta on tugev, nii nagu on Põlva ümbruses, siis ta teeb üksinda ja kui Sa üksida otsustad, siis mingi protsent

mõtetest on väga hea, aga mingi suurem protsent võib olla ka kehvemad. Ma sellist mõistu juttu ajasin, aga suht arusaadav vast.

Liigume teise alapunkti juurde, milleks on vaatamisväärsused. Mis Sa arvad, miks peaks keegi Põlvasse tulema, turistina just?

Üks asi veel selle kujundamise juurde, et Põlva miinus on see, et meil pole sellist arendusspetsialisti või üksust. Minu teada linnas pole aastaid olnud. Kaire Mets oli viimane, ca 10 aastat tagasi., aga peale seda ei kedagi. Ehk siis arendus ongi seisnud selle taga, et need inimesed, kes on tegelenud muu tööga, on ka tegelenud arendusega ja nad on võtnud selle raha vastu, mis Euroopa Liidust või riigi poolt või linnaeelarvest tulnud, aga sellist, kes süsteemselt pakuks oma visioone, sellist olnud pole. Kui nüüd hiljuti on tulnud keegi, siis on väga hea, aga see vahepealsed aastad on täiesti tühi olnud. Ja ma ei süüdistata siin absoluutselt teisi linnavalitsuse tegelasi, sest igaüks tegeles oma tööga. Keegi ei tegelenudki arendusega ja seetõttu ka kui pole sellist, kes kirjutab projekte ja vaatab, kus maailmas raha vedeleb ja toob siia, siis raha ei tule ka. Loomulikult võib raporteerida sellest rahast, mis tuleb nagoonii, siis võib raporteerida, et näed, tegime! Aga see on ainult üks kümnendik võimalikust.

Okei, aga lähme siis tagasi vaatamisväärsuste juurde. Et miks peaks keegi turistina Põlvasse tulema?

Ei peakski. Ma ei näe ühtegi sellist atraktsiooni, mis täna neid siia tooks. Et nad sattuvad ilmselt mingite spordivõistluste kaudu. Meil on mitmed tuttavad käinud, kes on pool sunniviisiliselt tulnud siia, et siin toimub mingi spordivõistlus, a'la maletajad üle Eesti, siis krossivõistlustel on meil tuttavad siin käinud. Ehk siis spordivõistlustele tulevad, aga rohkem ma ei näe, et siin vaatamisväärsust oleks. Iseenesest linn kohana ja oma olemuselt on kena, aga tõmbenumbrit pole.

Nii, et turismikohana hindad Sa Põlvat ... ?

Null!

Põlvasse tulevad ka need, kes tulevad näiteks Taevaskotta. Tänu Taevaskojale saab Põlva ka mõne külalise. Ma arvan, et kui Eestis öelda, et mis seostuks Põlvaga, siis pigem pannakse kokku, et Taevaskoda on suht lähedal.

Aga kui Sul tulevad külalised kas mõnest teisest linnast või riigist ja soovivad näha Sinu kodulinna, siis mida Sa viiksid neid vaatama?

Ega ei olegi. Ma sõidaks temaga ringi ja näitaks õhtul järvetulesid ja ei olegi kuhugi viia tegelikult. Siis lähme kas Taevaskoda, Pisa ja mingid rabad. Kui on spordiinimesed, siis käime Mammastes suusatamas talvel, suvel ehk rattamatk, aga Põlva linnas pole mitte midagi.

Tunned sa oma kodulinna üle uhkust?

Tunnen küll jah. Ma olen seda ikka promonud Tallinnas igast asendist. Ja eks vaadatakse vahel nagu totaka peale, et kuskilt maalt, kus paljud käinudki pole, kuigi oleme maakonnakeskus ja miks me üldse siin oleme ja miks me Tallinnasse ära ei lähe ja seda kohta üldse promome. Selles mõttes ma nagu tunnen, et ega siin otseselt pole midagi häda, aga sellest ühest atraktsioonist või miski, mis iseloomustaks Põlvat, see võiks olla küll. Aga ega mina seda ka laksult välja ei paku. Võtame siis väiksema koha nagu Otepää. Super onju, seal on suvi ja seal on talv, kaks aastaaega, kus käiakse. Sinna tõmbab nagu juurde, seikluspargid ja mis seal on. Need võiks ju olla ka Põlvas, aga paraku tõmbab Otepää neid juurde.

Kui Sa leiaksid mulle nüüd kolm märksõna, mis iseloomustaksid Põlvat kui vaatamisväärsust?

Järv... Kolme ei punnita küll kuskilt välja.

Okei, võtame siis järgmise teema – vaba aja veetmine Kuidas Sa hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?

Mm... Ütleme nii, et jaotaks kaheks – üks on sportimine, mida on siin väga hästi võimalik teha, kui tahta. Teine pool on kultuuri pool, et kui tahta õhtul kuhugi välja minna, see pool on nigel. See on nigel! Ühtepidi on see ka arusaadav, koht on ju väike. Teistpidi siin on ka

kohalikes juhtides väike süü. Ehk siis tõmmata paralleele Ruusa ja Moostega, kus palju väiksemad kohad tõmbavad üritusi ja sellega koos rahva enda juurde. Põlvas on neid vähe.

Võtad Sa ise kultuuritegevusest osa siin linnas?

Sporti teeme kõvasti, aga mingit süsteemset tegevust pole kultuuriosas. Isegi kui kultuuri osas midagi ei toimu, siis meiesugused väga ei põe, sest me lähme siis mujale, no Tartusse või Tallinnasse, aga sportima ma küll ei viitsiks kaugele minna.

Kas Sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane, klubisid?

Ei ole.

Aga millised on Sinu ootused selles osas ettevõtjatele?

Eem, ei olegi ootusi, sest ma tean, et need ei tasu ilmselt ära Põlvas. Sellepärast pole neid ka tekkinud. Kui keegi teeb mingisuguse restorani, publi või klubi ära, siis ta saab mingi seltskonna endale, mis tähendab, et iga järgmine tegija saab vähem. Kui see esimene tegija on pigem selline kehva, siis ta noh... see teebki tüki ära ja teistele enam ruumi ei jää. Kõigile nagoonii ruumi ei jää. Kui need esimesed on hästi kehvad, siis vajub kogu see sektor alla poole. Kui oleks olnud üks ja tugev koht kohe alguses, siis oleks paremad... No Pesa on ainuke, aga seal ei toimu midagi, aga söögikohana või kui tahad rahulikult juttu rääkida, siis seal saab käia, aga rohkem pole.

Ja leiad Sa mulle taas kolm märksõna, seekord siis vaba aja veetmise kohta?

Spordi tegemise võimalused on head. Mök – mök, rohkem... Võib-olla ka see, et kõik mis on, on hästi lähedal. Tallinnas kui Sa käid spordiklubis või oma lemmik söögikohas, siis see võib olla väga kaugel, ajalises mõttes. Siin on kõik hästi lähedal. Võib-olla vana aja mõttes ka Serviti käsipall, mida vaatamas käia. Ja meie perel ka orienteerumise võistlused, kus ise osaleme või vaatame, aga see kõik käib ikka spordi alla.

Aga kas Sa usud, et igas eas inimesel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata?

Pensionäridel on, neil on neid klubisid ja üritusi küll ja küll, aga natuke noorematel, kes sporti ei tee, neil on keeruline, ma arvan. Neil pole midagi teha.

Kas kellegi vaba aja veetmise viis häirib ka Sind?

Siin on neid turiste nii vähe, et need ei sega. Pigem on see, et kui lasteaia juures koeri jalutatakse ja need koerad kõik täis lasevad, siis see on taunitav tegevus, aga seev veidi teisest ooperist.

Nüüd tuleb viimane teemablokk, Põlva linna maine tõstjad ja hävitajad. Oskad Sa nimetada mõnda konkreetset nime, kes Sinu meelest Põlva linna mainele on mõjutanud negatiivselt?

[Ülipikk mõttepaus]. Nüüd vast see politseipealiku jama oli. Ütleme nii, et konkreetseid nimesid ei saa välja tuua, aga väga tihti, kui meedias on sõna Põlva, siis on mingisugune parm või mingi õnnetu perekond, ühesõnaga krimiuudised, siis on Põlva, aga et siit midagi positiivset tuleks, seda on vähem. Ehk siis annaks pöörata teistpidi, kui oleks oma reporterid, kes söödaks positiivseid uudiseid ette. Siin jah pole konkreetseid nimesid, aga sellised uudise tulevad. Mis persoone puudutab, siis paratamatult nagu poliitikutega ikka, siis linnapea ja vallavanem, kes on Põlva esinäod, et tema mõjutab mõlemat pidi, osa on positiivset ja osa on negatiivset. Kuidas kellelegi, aga see on ka täiesti loomulik. See on nagu Savisaarel ja Ansipil, et on need, kes pooldavad ja on need, kes negatiivseks peavad.

Meenub Sulle mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalselt pilti Põlvast?

Hmm... Oja tänav, turu taga, vot see on küll kohutav. Seal peaks linn midagi kiiresti ette võtma. Praegusel ajal, täiesti keset linna, väga ilusa loodusliku koha peal on sellised majad, see on küll häving. Ja ma natuke pelgan ka selle puhastusseadmete juurde võib-olla tuleva biogaasi jaama pärast. Et juba praegu on seal need puhastusseadmed nii haisu tekitavad, et võõra jaoks, kes tulevad Põlvasse sealt kaudu sisse, on see nagu visiitkaart. Mõni päev on, mõni päev pole.

Keda või mida või mis objekti peaksid Sa Põlva linna mainet tõstvaks?

No, võõrastele on ikka Mammaste suusakeskus tuntud ja teiste jaoks asub ta ikkagi Põlvas. Number ühena tooksin ma ikkagi välja Serviti käsipall, siis Nikolai Järveoja, kes teeb orienteerumist ja siis E STuudio. Poliitikutest kindlasti riigikogu liikme ja endise maavanema Urmas Klaasi. Käsipall on ees sellepärast, et klubi nimes on Põlva nimi sees. Külli Lokko E STuudiot ehk ei osata Põlvaga nii palju seostada, kui käsipalli.

Kas Sinu jaoks on Eestis olemas mingi linn või paik, millel on väga hea maine ja mille poolest see Põlvast erineb?

Mm... Ühtepidi on kohana väga hea maine Otepääl, teistpidi, kui seal poleks neid kohalikke skandaale, mis on seal juba 10 aastat kestnud, siis oleks ta veel parem. Nii, et ... isegi need juhtimisskandaalid pole suutnud Otepääd maha teha, sest koht ise on traditsiooniliselt selline mõnus. Tartul on ka hea maine, no esiteks on ta ülikoolilinn ja teiseks pole seal ka ühtegi sellist skandaali olnud. Ta on linnana arenenud väga normaalselt.

Aga mõni linn või koht, millel on negatiivne maine. Kuhu Sa ei tahakski minna või oled käinud ja on jätnud kehva mulje?

No ilmselt need Ida-Virumaa keskused, mis on meie mõistes kehva imidžiga. Esiteks nad on ...tööpuudus suurem ja tööstus ära vajunud ja lisaks rahvuslik eripära. Teistpidi ka Tallinn on minu jaoks selline ... nii imidži kui elamise mõttes kahetine koht. On nagu hästi arenenud, et kõrgjooned ja kõik nagu vinks-vonks, aga teistpidi väga mäda seest.

No super, tänud Sulle!

Ole lahke!

Lisa 9. II perekond. Pensionäriaga (74a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Kuidas Sa kirjeldaksid Põlvat, kui kohta, kus veeta oma pensionipõlv?

Keeruline. Põlvat... Põlva on ilus linn üldiselt. Ma ei mõistagi midagi muud öelda.

Miks Sulle meeldib just Põlvas?

Ta on selline suht väike ja ühesõnaga kõik on üheskoos. Majad ja asutused ja rohelust on palju ja üldiselt linn on viimasel ajal ikka ilusaks tehtud tänu sellele linnapeale.

Tahaksid Sa midagi lisada meelelahutus, hariduse või turvalisuse aspekti silmas pidades?

No minu meelest on meil turvaline ka küllaltki. Pole kuulnud midagi sellist, nagu teistes linnades või alevikes. Minu meelest küll on number üks see Põlva linn.

Kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Nojah, tervishoiu teenust. Ega ma põhiliselt olen kokku puutunud ainult perearstiga.

Aga temaga oled rahul?

Jaa. Olen rahul olnud.

Arstiabi on justkui kättesaadav olnud alati?

No minu meelest küll. No mina võtan enda perearsti suhtes. Et tema juurde saab ikka alati, ei ole mingeid ootamisi. Ikka kas samal päeval või siis noh, kui pole just väga kiire, siis ikka teisel päeval saab ikka tema jutule.

Aga teised arstid, nt erialaarstid?

No erialaarstide juurde on juba keerulisem saada. Kui perearsti kaudu, siis saab ikka, aga võib-olla jah...

Aga kui Sind on ka saadetud kellegi teise juurde, oled Sa rahule jäänud selle kvaliteediga vi pigem Sa eelistad lasta teha lisauuringuid ka mujal kui Põlvas?

[Pikk mõttepaus]. Oehhh...

Täiesti ausalt võib rääkida...

Noo, on just selliseid momente kah, eriti just laste poole pealt, et nemad ikka hurjutavad ja suunavad, mõtlevad, et tuleb ikka kontrollida Tartu arstide juures.

Kui tihti Sinul või Sinu lähedastel on olnud tarvis arstiabi väljast poolt Põlvat, Tartust näiteks?

Tihti ikka. Taastusravi on küll hea, aga siin kirurgiliste asjadega ja diagnooside panemisega on küll probleeme olnud. Mul oli jah käsi valesti kokku pandud, mida võib juhtuda ka muidugi Tartus.

Aga oskad Sa lisada midagi, millega Sa oled nagu väga rahule jäänud, et mingi arst on teinud väga pädevat tööd või on mingile murele leitud kiiresti lahendus?

Ma ei teagi. Mulle meeldis väga neuroloogi juures käia. Ta pani ikka õige diagnoosi ja saatis mind ikka Tartusse. Aga tegelikult veidi aega ikka venitati. Aga muidu nad kõik on väga sõbralikud ja meeldivad.

Kas Sinu jaoks on Põlvas piisavalt meelelahutust?

No minu jaoks küll, ütleme nii. Meil on seal päevakeskus. Jumal tänatud, et ta üldse olemas on, kus me eakad saame käia. Seal on neid ringe niivõrd palju, kui ainult ise osavõtja oled ise.

Oled Sa osavõtja?

Olen küll jah. Ma käin võimlemisringi kaks korda nädalas ja siis kantritantsu ring on meil. See on ükskord nädalas ja palju, palju oleme selle rühmaga esinemas ka käinud. Ja siis on

meil päevakeskuses igasuguseid loenguid. Seal on üldiselt palju neid ringe. Kunstiring, käsitööring, kanga kudumis ...

Kas Sina isiklikult valikuliselt vaatad, et okei, täna lähen käsitöö ringi, või Sa püüad kõigest maksimaalselt osa võtta?

Ei, mina neis teistes ei käi. Käsitöö ja õmblemisring ka on, aga kellele ma seda teen seda käsitööd ja õmblemist? Ei hakka seal käima, aga siis on meil veel loenguid väga palju. Ja põhiline meil päevakeskuses on kooli, Põlva... näed, ei tule meeldegi rahvakool? Mitte rahvakool...Rahvakool on meil ka, aga see ...

Kolmanda nooruse kool?

Rahvakool... Rahvakool on tal see viimane nimi.. Põlva eakate ... Üks rahvakool on ka, see on, ma ei tea kellele see on, aga just see eakate, see on kuus kord ja seal käib siis igasuguseid loengupidajaid. Ja sünnipäevi peetakse lihtsalt niisama – kardid ja lilled ja õnnitlused.

Põhiline eesvedaja Anne Nook?

Anne jah on meil A ja O. Enne teda oli Kivi Eha ja Põvvat Helje.

Kuidas Sa kirjeldaksid sotsiaalhoolekannet Põlvas?

Misasja ma tolle kohta oskan öelda. Ega jah linna hooldekodu meil pole.

Kas tunnend, et Põlva linnas väärtustatakse Sinu pikaajalist panust linnakodanikuna?

[pikk mõttepaus]. Ma arvan küll. Selle nog, et Linnavalitsuse poolt. Meil ikka iga aasta jõuluks tehakse ikka eakatele rahaline kingitus. Vald nt oma eakatele ei tee. Ja siis kalender ka, just Põlva kalender ja siis tuleb ju iga kuu Linnateataja, mis on ka ...palju on sealt lugeda. Ja Anne ka on ikka see põhiline. Ta oli ju eelmises koosseisus volikogu esimees, siis ta tegi rohkem sinna Linnateatajasse lugusid.

Kuidas Sa hindad, kas Põlva on hea koht pensioniea veetmiseks, kas ta on vääriline koht töötamiseks ja lastekasvatamiseks? Sa oled siis kasvatanud üles oma lapsed ja töötanud jne, et kuidas Sa hindad seda, kui nüüd ajas tagasi vaatad?

No jah, kui ma mujal pole olnud, siis ma ei saa millegagi võrrelda. Minu meelest küll. Tol ajal kui minu lapsed olid väiksed olid ka mingid trennid jne.

Millised on Sinu ootused Põlva linna arengule ja mida saaks teha, et siin oleks veel parem elada?

No mis ma ütlen selle kohta. Ei mõista midagi ütelda. Mis siin paremat, minu meelest on siin meie ealistele küllaltki. Turvaline on siin minu meelest ja käimisi on ja ...kui aga oled võimeline ja kui on tahtmist siis... Siis ma jätsin nimetamata, et mis meil veel eakatel on seal, see klubi Kuukiir, eakate tantsupidu ühesõnaga. Too on ka üks kord kuus. Seda siis noh veab see, Enn Esko ja ...näed... ja võttis jälle suust ära sõna. No see, kes see näitejuht oli siin ...Päevakeskuses ta ka näiteringi juhendas, aga nüüd enam ta ei tegutse. See naine noh, ei tule meelde nüüd, see on ka seal Kuukiire klubi eesotsas.

No las ta jääda praegu, see nimi polegi nii oluline... Teine küsimusteblokk tuleb nüüd ja küsiks, et mis Sa arvad, miks peaks keegi väljast poolt Põlvasse tulema, turistina näiteks?

Turistina? No mis siin linnas on vaatamisväärsust. Heh...

Mida Sa viiksid külalise Põlvas vaatama?

Jajah, no kõige ilusam koht meil on Intsikurmu, kus on ka neid üritusi küllaltki palju ja näiteks oma linna või maakonna poolt ja küllaltki tihti käivad sinna siis teatri ja kontserti andjad ka. Peale Intsikurmu nagu ... Noh siis on meil seal aastas kord või kaks kuulus motokross, natuke eemal Intsikurmust, kus võivad ka käia turistid.

Aga selline üldine hinnang Põlvale kui turismiobjektile, nt 10 skaalal?

[Ülipikk mõttepaus]. No ma ei tea, kas nüüd on meil midagi rohkemat, midagi vaatamisväärsusi. Eee... Turistide poole pealt, et mis siis...

Pigem jäävad vist tõmbenumbrid linnast välja... Taevaskoda jne.

Jah, Mammaste jääb ka välja, mis on nüüd väga kuulus. Aga jah, linnas on meil veel see järveke. Aga see järve poolne osa on nagu soiku jäänud. Varem oli seal järve ääres neid olemisi, aga nüüd nagu ei ole enam nii palju. Muidu see järvekoht oli ju ka väga ilus, linnale ilus vaade.

Kas Sa tunned meie linna üle uhkust?

Tunnen küll!

Sul on hea meel, et oled Põlvast ja elad siin?

Jah, on küll mul hea meel selle Põlva üle, tõesti!

Aga on midagi ka, mis Sind häirib?

Mida ma siis ... Ei tule nagu meeldegi, mis võiks öelda. Vast ei olegi midagi, mis häiri. Kõik on hästi, kõik on ilusti, kõik on ilus! Ma eo ole suur nuriseja kah.

Ma tahaks kolme märksõna, et see teema kokku võtta, et mis on need 3 asja, mis Sul seostuvad Põlva vaatamisväärsustega?

No vaatamisväärsuse poolest ma ütlen, et Põlva on ikka küllaltki ilus linn ja turvaline. Ja ma arvan, et keegi, ütleme sealt linnavalitsusest ei häbene turiste siia kutsuda. Kultuurikeskus on ju ka ilus ehitis. Ma ei tea mis seal sees nüüd on...

Tundub Sulle, et seal toimub piisavalt?

Selle kohta ma ei tea kohe öelda. Teatrid ikka käivad sinna, aga ma pole ka viimasel ajal saanud külastada, aga ikka nagu kirjanduse ja ajalehtede kaudu on kuulda, et ikka käib siia

teatrikülastusi, eriti lastele, aga ka täiskasvanutele. Aga külastajaid olevat vähe ja niipalju, kui minagi olen käinud, eriti suvel, aga üldiselt teatrikülastajaid on vähe. Olen seda ise näinud ja mujalt kuulnud.

Nii, et ei ole see kultuuritarbimine Põlvas väga laialt levinud?

No, ilmselt selle hinna suhtes ollakse tundlikud. Näiteks kui ma oma eakatega räägin seal, et kas lähme teatrisse, et 125 krooni on ainult pilet. „Oi ainult”, ütlevad mulle vastu. Siis ma naljaga ütlen, et noorematel on 150 ja 175, et eakatele isegi veidi odavam, et sellepärast ma ütlen ainult.

Ei olegi siis kellegagi teatrisse minna, põlatakse kalliks?

Jah, ongi vist nii. Ongi vist nii!

See on ju täitsa kurb, et muidu võiks minna, aga pole kellegagi minna.

Jah, just nii! Ega ma olen nüüd juba harjunud üksinda ka käima. Ma olen juba enda nii tuimaks teinud, et olen harjunud üksinda ka käima, aga noh... alati ei saa ikka üksinda ka käia. Ei tule seda vaimu peale jah... Ja no teistel pensionäridel tihti mingid muud tegemised kah.

Kuidas Sa hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi? Meil oli enne päevakeskusest ka juttu, aga võib-olla siin mingid teised kohad ka, kus veel saaks oma vaba aega veeta või millega tegeleda?

Kus veel saab, meie ealised, kas meie ealised saavadki kuskilgi. Vot ei saa! Millest on ka juttu olnud, et võib-olla mingeid väikseid kohvikuid või teejoomise kohti, võib-olla eakad läheksid ja jooksid vahest tassi kohvi või teed ja võtaks saiakesi, istuks koos, aga noh, ma ei tea kah, võiks olla küll selline koht.

Kas Sa ise oled seotud ainult päevakeskusega või oled Sa veel kuskil aktiivne?

Ega mul ei jäägi vaba aega enam. Mul on suur maja, ahiküttega, mul kulub juba kütmise peale aeg ära. Kui ma tulen päevakeskusest, siis on kütised ja puuvedamised ja suvel on lemmik ajaviide aiamaa ja peenrakesed, mis on minu lemmiktöö, kus ma aega viidan. Kui mul neid poleks, siis ma ei teagi, kuhu ma oma aja paneksin.

Enne tuli see kohvikuteema juba sisse ka, et kas Põlvas siin on piisavalt kohvikuid, restorane, klubisid ja millised oleksid ootused ettevõtjatele selles osas?

Ma ei mõistagi öelda. Kui ma nüüd ütlen jah, et seda oleks vaja meie ealistele, aga kas sellega kaasa tullakse?

Et tehakse valmis ja inimene ei lähegi?

Jah ja seal vana kino all, kus oli väljas üks kohvik aastaid tagasi, aga näed see ei põlenud läbi millegi pärast. Võib-olla tõesti, kui kohe eraldi teha eakatele, kui siis või?

Vaevalt jah keegi eakatele eraldi teeb, aga ütleme koht kuhu eakas läheks...

Jah, ma ei tea nüüd milline see uus Edu keskuse kohvik on, ma ei ole seal käinud... See Väikelinna kohvik on kesklinnast kaugel, sinna meie eakad ei lähe.

Oled Sa sellist tüüpi, kes käiks nt kord nädalas väljas söömas, kas perega või üksi?

Mina võiks küll minna, tõesti, aga see on ...nojah, varem oli söökla, prostalt öelda, aga nüüd sööklat enam ei ole. Aga kui ma tööl käisin, siis sai ikka iga päev söoklas söömas käidud lõuna ajal. Kust Sa muidu sooja sööki kiiresti said. Nüüd vist kesklinnas pole sellist kohta tõesti. Aga kas ta jällegi odavam ja lihtsam, tasub ennast ära, vot seda ei tea jah. Võiks ju olla jah, aga ma kahtlen küll, just eakate suhtes, et kas sinna hakatakse käima.

Ma tahaks jälle märksõnasid, et millega Sa oma vaba aega iseloomustad?

Millega ma iseloomustan... Ei mõistagi tolele vastata. No ühesõnaga ma olen väga rahul ja meelitatud, et üldiselt vaba aja veetmise koht ja ajad on ikka olemas jajaa, meeldivad mulle. Rõõmu ja huviga kohe lähen sinna, sest nüüd ma olen üksinda ja just sellepärast tahan ma

kodust välja ja rahva sisse ja siis meeolu parem ja tervis parem, kui ma saan ikka inimeste ja omataoliste sisse. Teatris pole oluline, kellega ma ühes saalis olen, aga üldiselt just need päevakeskuse käimised. Need on küll jah ikka täitsa ... täitsa kohe ootad ja meeldiv on käia.

Kas Sa usud, et igas eas inimestel on Põlvas oma vaba jaga midagi peale hakata ?

Noh, ma ei tea keskealistest ja noortest midagi, et kas neil on midagi teha. Nii palju kui ma kuulen ja näen neid, on neil seal kultuurikeskuse juures mitu tantsurühma... Igasugused näiteringid, no ikka kuulda... Iseasi, kas see nüüd kõiki rahuldab.

Aga kas kellegi vaba aja veetmine häirib Sind?

Kui nii ütelda, siis seal surnuaia ääres ja lausa surnuaias oli varem istumisi pudelitega. Aga nüüd, kui seal bussijaama enam pole ja turgu ka mitte, siis nüüd ma ei ütleks, et olen seal näinud kedagi. Ma käin ikka väga tihti surnuaiale. Ma ei saa öelda, et seal väga häirivat rahvast enam on.

Viimane teema on Põlva linna maine hävitajad ja tõstjad. Oskad Sa nimetada mõnda nime, kes puhul sa arvad, et see konkreetne persoon on Põlva linna mainet negatiivselt mõjutanud. Kui jah, siis kuidas täpselt?

Negatiivselt. Ma pole võib-olla asjaga nii kursis, et üldse ... Sellele ma küll ei oska vastata.

Aga meenub ehk mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest linnapilti visuaalselt risustab?

No üks mis oli, on nüüd väga ilusaks ja uhkeks tehtud, seal too maja polikliiniku vastas. See oli küll palju aastaid kole, aga nüüd on ta ilus ja tehtud. Kuigi räägitakse, et väga lohvvalt ja kiiruga tehtud, aga too on jutt. Aga häirib... [Pikk mõttepaus]. Ma ei tea, kui ma oleks neid küsimusi ette teadnud, võib-olla ma oleks siis midagi välja mõelnud.

Aga keda või mida pead Sa Põlva mainet tõstvaks? Keegi või miski, mis on ka Põlva mainet tõstnud ka mujal linnades või maailmas...

No kui spordist võtta, siis kindlasti meie Serviti. Mind muidugi sport väga ei huvita, aga Serviti on meil kuulus väga. Kui üksikisikut võtta, siis pean linnapea Tamme mainima. Kedagi veel... No ma tõstaks esile seda meie Anne Nooki, ta on ka väga aktiivne nii päevakeskuses kui ka volikogus. Ma ei teagi, kus ta veel on, aga koguaeg on ta lennus.

Kas Sinu jaoks on olemas mõni linn või paik Eestis millel on Sinu silmis väga hea maine?

Ei tea, ma ei tea öelda, ma pole nii palju käinud. Ma ei tea midagi esile tõsta.

Aga mõni negatiivne koht, kuhu minna ei tahaks või kus on olnud negatiivsed kogemused?

No ma arvan, et sinna Kohtla-Järvele ei tahaks minna. Üks asi seal on teine rahvas ja rahvus, aga ... Ja üldiselt ega ma Põlvast ei taha kuskile minna. Mulle ei meeldigi Tartuski, rääkimata Tallinnast. Suurlinnad ei meeldi mulle.

Aitäh Sulle, Sinu väärtusliku aja eest!

Pole tänu väärt!

Lisa 10. I perekond. Õpilasega (22a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Nii, alustame siis intervjuuga. Kuidas Sa kirjeldaksid Põlvat, kui kohta kus üles kasvada?

Oeh, kuidas ma kirjeldaksin...no mis siin ikka. Selles suhtes, et kui ma võrdlen teiste linnadega, ma olen elanud teistes linnades ka, siis Põlva on siuke hästi...eee...turvaline. Ma julgeks siin lasta oma lapsi välja ja ma tean, et mu vanemad julgesid ka siin meid õhtuti välja

lasta, et midagi ei juhtunud. Sellist kuritegevust meil siin pole, muudes linnades on see nii suur. Tallinnas ma ei kujuta ette, et peaksin laskma oma väiksed lapsed suurte majade vahele välja. Siin on nagu hästi turvaline ja ...ja kaks kooli on ja, piisavalt seda kohta kust haridust saada. Täiesti normaalne.

Ee, kas Sa tahaksid midagi lisada, seda nii hariduse, meelelahutuse, turvalisuse aspekti arvestades?

Hmmm...Ei...[mõttepaus]. Siin on kõik olemas, selles suhtes, et see on nagu täiuslik linn vaata, siin polegi midagi lisada. Ta on turvaline, siin on haridus, siin oma moodi ka liikuvust – lastele on ju niipalju huvialaliikumisi. Siin on kõik olemas. Põhimõtteliselt ju nagu täiuslik linn.

Mh, kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Eee...no see on nii vaieldav, kui sul on gripp, siis abi sa ikka saad, mingit rohtu ikka saad, aga kui sul on mingi tõsisem häda, siis sa kindlasti siit ei saa nii palju, just tean omast kogemusest.

Okei, kas arstiabi on alati olnud Sulle kättesaadav?

Ei, ei ole. Ei ole.

Milline on olnud Su isiklik kogemus?

No kuna mul see hüppeliigese jamad mis mul on olnud, kuus korda kipsis ja siis oli ka, et jooksed arstide vahet, aga keegi midagi ette ei võta. Tegelikult oli ju näha, et see jalg ei ole korras, samamoodi see käsi mis mul praegu on haige, et sellega on ka, et saadetakse igale poole, aga keegi nagu täpset viga ei tea ja mujale ei suunata, sest rahasid ei jätku ja.

Mh, kas ja kui tihti on perel olnud vajadust arstiabi järele, mis on kättesaadav ainult suuremates linnades?

Ikka on. Endalgi olnud vaja, et kuna Põlva Haigla ei ole suutnud võtta otsuseid vastu, kardavad nagu võtta otsuseid vastu ja mingit diagnoosi panna, siis on saadetud Tartusse. Samamoodi mu õde on käinud seal opil mitu korda ja taheti pimesool ära lõigata, aga tegelikult tuli välja, et oli lihtsalt üks, noh, üks, kõhus oli põhimõtteliselt venitus, tekkis ummistus, et oli hoopis midagi muud. Jumal tänatud, et saadeti Tartusse.

Okei, milliseks pead šansse leida erialast tööd kodulinnas?

Suuri tegelikult. Kuna minu eriala on aiandus, siis Põlvas ma ei tea mitte ühtegi haljastusfirmat, kes teostaks tööd siin, sest et Tallinnast ostetakse sisse, ma tean, mul tuttavad on haljastusfirmas töötavad, kes Tallinnast tulevad hooldavad siin. Siin on tegelikult ainult ettevõtmise asi, et siin on nagu...kuna siin see maastik on ja kõik on siuke ja siin on nii palju eramaju, nii, et siin on niipalju tööd tegelt.

EE, kas Sinu meelest on Põlva koht, millega sooviksid end tulevikus siduda ja oma lapsed siin üles kasvatada?

Lapsed kindlasti üles kasvatada, no või lähiumbruses, aga kindlasti siin lõuna pool. Aga ... ee...mis see küsimuse esimene pool oli?

Kas Sinu meelest on Põlva koht millega sooviksid end ka tulevikus siduda?

Ee, täitsa võimalik jah, kui ma siit saan ka omale normaalse elukaaslase, siis küll [naerulagin]. Kui ma seda siit ei saa, siis ma ei saa siia jääda ka. Aga, ei ma arvan küll, sest tegelt ma tean, et siit ma tööd saan, kindlasti saan tööd.

Mis on need kolm märksõna, millega kinnitad oma eelnevat väidet?

Et ma saan siit tööd. Ma kindlasti kasvatan oma lapsed siin. Ma püüan ka saada oma elukaaslase siit. Need on kolm kindlat märksõna, mille pärast ma nagu...

Okei, millised ootused on Sul linna arengule, mis peaks muutuma?

Kindlasti meelelahutus. See on üks suur küsimus, sest siin ju pole meelelahutust, siukest, et läheks õhtul istuks ja kuulaks elavat muusikat või noh. Ma ei mäletagi millal viimati oli kuskil, aa, võib-olla Põlva Restoranis mingi bänd, aga need on need Toomas Anni ja siuksed asjad. Ei nad on normaalsed, ma võiks neid kuulata, aga Põlva Restoran – see miljöö, see pole see, et ma läheks sinna kuulama lihtsalt. Võiks olla mingi publi, Iiri publi näiteks, superlahe. Lähed vaatama sinna jalgpalli nädala sees ja jood õlut seal, minu meelest nii lahe. Põlva Pesa Hotell jne, need on kõik ju ammendanud ennast, sinna ei lähe ju ja Life veel hullem.

Seda enam, et Life (kohalik ööklubi) jääb linna piirest välja...

Jah, ta jääb välja. Samamoodi taksod jne, võiks olla siinsamas, et ma ei pea tellima taksot ja ma saan minna siit jala.

Okei, mida saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada, kes peaks seda tegema, kas sa usud, et seda tehakse, kui ei, siis mis on takistused?

Ma kindlasti usun, et seda tehakse, sest ma tean üht inimest, kes on Põlva linna volikogus, kes aitaks seda teha, aga ei... No ma loodan, et Põlva Linn, et keegi hakkab seda ette võtma seda küsimust, sest see pole minu probleem, see on kindlasti paljude teiste. Mul läks jälle küsimuse esimene pool meelest...

Mida saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada?

No ongi. Tuleb, praegult on Põlva rohkem ...mmm... nagu mõeldud keskealistele, eh, natuke vanematele, vanemale generatsioonile, ta on küll hubane, turvaline, haridust on, kõike on, noortele ka, väikestele, aga just see vahepealne, keda peaks kinni hoidma, neil pole siin midagi ja alatihti küsitakse, et miks lähevad noored minema välismaale ja teistesse linnadesse. Sest siin pole tööd, muidugi noh, paljudel pole tööd, kel pole vastavat haridust ja neil pole siin mingit lõbustust mis hoiaks kinni, nad ei saa käia koos väljas jne.

Nii järgmine punkt on vaatamisväärsused. Mm...Mis Sa arvad miks peaks keegi Põlvasse tulema, nö. Küllastama ?

Eee...sellepärast, et see on nii ilus, eriti kevadel ja suvel, ei tõesti siin on nagu superlahe. Kuna ma ise olen vahepeal Võrus, seal on ka suusarajad ja asjad, aga mind sinna üldse ei kisu. Kui ma lähen siin Mammastesse, see on nagu nii lahe, samamoodi Intsikurmud ja need. Et Põlva on ju maastiku poolest orus täielikult, tal on nii eriline linnamaastik, see on nii mitmekesine. Superilus on. Muidugi ei hakka ju rääkima nendest vaatamisväärsustest mis Põlvast välja jäävad, sest neid on tohutult palju. Ma tean nii palju inimesi kes tulevad mujalt linnast ja ütlevad: "Vau, siin on nii lahe!"

Okei, millisena hindad Põlvat turismiobjektina?

Millisena...Kas ma võin hinnata 10 punkti süsteemis?

Kui Sa soovid...

Eee, ma paneks talle 8. Kindlasti jääb midagi puudu, aga ta ...

Mis on need suuremad plussid just Põlva linna mõistes? Nagu, et kui Sa ütled, et turismiobjektina 8 punkti, see on päris kõrge hinne, et just see, kas siin Põlva linnas on nii palju näidata ?

On, on, juba ongi see, et ma ei tea Eestis mitte ühtegi teist linna, mis oleks sellise maastikuga nagu Põlva linn on. Ta on nii orus. Inimesed tulevad ja vaatavad kuidas see võimalik on, lähed mäe otsa, siis mäest alla ja siis veel järv ja need kuplid mis seal on, see üks asi. Siis kõik need Intsikurmud ja asjad. Kindlasti on ta üks ilusamaid.

Millised on need vaatamisväärsused, mida viiksid vaatama kaugelt saabunud külalise?

Ee, kindlasti ma näitaks Intsikurmut, see sai nimetatud, siis ä, noh Mammaste, see jääb küll Põlvast välja, kui ta on siiski Põlva osa. Siis kõik need staadionid, asjad. Kultuurimaja, siukest kultuurimaja ma ka ei teaks, et oleks kuskil, selliste treppidega. Siis järv. Ma mõtlen, muidugi tegelikult, surnuaed pole küll vaatamisväärsusega, aga see kuidas need hauad asetsevad vaata, see on ka ainulaadne, pole kuskil mäe peal, läheb orgu järjest. Kui Sa lähed jõulude või aastavahetuse ööl sinna ja kuna küünlad kõik ja kuidas see on, see on nagu fantastiline vaade seal on. Siukest asja sa mujal ka ei näe, mujal on ju kõik tasapinnaline, mitte

mingisuguseid väikseid künkaid, aga siin on täielikult orus, läheb järjest alla ülevalt. Ja mis seal KEKi pool on, no seal on rohkem, see uuem elurajoon, seal on suured elumajad. Üleüldiselt, eks midagi ikka vaadata on.

Kas tunned meie linna üle uhkust? Kui jah, siis mille üle täpselt, kui ei siis mis konkreetselt häirib?

Linna üle tunnen ma uhkust sellepärast tegelikult, et linna on kuulsaks teinud linna välimus ja puhtus ja käsipall. See on nagu, et ükskõik kus sa Eestis poleks – „Aa see on see linn kus käsipalli mängitakse”. Seal iga teine Põlva inimene mängib käsipalli. Tundub, et kõigil vanaema ja vanavanaema on mänginud. Tegelikult see nii pole, aga käsipall on toonud hästi palju kuulsust ja just pluss punkte. Kui käsipalli ja uudiseid kommenteeritakse, see on nagu karukoobas, kus rahvas koos, siis jääbki mulje, et Põlva ongi koht kus ongi rahvas koos ja hoiavad hästi kokku, käsipall ongi seda teinud, See on nagu suur suur aitaja, mis on meie linna teinud heaks.

Mis on Põlva vaatamisväärsusi iseloomustavad 3 märksõna?

Ütleme nii, et isaand, ma ei teagi... kuidas seda öelda, PUHTUS võiks olla üks märksõna, no siis see MAASTIK ja ma ei teagi, seda saab ainult lausetega kokku võtta. Ühe sõnaga raske.

Järgmine punkt – vabaajaveetmine. Kuidas hindad Põlvas pakutavaid vabaaja veetmise võimalusi?

Mmm...no nagu ennist sai räägitud sellest meelelahutuse asjast. Muidugi see on hea, et nüüd tuli see *bowling*, firmadki käivad seal, vanem generatsioon käib seal mängimas, et no see on ka selline koht kuhu õhtul saab minna pildumagi sinna, nii hea. Piljardid, ee...aga ega ongi, siis ongi ainult puudu sellised õhtul istumiskohad, pubid, kus muusika oleks.

Okei, kas võtad osa kultuuritegevusest, näiteks laulad, tantsid, teed sporti? Kui jah siis kuidas kirjeldad tegevust ja selle toimimist Põlva linnas?

Heh, kultuurielust olen ma väga palju osa võtnud. Alustades Põlva Harrastusteatri, Põlva Keskkooli lastekoorist, ee, siis käsipall ja laskmine. Laskmisega on see, häirib see, et linn ei

toeta seda, linn on nagu täielikult jätnud selle, kuigi meil on nii palju häid laskjaid. See kõik ongi jäänud sinna, kõik kaovad ära, sest kellegil pole motivatsiooni enam seda teha, sest see pole esirinnas, meil on esirinnas käsipall. Ja orienteerumine ka. Laskmist linn ei toeta, see on üks suur miinus. Ja ..ja käsipalli jälle toetab, see on suur pluss, sest ma mängin seda ka. Nüüd on sponsoreid vähe, raske aeg, aga ütlegi, et laskmist vähe toetatakse, käsipalli palju ja ülejäänud, need teater ja laulmised on jäänud seljataha. Seda ma enam siin ei tee, ma ei oska seda enam kommenteerida ka, ma ei tea palju seda toetatakse.

Mh, eem, kas sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane klubisid, millised on ootused selles osas kohalikele ettevõtjatele?

No see on hea, et Põlva Restoranis nigu pidusid tehakse, see on ligidal. Muidugi see restoran võiks oma välimust juba muuta, et see on juba ajast ja arust. Eee, Life see on omaette, las ta seal Mammastes olla, see enam üldse ei puuduta. No ongi, et mingi publi ja noh restoran võiks nagu ennast muuta või tekitada mingi uus ja teistsugune klubi siia. Väga palju neid ei taha ka, sest siis puhtus ja see kaob ära. Tegelt Põlva on öisel ajal suht rahulik ju, seda päris ära rikkuda ka ei tahaks. Aga samas midagi ju võiks siin veel juures olla.

Mh, mis on need kolm märksõna, millega iseloomustaksid enda vaba aega?

Mm...SPORT. Väga palju sporti saab teha siin. Eee... Tegelikult on ju Põlva Kultuurikeskuses igasugu etendusi ja asju ka. Ütleme nii, et on ka teatrit, no ütleme MEELELAHUTUS mingil määral. Ja vabaaeg veel, siin on nagu hästi palju võimalust vaba aega veeta looduses, seega siis LOODUS. Põlva linnas seeski sa saad käia kalal ja kõike teha, sul ei ole vaja selleks sõita kuhugi kaugele. Siin on kõike.

Okei, kas igas vanuses inimestel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata ?

Vot ei olegi. Kõige väiksematel on jaa, neile on tehtud tantsuringid asjad. Siis need koolilõpetajad enam-vähem, neil on ka igasugu spordiasju. Ja siis tekib see koht, kus on need noored, kes on lõpetanud koolid ja hakanud alles tööle või loonud noored pered, neil on nagu tõesti null. Neil ei ole mitte midagi. Nad saavad küll käia päeval ujumas natuke, siis nad saavad käia Lifes, mis on Põlvast väljas ja seal käiakse vaid kord kuus kui sedagi, sest keegi ei lähe sinna eriti ja siis tekkib vanem, no tegelt keskealine, neil natuke on, aga ma tean ema-

isa pealt, et neil pole ka siin kuskil väljas käia ja alates 60ndast, siis tulevad Kuukiire ja Kolmanda nooruse peod ja suhkruseltsid ja asjad. Vot neil on siis nagu hästi palju igasuguseid sõite ja väljasõite ja kontserte ja iga pühapäevane tantsupidu, vot neil on siis hästi palju tegevust. Neil on talvel kuus jõulupidu kindlasti, erinevas kohas, et ää, meil pole nagu mitte midagi!

Okei, kas kellegi vabaaja veetmise viis häirib Sind?

Ee, mõningal määral küll jah, näiteks need, kes on bemmidega õhtuti parklates ja kummivilistajad ja siuksed, vot need natuke häirivad. Need ongi need, kel pole mitte midagi teha, neil pole kohta kuhu minna ja siis nad ongi autodega parklas, istuvad...läbustavad.

Järgmine punkt on Põlva linna maine hävitajad ja tõstjad. Oskad ehk nimetada mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt, kui jah, siis kuidas täpsemalt?

Hmm...Negatiivselt? Linna mainet?

Just kindel persoon...

Täitsa huvitav, polegi varem selle peale mõelnud.[pikk mõttepaus]. Tegelt otseselt polegi kindlat persooni. Rahvas ise võib seda mõjutada, aga kindlat persooni küll pole, kes viiks negatiivsuse poole. Mkm, ei tule kedagi meelde, järelikult ei olegi vist siukest halba inimest.

Meenub Sul mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?

Jaaa, Võru tänaval on hästi palju vanu lagununud maju, need kindlasti nagu. Kui Sa Võru poolt sisse sõidad, siis see Põlva osa on hästi, sinna küll on tekkinud uusi ilusaid maju, aga muidu, on seal nagu hästi palju...Ja minu arust, kas see KEKi pool seal, tegelt nad pole nagu...aga kui Räpina ja Mooste poolt sisse sõita, see raudtee koht, sealt oleks ka vaja natukene teha ilusamaks, aga muidu pole hullu. Siukest suurt maja, nojah see Põlvas too maja, mis nüüd lammutatakse, seal, kuhu pidi see turismikeskus tulema...

Kesk tänav 7?

Jah, see oli suht risustunud. Ja siis seal taga veel, Ora jõe ääres, seal turu taga on ka veel need vanad tehased, ma ei mäleta mis tehas seal oli....

Villavabrik?

Jah, villavabrik, selle võiks kah, no korda seda vist enam ei tee, aga siis maha lammutada ja sinna saaks väga palju igasugust ma ei tea, ta on ilusa koha peal, jõe ääres, teha sinna ilusaid asju.

Eee, keda või mida pead Põlva mainet tõstvaks, on selleks loodusobjekt, ehitus, firma, meeskond, inimene. Kuidas ta on Sinu silmis mainet tõstnud? Mil moel võiks ta olla tõstnud linna mainet mujalt pärit inimese silmis? Ehk siis kõigepealt mainet tõstnud...

On kindlasti KALMER MUSTING. Jõuame jälle käsipallini, nad on tõesti viinud Põlva jumala tähtsale kohale. Et ajalehtedes ja igal pool ainult räägib Põlva Serviti, Põlva Serviti. Nii paljud teavad Põlvat tänu sellele, see on toonud rahvast siia. Paljud tulevad ju siia käsipalli vaatama – Kehrast, Tallinnast, igalt poolt autodega, bussidega on ka isegi tulnud. Noh, see on kindlasti suur asi, mis on toonud siia rahvast. Ja siis võib-olla mingid laulupeod, ma ei tea kes neid korraldab, ma ei kujuta ettegi. Intsikurmus kindlasti, no mis need on Peipsi äärsed maad ja...

No laulupidude traditsioon pidavat olema Põlvast alguse saanud...

Täitsa võimalik jah, no kindlasti see toob ka rahvast siia. Ja suvel Maantee muuseumis oli ju näidendid, Roman Baskin tegi seal näidendeid, vaata see kutsub ju ka, kaugelt tulevad vaatama neid siia, kindlasti nad tulevad Põlvast läbi. See kutsub ju ka, mis siin kõik ligemal toimub. Moostes ka näiteks, kindlasti toob see ka rahvast Põlvasse sisse ka, siuksed lähikonnas mis inimesed teevad, kutsuvad ka. Põlvas aga tooks ma kindlasti esile Kalmer Mustingu.

Mh, ee, kas Sinu jaoks on olemas mõni linn või paik Eestis, millel on ülihea maine, mille poolest see erineb Põlvast?

Ülihea maine...Muidugi Otepää. Otepää on järgmine, mis on ka, ta on sama, ta meenutab natuke Põlvat, Otepää on ka mäestik ja kõik see loodus on analoogne, aga Otepää on ka puhas, kas just nii turvaline, ma ei tea, ma poleks kuulnud tegelt, et seal oleks nii palju kuritegevust, aga samamoodi seal sees on ööklubid, kõik on korras, Otepää näeb välja väga ilus. Toimuvad spordivõistlused, kutsub rahvast kohale. Otepää on ka siukene, mille ma esile tooks. Ja ta erinebki Põlvast nii palju, et Otepääl toimuvad suured võistlused, mis toob ikkagi ka välismaalt inimesi, paljud ju välismaalased teavad ka, et Otepää – aa, see on seal. Põlval jääb veel sellest natuke puudu, kui kuskil Taanis, kus algas käsipall, et nad räägiks, et Põlvas on see karukoobas, kus mängib ülikuulus võistkond Serviti.

Seleta lahti mõiste karukoobas?

Karukoobas on nagu Mesikäpa hall ja nimetatakse seda karukoopaks, sest sinna tulevad inimesed ja see on nagu koobas, kus on lärm. Nimetatakse koguaeg karukoopaks seda, et Mesikäpa hall, see on nagu karu märk on seal üleval, et karukoobas on seal.

Kas on mõni negatiivse mainega paik, mille poolest see erineb Põlvast?

[mõttepaus]. Negatiivsega mainega paik on minu jaoks ka kindlasti Tallinn, Narva, Kohtla-Järve ja siuksed kohad. Juba sellepärast, et seal on nii palju venelasi. Seal ei saagi olla, see linn ei saagi olla ühtne, kui seal on nii erinevad inimesed, kellel on nii erinev kultuur. Venelane, Sa ei saa ju talle teha...no ma ei kujuta ette, neil on ikkagi teistsugune mõtlemine, teistsugused pühad, harjumused, et ei saagi ju linn olla siis täpselt meelega järgi. See linn ongi siis igatepidi segane, see ei saa ju normaalne linn olla.

Aitäh vastamast !

Palun väga!

Lisa 11. III perekond. Keskealisega (40a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Kuidas sa kirjeldaksid Põlvat kui kohta, kus töötada?

See on hea küsimus! [mõttepaus], Ma küsiksin siis, et mida Sa nagu töökoha all silmas pead, kas ma peaksin töökohta kirjeldama või Põlvat kui linna?

Mina olen mõelnud pigem sellest aspektist, et kui lihtne on siin tööd üldse leida ja millised on valikuvõimlused ehk üleüldine tööturg?

Ahah, selge. Et noo, ma arvan, et see oleneb kindlasti inimese haridusest, siis tema eelnevatest töökogemustest, siis võib-olla mingil määral ka tutvustest. Mmm... et töökohtadega tegelikkuses siin ikka väga hiilata pole, et ää... suhteliselt selline, ütleme, et haritlaskond saab tööd, lasteaednikud ja õpetajad koolis. Siis ...mm... kohaliku omavalitsuse spetsialistid, müüjad, haigla inimesed, aga ma arvan, et sellised insenerid ja sellised, et nendel tööd, vastavalt nende erialale, sellist ei ole.

Aga kui Sa võtad Põlvat kui kohta, kus lapsi kasvatada, kuidas asi lastekasvatamise seisukohast on?

Jah, ma olen seda nagu selles mõttes mitu korda mõelnud seda küsimust, et mis mind Põlva juures nagu võlub, et tegelikkuses saangi ma esmajärjekorras nimetada seda, et see on väga hea koht, kus lapsi kasvatada, väga turvaline. Just nimelt, et lapsed saavad ise kooli käia, lasteaeda kasvõi, kui on kodukoht lasteaiale väga lähedal. Ja valikute poolest ka, ütleme huvialade poolest on olemas spordikool, kunstikool, muusikakool, nii et, huvialasid saab ka arendada. Ja võib-olla on isegi see, et pluss, et ei ole liiga palju selliseid ööklubisid, mis siis nagu teatud noortele lähe hästi peale. Ma arvan, et see oleks teatud vanuses, kus tuleks hakata käima, aga mitte nii 14-15 aastaselt. Ma ei arva, et see õige oleks. Jah, oma kogemuse pealt võin öelda, et lapsi on siin hea kasvatada, hästi turvaline.

Oskad Sa midagi lisada hariduse, meelelahutuse või turvalisuse kohta veel?

No meelelahutus on, ütleme selline teema... Tegelikult hariduse koha pealt, et kõik sõltub alati õppijast, et öeldakse küll, et meil on noortel see teema, et nad peale põhikooli tahavad minna

Tartusse, et head haridust saada, aga ma arvan, et Põlvast saab ka hea hariduse, see sõltub eelkõige õppijast. Aga mis puudutab meelelahutust, siis meelelahutuse poole pealt, et see võiks olla mitmekülgsem. Seda ma olen ise oma laste suust ka kuulnud, et valikuid võiks olla rohkem. See ongi see väikelinna värk. Kõik on kõigega seotud. See erinevate ürituste siiatoomine sõltub ka sellest rahvahulgast, sõltub ürituse eelarvest. Ei ole alati võimalik kõike siia tuua. See meelelahutuse pool noorte suhtes on jah... Aga samas ei näe ma ka midagi erilist, mida oleks võimalik muuta. Ta paraku on seotud inimeste arvuga ja nii ta ongi.

Kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Õnneks ma ei ole pidanud väga palju kokku puutuma tervishoiu teenusega, aga ..mm... Jällegi kõik sõltub ju kogemustest, et mis kogemusi ma olen saanud. Vähemalt minu puhul on see nii. Pean paraku nentima, et ma olen oma vanema lapse osas pidanud Tartusse pöörduma arsti juurde. Ma ei ole saanud seda, mida ma olen tahtnud. Aga kui on selline kiirabi teenus vajalik, siis seda on meil vist peres ükskord vaja läinud, selle kohapealt ei oska midagi kehvasti öelda. Aga mis erialaarsti puudutab, siis käin ma siiani oma lapsega Tartusse.

Aga kas arstiabi on alati olnud põhimõtteliselt kättesaadav?

Jaa, selles suhtes ei oska ma küll ühtegi halba sõna öelda.

Kui tihti on Sinul või Su perel vajadus arstiabi järele, mida pakutakse suuremates linnades, nt Tartus?

Seda ei ole selles mõttes tihti, võib-olla aastas paar korda.

Okei. Nii... Kuidas Sa hindad, kui lihtne või raske on leida erialast tööd siin? Räägi enda näite põhjal.

No minul on hea, ma olen õppinud algklasside õpetajaks ja mina olen leidnud Põlvas töö, kuigi algklasside õpetajad on sellised, keda on alati rohkem, kui vaja oleks. Aga minul on õnneks läinud ja mina olen saanud vastavat erialast tööd ja ma olen saanud isegi võimaluse nn karjääri teha. Mul on olnud võimalus koolis olla õppeala juhataja kaks aastat ja siis ma olen saanud ka võimaluse õppida tundma ka seda maailma, mis puudutab avaliku teenistust.

Õpetajate seisukohast ma arvan, et kui mõni noor tahaks tulla, kes lõpetab ja tahaks tulla, et siis ma tean, et nende ametikohtade osas algklasside õpetajaid kindlasti praegu vaja ei ole. Aga samas on mõne aasta pärast see vajadus kindlasti olemas, sest kes vahetab elukohta, kellele tuleb pension peale – kõik sõltub asjaoludest.

Aga kuidas Sinu tutvusringkonnas on, kas inimesed on leidnud erialast tööd või pigem on nii, et kui Sa tahad siin elada ja olla, siis pead leidma mingi alternatiivi ja tegema midagi muud?

Jah, mul on tutvusringkonnas palju selliseid, kes on ise ettevõtjad ja nad ongi ise selle, mida nad on ise tahtnud teha. Mul tõesti pole tutvusringkonnas selliseid inimesi, kes ütleks, et nad oma erialast tööd ei leia ja ta peab millelegi muule spetsialiseeruma, mul ei ole seda.

Mis Sa arvad, kas Põlva on see koht, kus Sa tahaksid ka pensionipõlve veeta?

Tegelikult olen ma juba viis aastat mõelnud, et ma liiguksin edasi. See pole see koht, paraku on kujunenud nii, et töö ja kodu ja võib-olla hobikorras tervisespordi tegemine. See võimalus on nüüd olemas tänu nendele uutele kergliiklusteedele. Aga jah, ma olen mõelnud, et minul peaks olem valikuid rohkem. Kasvõi see sama, et õhtul mõtlen, et tahaks teatrisse minna ja ma lähengi. Paraku mul siin seda võimalust pole.

Samas on Sul ju võimalus minna nt Tartusse, mis on kõigest 50 km kaugusel?

Jah, aga see on see, et see sõltub ka ju sellest, et ma pean sõitma ja missugused on teeolud ja kevadel, sügisel ja suvel polegi tulnud seda mõttesse, aga talvel küll mõtlen, et millised need teeolud on ja kas ma ikka tahan minna. See seab mingid piirangud. Loomulikult, kui on mingi hea kontsert ja ma juba ammu olen tahtnud ning planeerinud minna, siis ma loomulikult lähen Tartusse, aga alati ei pea seda tegema ju transpordiga, ma võiksin seda niisama ja ju. Et elangi selles kohas ja saan neid hüvesid nautida, mis seal on.

Milline on või kus asub see Sinu meelest ideaalne elukoht, mida lastelegi soovitaksid?

Noh jah, lastele ma ei saa midagi soovitada, sest ma olen aru saanud, et igaüks valib oma tee ise, aga ma olen sellest rääkinud, et ma tunnen, et ma liigun Tartu poole ja see puudutab ka

minu noorem last, kellel on põhikool lõpetamata, Kui ta peaks nüüd kooli vahetama... Ta on üldiselt selle mõttega leppinud. Tundub, et ka temal on selline mõttemuutus, et on vaja suuremat linna kui Põlva.

Millised ootused sul on linna arengule, et mida Sa muudaksid?

Kindlasti, kindlasti just see, et seda ettevõtlust arendaks, et annaks inimestele nagu rohkem võimalusi. Praegu on nagu välja kujunenud, et kellel on võimalused ja teised ei julge, ega üritagi üldse. Et seda kindlasti ja ... [pikk mõttepaus]. Mulle tundub, et kui inimesed selle ettevõtlusega hakkaksid nagu tegutsema, siis tuleksid erinevad kohvikud. Vot kohvikute variant on ka see, mis on Põlvas praktiliselt puudu. Jajaa... et meil on kohvikuid tegelikult, mingi 2 või 3 vä?

Nüüd vist juba veidi rohkem...

Jah, aga, ma ei tea...Midagi nagu sellist inimestele, kellel oleks nagu ... see vaimsure teema. Seda kohta nagu pole. Viimane koht, kus ma käisin oli see Väikelinna kohvik ja meil oli seal küll kinnine üritus, aga ma nagu kujutasin ette, et kui ma oleks seal nagu koos teiste inimestega, siis ma olen kindel, et seal ei kogune sellised inimesed, kellega minul oleks midagi rääkida. Noh, paraku on see teema, et mitte ma oleks uhke, kõrk ja upsakas, aga lihtsalt see vaimsus on minu jaoks väga tähtis.

Mida saaks üldse teha, et Põlvas oleks parem elada ja kes seda tegema peaks?

No kindlasti ei peaks seda tegema ainult kohalik omavalitsus, vaid ma arvan, et inimesed peaksidki nagu koos seda tegema või noh rohkem sellist avatust peaks olema. Ja ettepanekuid...vot mulle tundub, et olen nüüd paaril aastal saanud rohkem jälgida noorte aktiivsust, kuidagi on selline tunne jäänud, et noh tehke ja siis me tuleme. Noored ei julge nagu ise võtta seda initsiatiivi enda kätte. Et kuidas noori rohkem kaasata? Kas nad tõesti on hõivatud oma huvitegevusest ja õppimisest? Ma arvan, et me peaksime, Põlva linna arengus on väga tähtis see, kui oleks avatud mõtlemine ja kindlasti see avatud mõtlemine, et see võiks olla ka kohaliku omavalitsuse tasandil. Midagi teha pole, eeskujul on nakkav. Enne peavad ikkagi need linnajuhid näitama seda ja siis julgevad inimesed kaasa tulla. Prtaegu seda on väga vähe.

Järgmiseks räägime vaatamisväärsustest.

Nii?

Mis Sa arvad, miks üldse peaks keegi tulema väljastpoolt Põlvat Põlvasse?

No esimene asi mis minu puhul on, esimene mõte mis minul on, on Intsikurmu. Selline mõnus looduslik paik, mis on säilinud ja seal lisaks korraldatavad üritused, mis puudutavad just rahvakultuuri, kuna see rahvakultuur on minule hästi hingelähedane teema. Just see laulukaar seal ja mida siis veel tooks esile... Võib-olla kiriku, ma arvan. Noh siis minu jaoks hästi olulise tähtsusega on surnuaed. Jajaa siis noh nüüd juba kaasajal tehtud, mida siis on näha võimalik kevadest sügiseni, on see purskkaev ja see tuledesaar. Ja need kohad on ka mida ma olen oma väljas poolt Eestit külalistele näidanud. Aga hetkel muud ma nagu ei oskagi.

Aga kuidas Sa hindad Põlvat turismiobjektina üleüldiselt, no näiteks 10 palli skaalal?

Mh, noh, meie miinus on see, et väga vähe majutuskohhti on. Ütleme kui inimesed tuleksid siia, no ütleme turistid ja nii, nad liiguvad ikka edasi. Nad korraks käivad Põlvast läbi, see on pigem nagu ... nagu, ütleme noh, et lõunastamiskoht. Ja kui on ka mõni üritus, siis jäädakse, aga miinus on see, et ei ole majutust, seda on vähe. Kui 10 palli süsteemis, siis võib-olla viis.

Kas Sa võid öelda, et tunned meie üle uhkust? Kui jah, siis mille üle konkreetselt ja kui ei, siis mis häirib?

[Pikk mõttepaus]. See on selles mõttes raske küsimus, et ...ma arvan, et ma ei saa ikka väljendada seda, et ma tunnen uhkust. Ma ei saa ka päris öelda, et mitte midagi pole. Pigem selline vahepealne variant, ma ei tea, kuidas seda siis nimetada. Ma arvan, et Põlval on kindlasti väga palju arenemisvõimalusi ja siiski ma arvan, et see on seotud eelkõige inimestega, kes juhivad Põlvat. Jah, ei too hetkel esile midagi, mis oleks väga kiiduväärt või väga laita. Selline keskmine.

Mis on need kolm märksõna, mis Sa ütleksid Põlvaga seoses turismi aspektist vaadatuna?

Mm... Roheline. Siis vaikne. Mmm... seda kolmandat sõna on raske leida. Need on sellised esmased asjad. See rohelisus, mis meil on, on tõesti ... seda on väga paljud inimesed maininud ka, kes on siin käinud. Ja siis võib-olla siis ka turvalisus. See siiski on ...

Uus teema. Vaba aja veetmine. Kuidas Sa hindad Põlvas vaba aja veetmise võimalusi?

Noh see sõltub jällegi suuresti inimesest, et mina nt huvitun kultuurist, siis mina, ütleme sellist rahvakultuuriüritusi, mida mina kõrgelt hindan, et neid ei ole meil nii palju kui mina tahaksin käia või olla. Ja noh, iga nädalane kino, see võimalus on olemas. Mina eriti suur kinoinimene ei ole, et noh mõnikord ma käin, aga mitte niimoodi, et see oleks mul iganädalane tegevus. Noh tegelikult kui ma mõtlen, et nende huvikoolide ja nende tegevuse peale ja kultuurimaja tegevuse peale, siis ikka on neid üritusi, aga see sõltub ikka inimesest, et kellele mida. Mina nagu jah, võib-olla sellepärast, et mul rahvakultuur on nii südames , et vaatan sellise pilguga ringi rohkem.

Palju Sa ise sellisest kultuuritegevusest osa võtad, käid Sa kuskil laulmas või tantsimas, teed sporti?

Jah, ma käin sellest aastast tantsimas. See pole küll seotud linna kultuurikeskuse ringiga, see on tegelikult Põlva Keskkooli õpetajate tantsurühm, ma käin seal. See on väga meeldiv tegevus. Meil on tegelikult olemas naisrahvatantsu rühmi ka, aga seal on see sama teema, et mida pole suudetud Põlvas käima lüüa, on see segarühm, mis on nagu väiksemates valdades olemas. See nagu elavdaks kindlasti seda kultuurielu. Kui meil oleks oma segarühm. Seda saaks väga palju ära kasutada, näiteks selliste seltskonnatantsu õhtute korraldamisel. Veaks nagu need inimesed tantsima. Selleks on vaja julgustavaid paare. Laulmas olen ma ka käinud, aga hetkel olen kuidagi aja maha võtnud. Nüüd ma hakkan ilmselt jälle aktiivsemalt tegutsema. Aga praegu on see lihtsalt kõrvale jäänud.

Sporti teed Sa ka?

Sporti teen ma nn iseenda tarvis. Tervisesportlane rohkem. Võimalused on olemas, kui inimene tahab.

Olgu nii. Puudutasime seda teemat ka enne, aga räägime üle, kas Põlvas on piisavalt kohvikuid, restorane ja klubisid ning millised on Sinu ootused selles osas kohalikele ettevõtjatele?

No jah, restorane on meil üks ja kohvikuid võib-olla 4-5. Iseenesest vaadates rahvaarvu ja linna suurust, siis nagu tunduks, et see oleks nagu piisav arv, aga tegelikkuses see on nagu teatud inimestele. Need, kes tahaksid nagu rohkem vaimsust, võib-olla luulet lugeda või mingisuguseid, ma ei tea muusikat või, et oleks mingi muusikaline taust. Seda ei ole ja sellest ma tunnen puudust, et oleks selline kogunemiskoht, kus siis saaksidki need inimesed kokku ja oleks nt ka selline, nii nagu Anni Arro Haapsalus teeb, et kus on selline mahetoit ja erinevad retseptid, mitte ei ole koguaeg üks ja see sama, vaid on väga sellised, et igakord lähed ja on midagi uut ja põnevat. Vot midagi sellist, midagi vana võiks olla. Ma arvan, et selliseid inimesi nagu mina on teisigi, kes kindlasti käiksid seal. Ei peaks nagu mõtlema sellele, et kas ennast ära majandab see kohvik. Kui ei proovita, siis ei saagi teada. Tundub, et nagu juba mõttes maetakse maha see idee. Ma mäletan mingi 8 aastat tagasi, kui üks mu tuttav rääkis, et ta tahab Põlvasse teha kohvikut ja ma olen nagu koguaeg oodanud, et millal nüüd tuleb see uudis. Tal oli midagi sarnast mõttes, aga küllap see idee suri ära, sest alati me mõtleme ju sellele, et kas see majandab ära. Sinna need head ideed ilmselt jäävadki.

Nii on. Ma tahaks jälle neid märksõnu, millega Sa oma vaba aega kirjeldaksid?

Oma vaba aega. Kindlasti käsitöö, siis kindlasti loodus ja kultuur.

Tänu. Kas Sa arvad, et igas eas inimestel on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata?

Ma siiski arvan, et on Jälle ma jõuan sinna, et kõik on inimeses endas kinni, et kuidas ta mõtleb ja milliseid otsuseid ta langetab. Ma juhtusin vaatama üks pühapäev oli „Vanad kalad”, selline dokumentaalfilm, kus olid üle 60 aastased inimesed, kes käisid ujumas grupiga. Ei saa ju ainult Tallinnas ujuda, Põlvas saab ju samamoodi ujuda, aga inimesed peavadki kogunema ja kui tekib mingi kogukond ja neid seob midagi, siis saab tegutseda. Meil üle 60 aastaseid on jäänud siduma päevakeskus, kus nad käivad käsitööd rohkem tegemas. See on kindel grupp inimesi, sinna saab ju alati juurde minna ja seda saaks ju laiendada oma tegevuse poolest. See sõltub ikka inimestest ja sellest, millised on nende huvid.

Ma siiski arvan, et Põlvas on igale vanusegrupile on olemas... Ma ütlen, et laste puhul olen ma näinud, et neil on olnud erinevaid valikuvõimalusi erinevate hobide vahel. Küll ma põrkusin eelmisel aastal kokku sellega, et kui mu poiss lõpetas tantsimise, siis tal oli järgmine huvi oli, et tahtis tennist mängida, aga tennist ta siin Põlvas mängida ei saanud. Aga kui mõtlesime, et mis võiks järgmine alternatiiv olla, siis me lõpuks jõudsime orienteerumise juurde ja praegu tema huvi on kaetud.

Tenniseplats on ju Põlvas tegelikult olemas, mille taha asi jäi?

Jah, plats on, aga treenerit pole. Ja ilma treeneripaberita ei taha ka keegi seda asja teha. Oleks keegi, kes lihtsalt teeks, kasvõi ilma paberiteta.

Kas kellegi vaba aja veetmise viis häirib Sind?

Ma ei ole sellele üldse mõelnudki, et miski vaba aja veetmine häiriks mind. Mis Sa nagu täpselt mõtled?

No nagu näiteks osad nii öelda hängivad näiteks parkimisplatsidel autodega jne.

Eiii...eii, see tegelikult ei häiri mind, aga kui ma näen neid noorte gruppe, siis mul on neist kahju, et ma ikka paratamatult mõtlen selle peale, et me elame üks kord ja võimalikult palju peaks inimene oskama ära kasutada iseennast. Kui me sünnime, siis me ei tea, kes või mis me oleme ja me hakkame seda elu jooksul õppima. Inimene peab erinevaid asju proovima, siis ta saabki teada, kes ta tegelikult on. Nii kahju ongi neist noortest, kes seal kampades on koos ja oma nooruse sinna viinapudelisse või kuhu mujale raiskavad. Pärast on tervis käest ja minusugune elumõte ja enesekindlus kaob ära. Läbi erinevate tegevuste on ikkagi inimene see, kui ta avastab, kes ta on ja muutub järjest enesekindlamaks. Mina olen seda oma lastele alati rääkinud, et ega see ei tulegi, et plõks ja oledki enesekindel, et ei, sa peadki iseennast tundma õppima ja alles siis tuleb see teadmine. Nii, et jah mind ei häiri, aga kahju on küll.

Nüüd on viimane teema. Põlva maine hävitajad ja tõstjad. Oskad Sa nimetada konkreetset nime, kes Sinu meelest on Põlva linna mainet hävitanud või negatiivselt mõjutanud?

[Ülipikk mõttepaus]. Ma arvan, et mul polegi praegu ühtegi nime niimoodi nimetada. Et ma ei kasutaks sõna hävitamine, ma kasutaks sõna pidurdamine. Hävitamiseks ma seda ei nimeta, aga pidurdamist olen ma küll näinud. Ja nime ... ma ei tahaks nimetada, aga üldiselt kui ... nagu ma enne rääkisin, et see pidurdamine sõltub ka ju sellest, et inimene lihtsalt ei ole avatud. Ta on väga konservatiivne. Mõnikord tuleb ka neile konservatiivsetele inimestele kaasa tunda, et nad jäävad ju väga paljust ilma. Et selline oma jonn ja ühe asja ajamine, et ega see hea ole. Elu ei ole ju ühte rada pidi, elu on väga mitmekesine. Seda peakski niimoodi võtma. Pigem on minus kaastunne, kui selline vihkamine. Ma ei saa ju midagi muuta. Kui keegi inimene haarab selle juhtimise ja see on väga autoritaarne, siis üksikud inimesed ei suuda seda mõjutada.

Kas Põlvas meenub Sulle mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis sellist visuaalset pilti risustab?

Esimene asi, mis mulle kohe meelde tuleb, on ilmselt Lina tänavas seal need vanad lina, ma ei tea, vabriku hooned või varemed või mis asjad need on. Et seal on küll praegu ehituspood sees, aga seal taga pool on veel varemeid, et need on need, mis mulle kohe esimese asjana pähe tulevad. Ja noh muidugi minu arvates nn KEKi kant, et see on ka selline mahajäänud kant. Sinna pole planeeritud uusi ehitisi ja kuidagi ta on jäänud sinna nurka ja seal ta on aastaid olnud. Mina olen 20 aastat Põlvas elanud ja ma olen seal kandis ka elanud. Minu arvates pole seal 20 aastaga mitte midagi muutunud. Mõned majad on üle värvitud, aga et mingit uut ehitist sinna rajatud, seda pole. Kõik koondub siia keskmesse ja üles bussijaama poole, et kui Tartu ringi pealt tulla, siis siit on ilus linnapilt, aga kui sealt Räpina poolt tulla, siis on küll need individuaalid, aga kui sealt edasi, ütleme raudteejaamast edasi, siis minu arust on see päris trööstitu. Aga küllap tegelikult igas linnas on selline koht, kus on selliseid nurki. Jah, selles suhtes küll, et seda kohta võiks tervikuga siduda. Et meil tihtilugu vaadatakse ühte kanti, üks asi ja teine asi, aga seda tervikpilti ei näha, mulle tundub nii.

Keda või mida pead Sa Põlva mainet tõstvaks? Ükskõik kas siis firma, ehtis, inimene, kollektiiv, koht, ehk siis midagi, mille järgi Põlvat võidakse väljapool teada.

Jah, kuna ma olen haridusega seotud, siis ma ilmselt mõtlengi rohkem haridusevaldkonnas, mis on mulle südamelähedane. Kuna ma ise olen töötanud Mammaste Lasteaed-alkkoolis, siis me küll räägime valla lasteaiast, aga ta asub ju tegelikult linna piiril ja paratamatult kui sellest

algkoolist räägitakse ja küsitakse selle asukohta, siis on ikkagi Põlva linn. See on kuulsust toonud, ma tean, üle vabariigi. Just see töö, mis seal tehakse ja see lapse keskne suhtumine. See tuli mulle esmajoones meelde. Ma usun, et kindlasti ka muusikakool, spordikool ja kunstikool on teada tuntud. Mõtlesin praegu nende teiste koolide osas, et Põlva Keskkool võib-olla tänu sellele, et neil on see eelkutse õpe. Kuigi seda igal pool ei teata, võib-olla naaber maakondades, Võrus näiteks. Aga praegu ei teagi rohkem. Ma ilmselt jooksen kinni oma mõtlemisega seetõttu, et ma mõtlen haridusevaldkonnast eelkõige.

Aga püüa laiemalt mõelda...

Mh... Põlva linnale? No muidugi, käsipall, onju. See on linnale kuulsust toonud. Tütarlaste koor E STudio, siis tegelikult ka Maarja tantsuklubi on toonud kuulsust. Jalgpalli klubi Lootos. Aga see kõik on ju ka kõik haridus, puudutab huviharidust. Ma ei tea...

Aga näitlejaid, lauljaid, poliitikuid ei tule ette?

Nojah, poliitikuna kui esmajärjekorras, siis tuleb mul meelde Urmas Klaas, kes oli maavanem. Seda võib siduda Põlvaga. Eee.. näitleja... no... eks neid näitlejaid ikka ole. Venno Loosaar, tema on Põlva Ühisgümnaasiumis käinud ja Ene Järvis on Põlvast pärit Noh siis ütleme noorte seas võib-olla väljapoole on tuntud Mari-Liis Urb, o hea laulja. Temal on veel kõik ees kindlasti. Ma ei tea, mul hetkel rohke ei tule. Eks tuleb siis meelde, kui rohkem mõelda.

Kas Sinu jaoks on Eestis olemas mõni linn või koht, millel on väga hea maine ja mille poolest see koht erineb Põlvast?

Tartu, ma jään ikka selle juurde. Heade mõtete linn. Meie tunnuslause on „Parim paik põlvest põlve”, et tegelikult on see ka hea tunnuslause, aga ikkagi kuidagi kui Põlvast rääkida, siis ka see tunnuslause, mis on väga ilus, et põlvest põlve ja me väärtustame erinevaid põlvkondi, aga ikkagi esimese asjana, et oleme nagu pensionäride linn. Aga Tartu see „Heade mõtete linn”, kuidagi ja see tarkuse ja ülikoolilinn ja kõik sellised asjad, Et see ongi see, et mis inimest mõjutab. Mind on nagu alati paelunud elukestev õpe ja sellised vaimsed ja targad inimesed ja ma tahaksin rohkem sellises keskkonnas viibida. See tuleb mulle kasuks, läbi selle ma ise ka arenen palju. Praegu mulle tundub, et mul on praegu seisak. Mul on nagu vähe selliseid

mõttepartnereid. Paraku nii see on. Ma usun, et alati on mingi seisak hea, et edasi liikuda. Tark ei torma.

Aga sellised negatiivse mainega kohad, et kuhu Sa minna ei tahaks või kus Sa oled käinud ja on olnud ebameeldiv kogemus?

Negatiivne... Ega ma vist ei oskagi mainida seda praegu. Ma kardan, et jään vastuse võlgu.

Olgu nii, aitäh Sulle!

Võta heaks, Kadri!

Lisa 12. III perekond. Pensionäriaga (74a) toimunud intervjuu transkriptsioon

Esimeseks alapunktiks on Põlva linn elukeskkonnana. Kuidas kirjeldaksid Põlvat, kui kohta, kus veeta pensionipõlve?

[pikk mõttepaus]. Põlva on ilus ja hea ja arenenud. Ja pensionäridel on väga hea elu Põlvas. Bussisõit on tasuta ja kultuurilisi üritusi on palju siin, teatrikülastusi käib palju ja Põlva pensionärid saavad igasugustest ringidest osa võtta – laulu-ja tantsuringidest.

Oskad Sa midagi lisada arvestades meelelahutuse, turvalisuse või hariduse aspektist?

Meelelahutust on palju ju. Kino on. Mis siis veel on meelelahutuse alla käib? No ma ütlesin, et koorilaul ja kõik need on meelelahutus. Hariduse alla...Mis ma oskan öelda, haridusega on selline asi, et koolid on, mitu kooli on siin, muusikakool ka näiteks.

Aga turvalise koha pealt? Pead Sa Põlvat turvaliseks?

Jah, ega võib pidada küll. Ega siin midagi erilist sellist pole juhtunud.

Kuidas Sa hindad tervishoiu teenust Põlvas?

Tervishoid on...noh... enam-vähem [mõttepaus].

On arstiabi olnud alati kättesaadav?

Jaa, seda ei saa öelda, et arstiabi ei saa, aga muidugi kui on tarvidust eriala arsti järgi, siis muidugi tuleb Tartusse või Võrru minna. Aga Põlvas on perearstid ja taastusravi võimalus.

Kui tihti Sul v Sinu perel on olnud vajadust arstiabi järele, mis on kättesaadav ainult suuremates linnades?

Eee... Jajah, mul lapselapsel on tihti Tartut tarvis. Tütrel on vaja olnud Tartut.

Nii, et Põlvas on jäänud siiski abi vajaka?

Jah, need on olnud hädad, mis vajavad erialast arsti.

Mis on veel Teie arvates Põlvas hästi?

Põlvas on palju ära tehtud. Põlva linnapea on olnud tubli inimene, palju tänavaid korda lasknud teha. Kanalisatsiooni on uuendatud, eriti siin Jaama kandis. Ja siis...Mis ma veel ütlen?

Mis võiks olla teisiti Põlvas?

[pikk mõttepaus]. Ega ei oskagi öelda. Võib-olla väikelastele võiks olla mõni lastekohvik või selline koht, kus saaks lastega käia rohkem.

Kuidas Sa kirjeldaksid sotsiaalhoolekannet Põlvas?

Ei mõista ...

Ei ole kokku puutunud?

Ei ole jah.

Kas Sa tunned, et Põlva linnas väärtustatakse Sinu pikaajalist panust linnakodanikuna?

Jah ikka. Mitte konkreetselt mind, aga pensionäri üleüldiselt. Peetakse ikka meeles ja austatakse neid, kes on elu ja töö Põlva heaks teinud. Pensionäridele peetakse aastas ükskord pidu ja tõstetakse esile neid, kes on midagi ära teinud.

Kas Põlva on vääriline koht töötamiseks ja laste kasvatamiseks?

Töötamiseks ei saa öelda, sest töökohti pole. Suurem osa põlvalasi käivad kaugemale tööle, kas Võrru või Tartusse, sest siin pole selliseid töökohti. Kohalik suurem tööandja on ainult piimakombinaat ja mõni väike ettevõtte veel, aga seda on ikka Põlva rahva jaoks vähe.

Aga laste kasvatamiseks?

Noh, laste kasvatamiseks on Põlva ju hea – väikene koht ja lasteaedu ka on ning koolid ka on, nii, et sellega ei tohiks probleemi olla.

Millised ootused on Sul linna arengule? Mida saaks teha, et Põlvas oleks veel parem elada?

Alati saab paremini teha.

Tunned Sa, et midagi on puudu, mis muudaks märkimisväärselt Sinu või Sinu lähedaste elu siin paremaks?

No muidugi. Üks asi on see küttevärk, mis on liiga kallis ja põlvalastel ülejõu käiv, eriti pensionäridel ning töötutel. Selles suhtes peaks midagi muutuma. Ettevõtlust võiks muidugi

rohkem olla. Ettevõtlike inimesi on palju, aga neil on raske alustada, sest kui raha pole, siis pole ka alustamine võimalik. Ainult toetustega seda algust ära ei tee.

Järgmiseks punktiks on vaatamisväärsused. Mis Sa arvad miks peaks keegi väljast poolt Põlvasse üldse tulema?

Kindlasti Mesikäpa hall, mis sportlastele on. See toob ka väljast poolt inimesi siia. Ilus Taevaskoda...

Taevaskoda jääb juba linnast välja. Miks peaks just linna tulema?

[ülipikk mõttepaus]. Põlva ise on üks vaatamisväärsus, ilusa kohaga. Ilus loodus on siin. Ja kuigi näiteks Taevaskoja jääb kaugemale, siis ikkagi Põlva maakond ja see toob ka linna külastajaid.

Kuidas Sa hindad konkreetselt Põlvat kui turismiobjekti?

Ei oska hinnata. Põlva järv ja rand on ilus. Põlvas on ilus vanaaegne surnuaed, kus on ka palju vaatamisväärsusi.

Kui Sulle tuleksid välismaalt külalised, siis kuhu Sa neid viiksid? Viiksidki surnuaeda?

Jaa, sinna on maetud ju päris palju kuulsusi. Kultuurimaja juures on Hurda park, sinna viiks. Ja kuhu ma veel viiks... Intsikurmu, seal on ilus laululava ja üldse ilus koht suvel pidustuste pidamiseks. Meil on alati suvel peetud küll laulupidusid ja mitme põlvkonna pidusid ja tantsupidusid ka. Üks ilusamaid kohti on Intsikurmu!

Tunned Sa oma kodulinna üle uhkust?

Kindlasti tunnen!

Mis need põhjused on? Mis seda uhkusetunnet tekitab?

Uhke olen selle üle, et Põlvas peetakse inimestest lugu. Siis muidugi vaatamisväärsused, mis said mainitud. Jajaa...noh...heaolu on kah see, mis ...

Mis on need märksõnad, mis iseloomustaksid Põlvat, kui vaatamisväärsust?

Rohelus, hooldatud keskus... muud ei tulegi ette.

Järgmine punkt on vaba aja veetmine. Kuidas Sa hindad Põlvas pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi?

Vaba aja veetmise võimalused on kõik olemas. Sporditegijatele on suusarajad ja kõndimisrajad. Saab kepikõndi teha, rattaga sõita, talvel suusatada ja matkata. Mis siis veel?

No võta just enda seisukohast, kas Sinul on oma vaba ajaga midagi peale hakata?

Jah, ma koon sokke[naerab laginal] ja vaatan seriaale.

Kas Sa teed seda sellepärast, et Sul pole võimalust midagi teha Põlvas, või Sul puudub lihtsalt huvi väljas pool kodu toimuva vastu?

Varem ma käisin näiteks laulukooris laulmas, aga kuna nüüd mul üks lähedane vajab erilist järelvalvet ja hooldamist, siis ei saa kõikidest asjadest osa võtta. Aga muidugi kõik võimalused on küll olemas.

Nagu ma aru saan, siis Sa võtsid huvitegevusest osa ja käisid laulmas, aga praegu Sa ei käi kuskil laulmas, tantsimas, ei tee sporti või ei külasta kultuuriüritusi?

Ei käi, aga kõndimas armastan käia erinevatel radadel, mis linnas selleks ette nähtud on. No tegelikult vahel ikka mõnel kontserdil ka, kui lapselaps on piletid kinkinud. Ja palju aega veedan aiamaal ja koduski just taimedega tegeledes.

Kas Sinu meelest on Põlvas piisavalt kohvikuid, restorane, klubisid? Millised ootused on Sul selles osas ettevõtjatele?

Kohvikust, kuhu oma vana sõbraga kohvi jooma minna, tunnen ma nii puudust. Sellist kohta Põlvas pole.

Justkui on ju erinevaid kohvikuid Põlva linnas?

Mul on puudust sellisest väikesest kohvikust, kus värske saia ja kohvi lõhn ninna jookseb. Koht, kus ma ei pea suure rahvamurru sees olema, vaid ma istun oma sõbranna või sõbraga vastamisi laua taga ja joon kohvi. Kalevite kodu oli kunagi, aga see koht polnud populaarne ja see pandi kinni kah. Ega lastekohvik oli ka kunagi olemas või suvekohvik, aga see koht nüüd kadunud ja asemele pole midagi ehitatud.

Oskad ehk tuua 3 märksõna vaba aja veetmise kohta ?

Käsitöö, televisioon, ristsõnad, aga need on minuga seotud märksõnad, mitte niivõrd Põlvaga üldiselt võetavad asjad.

Mis Sa arvad, kas kõigil on Põlvas oma vaba ajaga midagi peale hakata?

No minu meelest küll. Kes ikka midagi teha tahab, saab alati võimaluse, nii noor kui vana.

Kas kellegi vaba aja veetmine häirib Sind?

Kui joodikuid ei oleks, siis ri häiriks midagi. Need ka häirivad ainult siis, kui ülemise korruse peal nii kõva pidu on, et lubi laest alla kukub. Aga muidu ei häiri mind keegi.

Järgmine punkt on Põlva linna maine hävitajad ja tõstjad. Oskad ehk nimetada ehk mõnda nime, kes seostub Põlvaga ja kelle puhul Sa arvad, et konkreetne persoon on mõjutanud linna mainet negatiivselt. Kui jah, siis kuidas täpselt?

Mina küll ei tea kedagi, kes...

Meenub Sulle siis ehk mõni ehitusobjekt või linnaosa, mis Sinu meelest risustab visuaalset pilti Põlvast?

[Pikk mõttepaus]. No kõige hirmsam on Villavabriku kant, st Oja tänav. Too on selline, mis ei ole silmale hea vaadata. Muidugi raudtee hoone on ka selline, mis oleks võinud leida otstarvet. Seal ainult üks või kaks ruumi on, mida kasutatakse, aga muidu terve suur maja seisab.

Keda või mida pead Sa Põlva mainet tõstvaks?

Ma ei mõista kohe midagi öelda. Linnavalitsus, sest linn on palju arenenud.

Oskad lisada ehk konkreetseid persoone? Varem on nt mainitud tantsijaid, näitlejaid, spordimeeskondi, poliitikuid ja ärimehi...

No käsipall näiteks, siis Olle tantsulapsed, siis E STuudio, siis Ratasepa Maarja koor on palju käinud väljas pool Eestit. Neid ikka on, kui mõtlema hakata.

On Sinu jaoks olemas paik Eestis, millel on ülihea maine Sinu silmis?

Kuna ma Põlvas olen nii kaua elanud, siis Põlva ongi ainuke paik.

Aga mõni negatiivse mainega koht?

No näiteks Tallinnasse ei läheks ma elus elama, nii suur linn ja liiga palju inimesi. Seal võib käia, aga elada on ikka väikses kohas hea.

Aitäh!

Lisa 13. Fotod

Pilt 1. Intsikurmu looduspark

autor: Kadri Luik

Pilt 2. Intsikurmu laululava

autor: Põlva Linnavalitsus

Pilt 3. Põlva järv

autor: Põlva linnavalitsus

Pilt 4. Maarja kirik

autor: Põlva LV

Pilt 5. Põlva surnuaed

autor: Kadri Luik

Pilt 6. Oja tänav

autor: Kadri Luik

Pilt 7. KEKi piirkond

autor: Kadri Luik

Pilt 8. Linavabriku piirkond

autor: Kadri Luik

Pilt 9. E STuudio

autor: Riho Semm

Pilt 10. Käsipallimeeskond Serviti

autor: Riho Semm

Pilt 11. Põlva endine linnapea Tarmo Tamm

autor: Kadri Luik

